

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

REGIO
Programul Regiunea Centru 2021-2027

Programul Regiunea Centru

PRIORITATEA 7

O REGIUNE CU TURISM SUSTENABIL

OS 4.6 Creșterea rolului culturii și al turismului sustenabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

Acțiunea 7.3 - Sprijinirea protecției, conservării și valorificării durabile a patrimoniului cultural și natural și stimularea dezvoltării zonelor turistice din ITI

Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru

Autoritate de Management Programul Regiunea Centru

www.adrcentru.ro | E-mail: office@adrcentru.ro

Tel.: 0258-818616, Fax: 0258 – 818613, Str. Decebal, 11, 510093, Alba Iulia

Cuprins

1. PREAMBUL, ABREVIERI ȘI GLOSAR	5
1.1. Preambul	5
1.2. Abrevieri	5
1.3. Glosar.....	6
2. ELEMENTE DE CONTEXT	11
2.1. Informații generale Program	11
2.2. Prioritatea/Fond/Obiectiv de politică/Obiectiv specific.....	11
2.3. Reglementări europene și naționale, cadrul strategic, documente programatice aplicabile	12
3. ASPECTE SPECIFICE APELULUI DE PROIECTE	14
3.1. Tipul de apel	14
3.2. Forma de sprijin (granturi; instrumentele financiare; premii)	14
3.3. Bugetul alocat apelului de proiecte.....	14
3.4. Rata de cofinanțare	14
3.5. Zona/zonelor geografică(e) vizată(e) de apelul de proiecte.....	15
3.6. Acțiuni sprijinite în cadrul apelului	16
3.7. Grup țintă vizat de apelul de proiecte	16
3.8. Indicatori.....	17
3.9. Rezultatele așteptate	19
3.10. Operațiuni de importanță strategică.....	19
3.11. Investiții teritoriale integrate	19
3.12. Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității.....	20
3.13. Reguli privind ajutorul de stat	20
3.14. Reguli privind instrumentele financiare	21
3.15. Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale.....	21
3.16. Principii orizontale.....	21
3.17. Aspecte de mediu (inclusiv aplicarea Directivei 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului). Aplicarea principiului DNSH. Imunizarea la schimbările climatice.....	22
3.18. Caracterul durabil al proiectului	23
3.19. Acțiuni menite să garanteze egalitatea de șanse, de gen, incluziunea și nediscriminarea.....	23
3.20. Teme secundare	24
3.21. Informarea și vizibilitatea sprijinului din fonduri	24
4. INFORMAȚII ADMINISTRATIVE DESPRE APELUL DE PROIECTE	26

4.1. Data deschiderii apelului de proiecte.....	26
4.2. Perioada de pregătire a proiectelor	26
4.3. Perioada de depunere a proiectelor	26
4.4. Modalitatea de depunere a proiectelor	26
5. CONDIȚII DE ELIGIBILITATE	27
5.1. Eligibilitatea solicitanților și partenerilor	27
5.2. Eligibilitatea activităților	33
5.3. Eligibilitatea cheltuielilor	43
5.4. Valoarea minimă și maximă eligibilă/nerambursabilă a unui proiect	55
5.5. Cuantumul cofinanțării acordate	55
5.6. Durata proiectului	55
5.7. Alte cerințe de eligibilitate a proiectului	55
6. INDICATORI DE ETAPĂ	64
7. COMPLETAREA ȘI DEPUNEREA CERERILOR DE FINANȚARE	65
7.1. Completarea formularului cererii.....	65
7.2. Limba utilizată în completarea cererii de finanțare	65
7.3. Metodologia de justificare și detaliere a bugetului cererii de finanțare.....	65
7.4. Anexe și documente obligatorii la depunerea cererii	66
7.5. Aspecte administrative privind depunerea cererii de finanțare	74
7.6. Anexele și documentele obligatorii la momentul contractării.....	74
7.7. Renunțarea la cererea de finanțare	77
8. PROCESUL DE EVALUARE, SELECȚIE ȘI CONTRACTARE A PROIECTELOR	78
8.1. Principalele etape ale procesului de evaluare, selecție și contractare	78
8.2. Conformitate administrativă – DECLARAȚIA UNICĂ.....	78
8.3. Etapa de evaluare preliminară – dacă este cazul (specific pentru intervențiile FSE+).....	79
8.4. Evaluarea tehnică și financiară. Criterii de evaluare tehnică și financiară	79
8.5. Aplicarea pragului de calitate	82
8.6. Aplicarea pragului de excelență	83
8.7. Notificarea rezultatului evaluării tehnice și financiare.	83
8.8. Contestații	83
8.9. Contractarea proiectelor	84
9. ASPECTE PRIVIND CONFLICTUL DE INTERESE.....	87
10.ASPECTE PRIVIND PRELUCRAREA DATELOR CU CARACTER PERSONAL	88
11.ASPECTE PRIVIND MONITORIZAREA TEHNICĂ ȘI RAPOARTELE DE PROGRES	89
11.1. Rapoartele de progres	89
11.2. Vizitele de monitorizare	89
11.3. Mecanismul specific indicatorilor de etapă. Planul de monitorizare.....	90
12.ASPECTE PRIVIND MANAGEMENTUL FINANCIAR	92

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

REGIO
Programul Regiunea Centru 2021-2027

12.1. Mecanismul cererilor de prefinanțare	92
12.2. Mecanismul cererilor de plată.....	92
12.3. Mecanismul cererilor de rambursare.....	93
12.4. Graficul cererilor de prefinanțare/plată/rambursare	93
12.5. Vizitele la fața locului.....	93
13.MODIFICAREA GHIDULUI SOLICITANTULUI	95
13.1. Aspectele care pot face obiectul modificărilor prevederilor ghidului solicitantului	95
13.2. Condiții privind aplicarea modificărilor pentru cererile de finanțare aflate în procesul de selecție (condiții tranzitorii)	95
14.ANEXE	96

1. PREAMBUL, ABREVIERI ȘI GLOSAR

1.1. Preambul

Acest document reprezintă un îndrumar pentru pregătirea proiectelor și completarea corectă a cererilor de finanțare de către potențialii solicitanți ai Priorității 7 – O regiune cu turism sustenabil - din cadrul Programului Regiunea (PR) Centru aferent perioadei de programare 2021-2027. Toate aspectele cuprinse în acest Ghid sunt obligatorii, și pot fi interpretate în mod exclusiv de către Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru, în calitate de Autoritate de Management responsabilă de gestionarea și implementarea programului, **cu respectarea legislației în vigoare și folosind metoda de interpretare sistematică.**

Vă recomandăm ca, înainte de a începe completarea cererii de finanțare, să vă asigurați că ați parcurs toate informațiile din prezentul document și să vă asigurați că ați înțeles toate aspectele legate de specificul intervențiilor Priorității 7 – O regiune cu turism sustenabil, Acțiunea 7.3 - Sprijinirea protecției, conservării și valorificării durabile a patrimoniului cultural și natural și stimularea dezvoltării zonelor turistice din ITI din cadrul Programului Regiunea (PR) Centru aferent perioadei de programare 2021-2027. Vă recomandăm ca, până la data limită de depunere a cererilor de finanțare, să consultați periodic pagina de internet www.regiocentru.ro, pentru a urmări eventualele modificări ale condițiilor, precum și alte comunicări/ clarificări pentru accesarea fondurilor în cadrul PR Centru aferent perioadei de programare 2021-2027.

5

Totodată, la sediul Agenției pentru Dezvoltare Regională Centru funcționează un birou de informare, unde solicitanții pot fi asistați, în mod gratuit, în clarificarea unor aspecte legate de completarea și pregătirea cererii de finanțare.

În acest sens, solicitanții de finanțare pot formula solicitări de clarificări în ceea ce privește datele/informațiile cuprinse în prezentul ghid, inclusiv anexele acestuia, începând cu data deschiderii apelului, prin email, la adresa helpdesk@adrcentru.ro.

Termenul de răspuns este de 10 zile lucrătoare de la data transmiterii solicitării.

Întrebările frecvente și răspunsurile la acestea vor fi publicate periodic pe pagina web a programului www.regiocentru.ro/faq.

1.2. Abrevieri

ADI ITI – Asociația de Dezvoltare Intercomunitară desemnată responsabilă pentru implementarea mecanismului ITI

ADI MTP – Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Moții, Țara de Piatră”

ADI ITI MTF – Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „ITI Microregiunea Țara Făgărașului”

ADR – Agenția pentru Dezvoltare Regională

AM PR Centru – Autoritatea de Management pentru Programul „Regiunea Centru”

BS – Buget de stat

CE – Comisia Europeană

CF – Cerere de finanțare

CLLD – Community-Led Local Development / Dezvoltare Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității

DALI – Documentație de avizare a lucrărilor de intervenție
DNSH – Do No Significant Harm („A nu prejudicia în mod semnificativ”)
ETF – Evaluare tehnică și financiară
FEDR – Fondul European de Dezvoltare Regională
HG – Hotărâre a Guvernului
INP – Institutul Național al Patrimoniului
INS – Institutul Național de Statistică
ITI – Investiții Teritoriale Integrate
LMI – Lista Monumentelor Istorice
OCPI – Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară
OS – Obiectiv specific
OUG – Ordonanță de urgență a Guvernului
PDR – Planul de Dezvoltare Regională
PR Centru – Programul „Regiunea Centru” 2021–2027
POR 2014–2020 – Programul Operațional Regional 2014–2020
PT – Proiect tehnic
RDC – Regulamentul (UE) 2021/1060 privind dispozițiile comune aplicabile FEDR, FSE+, FC, FSTJ și EMFAF
SF – Studiu de fezabilitate
STI – Strategie teritorială integrată
SWOT – Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (Puncte tari, puncte slabe, oportunități, amenințări)
UAT – Unitate administrativ-teritorială
UE – Uniunea Europeană
UNESCO – Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură
VNAE – Valoarea netă actualizată economică

1.3. Glosar

Activitate de inovare socială – o activitate care are un caracter social atât din punctul de vedere al scopurilor urmărite, cât și al mijloacelor folosite și, în special, o activitate legată de dezvoltarea și implementarea de idei noi vizând produse, servicii, practici și modele, care răspunde unor nevoi sociale și, în același timp, creează relații sau colaborări sociale noi între public, societatea civilă sau organizații private, fiind astfel benefică pentru societate și stimulând capacitatea acestora de a acționa (Regulamentul (UE) 2021/1057).

Adăpost / refugiu turistic pentru situații de urgență – este, în accepțiunea prezentului ghid, o construcție cu dotările minime necesare pentru a oferi adăpost în situații de urgență și care se află, de regulă, în zone izolate, pe trasee montane, la o distanță de cel puțin două ore de mers pe jos (timp mediu de deplasare) față de alte adăposturi / refugii sau de cea mai apropiată localitate. Adăpostul / refugiul turistic pentru situații de urgență nu este o structură de primire cu funcțiuni de cazare și, ca atare, nivelul dotărilor și al echipării va fi adaptat funcțiunii sale, adică aceea de a oferi condițiile necesare adăpostirii, în situații de urgență, pentru o perioadă relativ scurtă de timp, a unui număr limitat de persoane. Acest tip de construcție poate fi utilizat de serviciile SALVAMONT/SALVASPEO ca bază temporară pentru activitățile lor curente sau excepționale, cu obligativitatea asigurării zilnice a funcțiunii lor principale (aceea de adăpost / refugiu). Acest tip de construcție va dispune de minimum: un spațiu închis pentru adăpost/dormit (dotat cu pături), ferit de intemperii și animale sălbatice, care să asigure confortul termic necesar supraviețuirii fără surse de căldură; un spațiu pentru servirea mesei (dotat cu bănci și mese).

Ajutor de stat – orice ajutor acordat de stat sau din resurse ale statului, în orice formă, care distorsionează sau amenință să distorsioneze concurența prin favorizarea unor întreprinderi sau a producției anumitor bunuri, în măsura în care afectează comerțul între statele membre (vezi și „Schemă pentru ajutor de stat”).

Alocare ITI – resursele financiare rezervate explicit pentru teritoriul ITI în cadrul Programului Regiunea Centru.

Ansamblu – grup coerent, din punct de vedere cultural, istoric, arhitectural, urbanistic ori muzeistic, de construcții urbane sau rurale care, împreună cu terenul aferent, formează o unitate delimitată topografic ce constituie o mărturie cultural-istorică semnificativă din punct de vedere arhitectural, urbanistic, arheologic, istoric, artistic, etnografic, religios, social, științific sau tehnic (Legea nr. 422/2001 republicată privind protejarea monumentelor istorice).

Arie naturală protejată – zonă terestră și/sau acvatică în care există specii de plante și animale sălbatice, elemente și formațiuni biogeografice, peisagistice, geologice, paleontologice, speologice sau de altă natură, cu valoare ecologică, științifică ori culturală deosebită, care are un regim special de protecție și conservare, stabilit conform prevederilor legale. Acestea includ parcuri naționale și naturale, rezervații științifice și naturale, monumente ale naturii, peisaje protejate și situri de importanță comunitară (SCI) și de protecție specială avifaunistică (SPA), parte a rețelei europene Natura 2000, instituite conform OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară "ITI Microregiunea Țara Făgărașului" – este o structură reprezentativă a autorităților locale din zona Țara Făgărașului și acționează ca o asociație a autorităților locale, în baza Legii nr. 215/2001 privind administrația publică locală și a Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 privind asociațiile și fundațiile, modificată prin Legea nr. 246/2005. Scopul asociației este crearea cadrului de cooperare între unitățile administrativ-teritoriale din zona Țara Făgărașului în vederea organizării, reglementării, finanțării, monitorizării și coordonării în comun a implementării Strategiei de Dezvoltare Durabilă Integrată a Microregiunii Țara Făgărașului și a Planului de Investiții aferent ITI.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară "Moșii Țara de Piatră (ADI MȚP)" – este o structură reprezentativă a autorităților locale din zona Țara Moșilor și acționează ca o asociație a autorităților locale, în baza prevederilor legale din OUG nr. 57/2019. Asociația are ca scop crearea cadrului de cooperare între unitățile administrativ-teritoriale din zona Țara Moșilor, în vederea coordonării activităților de dezvoltare durabilă în următoarele domenii: infrastructură de transport, turistică și de agrement, turism, agricultură și creșterea animalelor, silvicultură, protecția mediului și biodiversitate, promovarea culturii, artei și meșteșugurilor tradiționale, precum și promovarea zonei ca destinație turistică și de investiții.

Digitizarea - este procesul de conversie a informațiilor analogice în formate digitale, permițând stocarea, accesarea și prelucrarea datelor de către computere și sisteme digitale. Digitizarea constituie fundamentul pentru viitoare procese de digitalizare.

Digitalizarea reprezintă un proces complex de transformare organizațională care utilizează tehnologiile digitale pentru a redefini modul în care funcționează o instituție / un business. Digitalizarea folosește datele digitizate și schimbă modul în care business - urile și clienții sau instituțiile și cetățenii interacționează, creând noi fluxuri, cu ajutorul tehnologiilor digitale.

Factori naturali – se înțelege ansamblul elementelor fizice/chimice terapeutice, sanogene naturale. Sunt considerați factori naturali: apele minerale terapeutice, lacurile și nămolurile terapeutice, gazele terapeutice, ansamblul elementelor fizico-chimice/climatice ale litoralului marin și factorii sanogeni ai principalelor tipuri de bioclimă ale României, inclusiv de la nivelul grotelor și salinelor.

Includerea în circuit public – înseamnă, în accepțiunea prezentului ghid, deschiderea accesului la obiectivul turistic de patrimoniu natural sau cultural vizat de investiție, spre vizitare / în scop turistic, publicului larg ca urmare a amenajării și accesibilizării acestuia.

Includerea în circuitul turistic – înseamnă, în accepțiunea prezentului ghid, includerea unui obiectiv turistic natural sau cultural în cadrul unor trasee turistice pedestre, montane sau de ciclism, în cadrul pachetelor turistice ale agențiilor de turism naționale sau internaționale, prezența în cadrul centrelor de informare turistică și a altor operatori de turism publici sau privați (gări, autogări, aeroporturi, reprezentanțe diplomatice sau economice etc.) ori în cadrul materialelor sau mijloacelor de promovare

ale acestora, includerea în rute tematice județene, regionale, naționale sau internaționale, includerea ca parte a unui eveniment turistic local, județean, regional, național sau internațional cu caracter repetitiv sau în alte activități de tipul celor menționate mai sus.

Incluziunea socială – procesul de incluziune socială reprezintă ansamblul de măsuri și acțiuni multidimensionale din domeniile protecției sociale, ocupării forței de muncă, locuirii, educației, sănătății, informării-comunicării, mobilității, securității, justiției și culturii, destinate combaterii excluziunii sociale și asigurării participării active a persoanelor la toate aspectele economice, sociale, culturale și politice ale societății.

Investiții Teritoriale Integrate – instrument al politicii de coeziune, reglementat prin art. 29 din Regulamentul (UE) 2021/1060, care permite implementarea integrată a strategiilor teritoriale în anumite zone, prin combinarea resurselor dintr-un program sau din mai multe programe operaționale, sub responsabilitatea structurilor de management desemnate.

Investiții Teritoriale Integrate Țara Făgărașului – mecanism financiar dedicat microregiunii Țara Făgărașului, bazat pe Strategia ITI TF și pe planul de acțiune asociat.

Investiții Teritoriale Integrate Moții – Țara de Piatră – mecanism financiar dedicat microregiunii Moții – Țara de Piatră (componenta Alba, în Regiunea Centru), implementat pe baza Strategiei ITI MTP și a planului de acțiune aferent.

Materiale prietenoase cu mediul – materiale care nu dăunează mediului, nu duc la epuizarea resurselor energetice fosile, nu determină deteriorarea echilibrului ecologic și a ciclurilor naturale și sunt în armonie cu mediul.

Microregiune ITI – teritoriu delimitat în baza OUG nr. 60/2020 și a Legii nr. 176/2020, format din UAT-uri urbane și rurale eligibile, condus prin ADI.

Monument – construcție sau parte de construcție, împreună cu instalațiile, componentele artistice, elementele de mobilar interioră sau exterioră care fac parte integrantă din acestea, precum și lucrări artistice comemorative, funerare, de for public, împreună cu terenul aferent delimitat topografic, care constituie mărturie cultural-istorice semnificative din punct de vedere arhitectural, arheologic, artistic, etnografic, religios, social, științific sau tehnic (art. 3 din Legea nr. 422/2001 republicată privind protejarea monumentelor istorice).

Monument istoric – bunuri imobile, construcții și terenuri situate pe teritoriul României, semnificative pentru istoria, cultura și civilizația națională și universală (art. 1 alin. (2) din Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, cu modificările și completările ulterioare).

Monumente de clasă A – monumente istorice de valoare națională și universală, înscrise în Lista Monumentelor Istorice, republicată.

Monumente de clasă B – monumente istorice reprezentative pentru patrimoniul cultural local, înscrise în Lista Monumentelor Istorice, republicată.

Monumente de for public - sunt bunuri imobile, lucrări de artă plastică, artă monumentală, construcții sau amenajări neutilitare, având caracter decorativ, comemorativ și de semnal, amplasate în spații publice, într-o zonă de protecție, pe terenuri aflate în domeniul public sau privat al statului ori al unităților administrativ-teritoriale¹.

Monumente UNESCO – monumente istorice de valoare universală, înscrise în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO.

Obiectivul/obiectivele vizate de investiție – se referă, după caz, la: obiective de patrimoniu cultural construit (monumente istorice UNESCO, clasă A și B, ansambluri și situri); obiective de patrimoniu natural; resurse balneare, climatice și balneoclimatice; infrastructuri turistice publice asociate (trasee, infrastructură de vizitare, platforme de belvedere, refugii, infrastructură de acces și siguranță); infrastructuri publice de agrement, în condițiile prevăzute de prezentul ghid.

Obiective turistice naturale – resursele sau atracțiile turistice care alcătuiesc materia primă pentru activitățile turistice. Ele alcătuiesc potențialul turistic natural al unui teritoriu delimitat geografic (județ, localitate) și se referă la totalitatea resurselor pe care le oferă cadrul natural prin componentele sale fizico-geografice (relief, climă, hidrografie, faună, floră) și care pot fi valorificate prin activitatea de turism.

¹ Conform Legii 120 din 4 mai 2006 a monumentelor de for public, cu modificările și completările ulterioare

Patrimoniu natural – ansamblul componentelor și structurilor fizico-geografice, floristice, faunistice și biocenotice ale mediului natural, ale căror importanță și valoare ecologică, economică, științifică, biogenă, sanogenă, peisagistică și recreativă au o semnificație relevantă sub aspectul conservării diversității biologice floristice și faunistice, al integrității funcționale a ecosistemelor, conservării patrimoniului genetic vegetal și animal, precum și pentru satisfacerea cerințelor de viață, bunăstare, cultură și civilizație ale generațiilor prezente și viitoare (conform OUG nr. 57/2007, privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare).

Planul de management al ariei naturale protejate – reprezintă documentul care descrie și evaluează situația prezentă a ariei naturale protejate, definește obiectivele, precizează acțiunile de conservare necesare și reglementează activitățile care se pot desfășura pe teritoriul ariilor, în conformitate cu obiectivele de management. Planul de management se aprobă conform OUG nr. 57/2007, cu modificările și completările ulterioare.

Produsul cultural – în accepțiunea prezentului ghid, este un complex de activități specifice domeniilor culturale, relaționate pentru îndeplinirea unui scop cultural, realizate într-o perioadă de timp determinată și în concordanță cu obiectivul de patrimoniu care face obiectul investiției. Scopul principal îl constituie oferirea de servicii culturale diverse pentru satisfacerea nevoilor culturale comunitare, în scopul creșterii gradului de acces și de participare a cetățenilor la viața culturală.

Programul cultural – ansamblul de produse culturale specifice acțiunilor soft, asumat de către beneficiar pe perioada implementării proiectului și, cel puțin, în perioada de sustenabilitate. Programul cultural are rolul de a valoriza obiectivul restaurat, de a conștientiza și implica comunitatea în procesul de restaurare/reabilitare, de a genera o ofertă cultural-turistică pe tot parcursul anului, de a atrage vizitatori și de a educa comunitatea locală și publicul vizitator. Programul cultural este instrumentul prin care beneficiarul implementează obiectivele specifice pe termen mediu și lung, în vederea creșterii potențialului obiectivului de patrimoniu restaurat.

Regulamentul ariei naturale protejate – reprezintă documentul în care se includ toate prevederile legate de activitățile umane permise și modul lor de aprobare, precum și activitățile restricționate sau interzise pe teritoriul ariei naturale protejate.

Resursele turistice – componente ale mediului natural și antropic care, prin calitățile și specificul lor, sunt recunoscute, înscrise și valorificate prin turism, în măsura în care nu sunt supuse unui regim de protecție integrală. Resursele turistice pot fi naturale sau antropice.

Resursele turistice naturale – elemente geologice, geomorfologice, de climă, de floră și de faună, peisaje, zăcămintele de substanțe minerale și alți factori.

Sit – teren delimitat topografic, cuprinzând acele creații umane în cadru natural care sunt mărturii cultural-istorice semnificative din punct de vedere arhitectural, urbanistic, arheologic, istoric, artistic, etnografic, religios, social, științific, tehnic sau al peisajului cultural (Legea nr. 422/2001).

Situl Natura 2000 – (numit și sit de importanță comunitară) este o arie protejată ce face parte din rețeaua ecologică europeană Natura 2000, cu rol principal de protecție și conservare a speciilor și habitatelor de pe teritoriul Uniunii Europene.

Soluții bazate pe natură – reprezintă soluții inspirate și susținute de natură, rentabile din punct de vedere al costurilor, care oferă simultan beneficii de mediu, sociale și economice și contribuie la creșterea rezilienței. Ele sporesc diversitatea naturii, a caracteristicilor naturale și a proceselor naturale din zonele urbane, peisajele terestre și peisajele marine, prin intervenții sistemice, eficiente din punct de vedere al resurselor și adaptate condițiilor locale (Comisia Europeană, 2021).

Stațiunea turistică – reprezintă o localitate, parte a unei localități ori zonă formată din localități învecinate sau părți ale unor localități învecinate care dispune de resurse turistice, atestată conform normelor legale în vigoare.

Stațiune balneară – se înțelege localitatea sau/și arealul care dispune de resurse de substanțe minerale, științific dovedite și tradițional recunoscute ca eficiente terapeutic, de instalații specifice pentru cură și care are o organizare ce permite acordarea asistenței medicale balneare în condiții corespunzătoare.

Stațiune balneoclimatică – se înțelege localitatea sau/și arealul care îndeplinește condițiile prevăzute pentru stațiunea balneară și stațiunea climatică.

Stațiune climatică – se înțelege localitatea sau/și arealul situat în zone cu factori climatici benefici și care are condiții pentru asigurarea menținerii și ameliorării sănătății și/sau a capacității de muncă, precum și a odihnei și reconfortării.

Traseu cicloturistic – reprezintă acel tip de traseu turistic pe care se efectuează deplasarea cu bicicleta și care pune în valoare patrimoniul natural și antropic. Acesta poate fi pe drumuri publice sau private și poate traversa atât zone intravilane, cât și extravilane ale unităților administrativ-teritoriale².

Traseu ciclabil marcat – în cadrul acestui apel de proiecte, traseul ciclabil marcat este traseul cicloturistic amenajat din materiale naturale/prietenoase cu mediul și adaptate caracteristicilor zonei și reliefului.

Traseu pentru cură de teren – traseu aflat pe teritoriul unei localități sau în imediata vecinătate a acesteia, care trebuie să corespundă cerințelor prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 1154/2004 privind aprobarea Normelor tehnice unitare pentru realizarea documentațiilor complexe de atestare a funcționării stațiunilor balneare, climatice și balneoclimatice și de organizare a întregii activități de utilizare a factorilor naturali, cu modificările și completările ulterioare.

Traseul pentru turism pedestru – reprezintă calea de circulație pedestră a turiștilor către unul sau mai multe obiective și/sau puncte de interes turistic, care nu sunt situate în zone montane, care poate fi parcursă de o persoană sau un grup de persoane pe jos, marcată, amenajată și semnalizată astfel încât să pună în valoare una sau mai multe teme de interes turistic și care a fost omologată conform prevederilor HG nr. 1252/2022 pentru aprobarea Normelor metodologice privind crearea, amenajarea și omologarea traseelor pentru turism pedestru³.

Traseul turistic montan – este acel traseu situat în zona montană care îndeplinește următoarele condiții: a) să prezinte interes și să facă legătura între două sau mai multe obiective; b) să fie accesibil atât vara, cât și iarna, scop în care se vor evita, atât cât este posibil, versanții sau crestele expuse la viscole ori la curenți puternici de aer. În condiții speciale de altitudine sau de teren accidentat, traseul turistic montan va fi recomandat numai vara; c) să evite zonele favorabile producerii avalanșelor de zăpadă, alunecărilor de teren sau căderilor masive de pietre; d) să nu necesite construirea prea multor amenajări – podețe, balustrade, trepte – și să permită îmbunătățirea potecii – lărgirea ei, acoperirea porțiunilor surpate – fără cheltuieli mari; e) să nu traverseze zone întinse de grohotișuri sau de mlaștini⁴.

² Conform Hotărârii nr. 441 din 30 martie 2022 pentru aprobarea normelor metodologice privind crearea, amenajarea și omologarea traseelor de cicloturism, completările și modificările ulterioare.

³ Conform Hotărârii Guvernului nr. 1.252 din 12 octombrie 2022 pentru aprobarea Normelor metodologice privind crearea, amenajarea și omologarea traseelor pentru turism pedestru, cu modificările și completările ulterioare.

⁴ Conform Hotărârii Guvernului nr. 77 din 23 ianuarie 2003 privind instituirea unor măsuri pentru prevenirea accidentelor montane și organizarea activității de salvare în munți, cu modificările și completările ulterioare.

2. ELEMENTE DE CONTEXT

2.1. Informații generale Program

Programul Regiunea Centru (PR Centru) își propune continuarea viziunii strategice privind dezvoltarea regiunii, completând direcțiile, acțiunile și prioritățile din PDR 2014-2020 implementate prin POR 2014-2020 și alte programe naționale.

Viziunea strategică a PR Centru 2021-2027, în concordanță cu viziunea strategică din PDR Centru 2021-2027 și Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru este ca Regiunea Centru să devină o regiune mai curată, atractivă pentru locuitorii săi și turiști, cu o economie competitivă bazată pe cunoaștere și inovare în care grija pentru mediu și utilizarea rațională și durabilă a resurselor să fie o prioritate.

Informații suplimentare privind PR Centru pot fi consultate accesând www.regiocentru.ro/programul-regiunea-centru-2021-2027/.

2.2. Prioritatea/Fond/Obiectiv de politică/Obiectiv specific

Obiectivului de Politică 4	<i>O Europă mai socială și mai incluzivă, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale</i>
Obiectivul Specific 4.6	<i>Creșterea rolului culturii și al turismului sustenabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială</i>
Prioritatea 7	<i>O regiune cu turism sustenabil</i>
Acțiunea 7.3	Acțiunea 7.3 - Sprijinirea protecției, conservării și valorificării durabile a patrimoniului cultural și natural și stimularea dezvoltării zonelor turistice din ITI

Prioritatea 7 O regiune cu turism sustenabil se implementează în cadrul **Obiectivului de Politică 4** al UE, O Europă mai socială și mai incluzivă, respectiv sub obiectivul specific **4.6 Creșterea rolului culturii și al turismului sustenabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială**.

Acțiunea 7.3 urmărește sprijinirea protecției, conservării și valorificării durabile a patrimoniului cultural și natural, precum și stimularea dezvoltării zonelor turistice din cadrul celor două ITI din Regiunea Centru – ITI Microregiunea Țara Făgărașului și ITI Moții Țara de Piatră. Pentru ITI Moții Țara de Piatră, teritoriul eligibil este reprezentat exclusiv de UAT-urile din județul Alba, aflate în aria ITI.

Cele două strategii ITI au identificat, în urma analizelor teritoriale, un potențial ridicat de dezvoltare bazat pe patrimoniul cultural, natural și pe resursele turistice ale microregiunilor, precum și necesitatea unor intervenții integrate care să reducă disparitățile teritoriale și să stimuleze dezvoltarea locală durabilă. Atât în ITI Microregiunea Țara Făgărașului, cât și în ITI Moții – Țara de Piatră, turismul cultural, natural, balnear și ecoturismul sunt considerate domenii strategice de specializare și motoare ale dezvoltării economice locale.

Conform celor două strategii, microregiunile ITI se confruntă cu provocări similare: declin demografic, accesibilitate redusă, subutilizarea patrimoniului cultural și natural, infrastructură turistică insuficient valorificată și un potențial balnear neexploatat adecvat. În același timp, acestea dispun de resurse excepționale — obiective UNESCO, monumente istorice de clasă A și B, arii naturale protejate, peisaje montane și resurse naturale cu valoare turistică sau terapeutică — care, dacă sunt restaurate și puse în valoare, pot contribui direct la atragerea vizitatorilor, crearea de locuri de muncă, diversificarea economiei locale și creșterea calității vieții.

În acest context, Acțiunea 7.3 susține implementarea priorităților definite în strategiile ITI, prin finanțarea unor proiecte coerente, integrate și teritoriale, care contribuie la:

- protejarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural (monumente de clasă A, inclusiv UNESCO, și monumente de clasă B);
- protejarea și valorificarea patrimoniului natural, inclusiv dezvoltarea infrastructurii pentru turism sustenabil;
- dezvoltarea și punerea în valoare a resurselor naturale locale;
- creșterea atractivității turistice și economice la nivelul microregiunilor ITI;
- îmbunătățirea accesibilității și vizibilității obiectivelor turistice;
- implicarea comunităților locale, a IMM și a altor părți interesate relevante într-o manieră participativă și echitabilă în dezvoltarea turismului local.

Acțiunea 7.3 se implementează exclusiv pe teritoriile celor două ITI din Regiunea Centru, **ITI Microregiunea Țara Făgărașului și ITI Moții – Țara de Piatră (județul Alba)**, atât în mediul rural cât și în cel urban, și reprezintă instrumentul prin care Programul Regiunea Centru sprijină operaționalizarea strategiilor teritoriale integrate elaborate în conformitate cu art. 29 din Regulamentul (UE) 1060/2021.

Proiectele finanțate în cadrul acestei Acțiuni trebuie să fie în concordanță cu prioritățile, logica intervenției și listele de proiecte indicative din **Strategia ITI Microregiunea Țara Făgărașului și Strategia ITI Moții – Țara de Piatră**, fiind obligatoriu ca fiecare proiect să facă parte din portofoliul rezultat în urma procesului de prioritizare derulat la nivelul ADI-urilor ITI.

Distribuția fondurilor între cele două ITI se va realiza proporțional cu populația: 70% pentru ITI Microregiunea Țara Făgărașului și 30% pentru ITI Moții – Țara de Piatră, conform PR Centru.

2.3. Reglementări europene și naționale, cadrul strategic, documente programatice aplicabile

Prezentul ghid a fost întocmit în conformitate cu legislația națională și comunitară aplicabilă, prevederile acestuia nefiind de natură să prejudicieze normele legale.

Lista orientativă a actelor normative naționale și comunitare aplicabile poate fi consultată la adresa <https://www.regiocentru.ro/documente-utile/>.

Acțiunile susținute prin prezentul apel de proiecte contribuie la implementarea următoarelor documente strategice:

- **Strategia de Dezvoltare a Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „ITI Microregiunea Țara Făgărașului”**, document strategic elaborat pentru implementarea mecanismului Investiții Teritoriale Integrate (ITI) în cadrul Regiunii Centru.
- **Strategia de Dezvoltare a Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „ITI Moții – Țara de Piatră”**, document strategic elaborat pentru implementarea mecanismului Investiții Teritoriale Integrate (ITI) în zona Munților Apuseni, aplicabilă pentru teritoriul din județul Alba inclus în Regiunea Centru.

- **Orientări naționale privind coordonarea și implementarea investițiilor teritoriale integrate (ITI) pentru perioada de programare 2021-2027** (disponibil aici <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2024/04/5c77fef2cd21b4a5130ee194c4118c1c.pdf>)
- **Regulamentul (UE) 2021/1060**, art. 29 – Strategii teritoriale integrate, care stabilește cadrul legal și cerințele minime privind elaborarea, conținutul, implementarea și monitorizarea strategiilor ITI, precum și rolul autorităților implicate.
- **Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030**, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 877/2018, care promovează dezvoltarea durabilă, protecția resurselor naturale și valorificarea patrimoniului natural și cultural.
- **Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) 2021–2030**, elaborat de Ministerul Energiei și Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, care stabilește direcțiile strategice privind tranziția verde, eficiența energetică și adaptarea la schimbările climatice, relevante pentru investițiile cu impact asupra mediului și infrastructurii turistice.

3. ASPECTE SPECIFICE APELULUI DE PROIECTE

3.1. Tipul de apel

Apelul de proiecte este de tip competitiv cu termen limită de depunere a cererilor de finanțare.

Astfel, proiectele pot fi depuse doar în perioada menționată în cadrul subsecțiunii 4.3 a prezentului document, în limita fondurilor disponibile acestui apel de proiecte.

Pot intra în etapa de contractare proiectele care se încadrează în alocarea financiară, care în urma evaluării tehnice și financiare au obținut un punctaj de **minim 60** de puncte, nu au fost notate cu 0 la criteriile menționate în grila ETF (conform instrucțiunilor de completare) și îndeplinesc criteriile obligatorii menționate în grila de verificare a documentațiilor tehnico-economice.

În caz de punctaj total egal între unul sau mai multe proiecte departajarea proiectelor care au obținut același punctaj, în vederea încadrării în alocarea apelului de proiecte și a demarării etapei de contractare, se va face în funcție de punctajele obținute la următoarele criterii din grila ETF, în ordinea enumerată, până la departajarea solicitanților: **1, 2, 4, 3**. În cazul în care departajarea nu se poate realiza conform celor de mai sus având în vedere punctajele obținute, departajarea se va realiza în funcție de data și ora depunerii acestora.

Demararea etapei de contractare se va realiza pentru proiectele care se încadrează în alocarea financiară disponibilă pentru fiecare dintre cele două ITI din Regiunea Centru.

3.2. Forma de sprijin (granturi; instrumentele financiare; premii)

Prin prezentul apel de proiecte sprijinul se va acorda sub formă de grant.

3.3. Bugetul alocat apelului de proiecte

Alocarea financiară corespunzătoare acestui apel (FEDR+BS) este de **5.882.353 euro**, din care sprijin FEDR **5.000.000 euro** și **882.353 euro** contribuție națională.

Distribuția fondurilor între cele două ITI din Regiunea Centru se realizează proporțional cu populația:

- **70%** din alocare pentru ITI Microregiunea Țara Făgărașului - **4.117.647 euro**;
- **30%** din alocare pentru ITI Moții – Țara de Piatră (componenta județului Alba) - **1.764.706 euro**

Cursul valutar la care se va calcula încadrarea în alocarea financiară a apelului de proiecte este cursul de schimb Inforeuro, valabil în luna lansării apelului de proiecte (luna iulie 2026), respectiv 1 euro = 5.2418 lei.

În cadrul prezentului apel de proiecte, există posibilitatea supracontractării conform OUG nr. 133/2021 – art. 15, alin. 1, lit. b) și art. 5, alin 2 al HG nr. 829/2022, în funcție de disponibilitatea fondurilor, pe baza instrucțiunilor emise de AM PR Centru.

3.4. Rata de cofinanțare

- **Cuantumul asistenței financiare nerambursabile acordate în cadrul apelului de proiecte reprezintă maxim 98% din valoarea cheltuielilor eligibile (maxim 85% din valoarea cheltuielilor eligibile ale proiectului asigurată din Fondul European de Dezvoltare Regională - FEDR + maxim 13% din valoarea cheltuielilor eligibile ale proiectului din bugetul de stat - BS)**
- **Contribuția solicitantului la cheltuielile eligibile este de minim 2% din valoarea acestora.**

3.5. Zona/zonile geografică(e) vizată(e) de apelul de proiecte

Prezentul apel de proiecte se adresează exclusiv teritoriilor aferente celor două Investiții Teritoriale Integrate (ITI) din Regiunea Centru, respectiv **ITI Microregiunea Țara Făgărașului** și **ITI Moții – Țara de Piatră**, așa cum acestea rezultă din documentele statutare aprobate de către AGA Asociației ITI și din Înscrierea judecătorească care confirmă înscrierea Asociației și a modificărilor ulterioare ale statutului acesteia în Registrul asociațiilor și fundațiilor aflat la grefa judecătoriei, și finanțează doar proiectele localizate în unitățile administrativ-teritoriale (UAT) incluse în aceste două strategii teritoriale integrate și aparținând Regiunii Centru, la momentul depunerii cererii de finanțare

Zona vizată include atât **mediul rural, cât și mediul urban**, în acord cu specificul celor două strategii ITI și cu prevederile Acțiunii 7.3, care sprijină intervenții de tipul celor menționate în prezentul ghid..

1. ITI MICROREGIUNEA ȚARA FĂGĂRAȘULUI, la data lansării apelului de proiecte, include UAT-uri din județele Brașov și Sibiu.

Teritoriul eligibil cuprinde UAT-uri din județele Brașov și Sibiu, după cum urmează:

- Județul Brașov: Municipiul Făgăraș, Orașul Victoria, comunele: Beclean, Cincu, Comăna, Drăguș, Hârseni, Lisa, Jibert, Mândra, Părau, Recea, Șercaia, Șinca, Șinca Nouă, Sâmbăta de Sus, Șoarș, Ticușu, Ucea, Viștea, Voila.
- Județul Sibiu: orașele Avrig și Tâlmaci, și comunele: Arpașu de Jos, Boița, Bruuiu, Cârța, Cârțișoara, Porumbacu de Jos, Racovița, Roșia, Șelimbăr, Brădeni.

2. ITI MOȚII – ȚARA DE PIATRĂ, la data lansării apelului de proiecte, include UAT-uri din județele Alba, Arad, Bihor, Cluj și Hunedoara. În cadrul acestui apel de proiecte sunt **eligibile exclusiv** UAT-urile incluse în ITI din **județul Alba**, aflate în **Regiunea Centru**.

Teritoriul eligibil include **UAT-uri din județul Alba**, respectiv orașele și comunele montane din zona Munților Apuseni, după cum urmează:

- Orașele: Abrud, Baia de Arieș, Câmpeni, Zlatna
- Comunele: Albac, Almașu Mare, Arieșeni, Avram Iancu, Bistra, Bucium, Ciuruleasa, Gârda de Sus, Horea, Întregalde, Lupșa, Metes, Mogoș, Ocoliș, Poiana Vadului, Ponor, Poșaga, Râmeț, Roșia Montană, Sălcia, Scărișoara, Sohodol, Vadu Moților, Vidra.

Deși teritoriul Asociației de Dezvoltare Intercomunitară ITI Moții – Țara de Piatră include în ansamblu **UAT-uri din județele Alba, Arad, Bihor, Cluj și Hunedoara**, prezentul apel finanțează **exclusiv teritoriul ITI situat în Regiunea Centru**, respectiv **UAT-urile din județul Alba** enumerate mai sus. Unitățile administrativ-teritoriale din regiunile Nord-Vest și Vest **nu sunt eligibile** în cadrul Programului Regiunea Centru 2021–2027.

Dacă pe parcursul derulării apelului de proiecte au loc modificări ale statutului Asociației în ceea ce privește membrii acesteia, care parcurg procedurile legale de înscriere și înregistrare în Registrul asociațiilor și fundațiilor, teritoriul aferent UAT-urilor noilor membri este eligibil ca zonă vizată a proiectului de la data Înscrierii judecătorești a modificării. Extinderea operează de drept în cadrul secțiunilor prezentului Ghid.

3.6. Acțiuni sprijinite în cadrul apelului

În cadrul prezentului apel sunt sprijinite acțiuni integrate care contribuie la protejarea, conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și natural, precum și la dezvoltarea turismului sustenabil pe teritoriul celor două ITI din Regiunea Centru – ITI Microregiunea Țara Făgărașului și ITI Moții – Țara de Piatră (exclusiv UAT-urile din județul Alba din aria ITI).

Acțiunile sprijinite se circumscriu Obiectivului Specific 4.6 – Creșterea rolului culturii și al turismului sustenabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială, trebuie să demonstreze contribuția la îndeplinirea obiectivului specific, și se implementează exclusiv în concordanță cu strategiile teritoriale integrate ale celor două ITI.

Prin natura investițiilor propuse, apelul sprijină atât protejarea, conservarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural și natural și diversificarea ofertei turistice și culturale, cât și îmbunătățirea calității vieții la nivel local, contribuind astfel la dezvoltarea economică, inovarea socială și incluziunea socială în teritoriile celor două ITI.

În cadrul apelului sunt eligibile următoarele tipuri de acțiuni:

- 1. Acțiuni de restaurare, reabilitare, consolidare, conservare și punere în valoare a patrimoniului cultural** respectiv monumente istorice clasate (clasă A, inclusiv UNESCO și clasă B), pentru a căror realizare este necesară emiterea de documente specifice, astfel cum sunt prevăzute în HG. Nr 907/2016.
- 2. Acțiuni de amenajare și valorificare durabilă a patrimoniului natural și balnear și a obiectivelor naturale de interes turistic**, inclusiv în cadrul ariilor naturale protejate, în scopul creșterii atractivității și utilizării sustenabile a acestora, în corelare cu specificul teritorial al microregiunilor ITI, cu respectarea legislației specifice și a documentelor de management aplicabile.
- 3. Acțiuni de dezvoltare a infrastructurii publice pentru turism sustenabil**, direct asociate obiectivelor culturale și naturale vizate, în măsura în care acestea contribuie la accesibilizarea, interpretarea și creșterea calității experienței vizitatorilor, fără a genera activități cu caracter comercial.
- 5. Acțiuni de implicare a comunității locale, de incluziune socială și inovare socială**, direct corelate cu obiectivul investiției, care contribuie la facilitarea incluziunii sociale, la consolidarea identității locale și la creșterea capacității comunităților de a valorifica patrimoniul în mod durabil, contribuind la realizarea obiectivului specific al priorității.

Detalierea activităților eligibile corespunzătoare acestor acțiuni este prezentată în subcapitolul 5.2.2 Activități eligibile.

3.7. Grup țintă vizat de apelul de proiecte

Grupul țintă vizat de prezentul apel de proiecte este reprezentat de:

- locuitorii comunităților rurale și urbane** aflate pe teritoriul celor două Investiții Teritoriale Integrate – ITI Microregiunea Țara Făgărașului și ITI Moții – Țara de Piatră (județul Alba) (cap. 3.5 din prezentul

Ghid) – care beneficiază de protejarea, conservarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural și natural, precum și de dezvoltarea infrastructurii turistice publice;

- **turiștii actuali și potențiali**, atrași de obiectivele de patrimoniu cultural (clasă A, inclusiv UNESCO, și clasa B), de atracțiile naturale, de zonele cu resurse balneare, climatice și balneoclimatice și de infrastructura turistică și recreativă creată sau modernizată prin proiectele finanțate;
- **copiii, elevii și tinerii** care beneficiază de infrastructuri publice cu funcțiuni educaționale, culturale sau de agrement;
- **comunitățile locale**, inclusiv meșteșugarii, operatorii culturali, organizațiile comunitare și actorii locali care participă la valorificarea patrimoniului cultural și natural și beneficiază de efectele economice și sociale ale dezvoltării turistice sustenabile;
- **operatorii economici din domeniul turismului și serviciilor conexe** (unități de alimentație publică, mici producători locali, prestatori de servicii turistice, ghizi etc.), care pot fi influențați pozitiv de creșterea atractivității turistice a teritoriilor ITI;
- **vizitatorii** participanți la programele culturale, educaționale, de interpretare a patrimoniului și activitățile soft derulate în cadrul proiectelor finanțate.

Prin natura investițiilor propuse, apelul sprijină atât diversificarea ofertei turistice și culturale, cât și îmbunătățirea calității vieții la nivel local, contribuind astfel la dezvoltarea economică, inovarea socială și incluziunea socială în teritoriile celor două ITI.

3.8. Indicatori

17

Indicatorii de program sunt indicatorii **de realizare** și **de rezultat** care au fost incluși în program, justificați în cadrul de performanță al Programului Regiunea Centru și care servesc la cuantificarea rezultatelor programului.

Indicatorii de proiect sunt indicatorii **de realizare** și **de rezultat** utilizați pentru monitorizarea efectelor sprijinului primit prin prioritatea 7, acțiunea 7.3 din PR Centru, la nivelul fiecărui proiect.

3.8.1. Indicatori de realizare

Indicatorii de realizare sunt indicatori de măsurare a rezultatelor specifice ale intervenției.

Indicatorii de realizare aferenți acestei intervenții la nivel de program sunt:

- **RCO74 - Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată**
- **RCO75 - Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin**
- **RCO77 - Numărul siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin**

Indicatorii de realizare utilizați pentru monitorizarea efectelor sprijinului primit prin Prioritatea 7, acțiunea 7.3 din PR Centru, **la nivelul fiecărui proiect** sunt:

ID	Indicator de realizare / output	Unitate de măsură	Valoare de referință	Valoarea țintă
----	---------------------------------	-------------------	----------------------	----------------

RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	0	populația estimată ca beneficiind de proiectul dezvoltat în cadrul strategiei de dezvoltare teritorială integrată sprijinită
RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	0	numărul de strategii de dezvoltare teritorială (ITI) la care contribuie proiectul
RCO77*	Numărul siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	număr	0	Numărul siturilor sprijinite prin proiect*

* În situația în care proiectul propus spre finanțare vizează mai multe obiective aparținând aceluiași areal / sit natural / stațiune acestea nu se vor cuantifica separat.

Dat fiind specificul intervențiilor se consideră că fiecare proiect propus spre finanțare reprezintă un sit turistic care beneficiază de sprijin.

Valoarea realizată reprezintă numărul de situri culturale și turistice sprijinite prin proiect și se măsoară la finalizarea proiectului.

18

3.8.2. Indicatori de rezultat

Indicatorii de rezultat sunt indicatori de măsurare a efectelor intervențiilor sprijinite. În cazul prezentului apel, **indicatorul de rezultat** vizat este **RCR77**, definit ca numărul anual estimat de vizitatori ai siturilor culturale și turistice sprijinite. Valoarea țintă a indicatorului, la nivelul proiectelor, se calculează ex-post, la un an de la finalizarea proiectului. Baza de referință a indicatorului se referă la numărul anual estimat de vizitatori ai siturilor sprijinite în anul anterior începerii proiectului și este zero pentru siturile culturale și turistice noi.

Indicatorul de rezultat aferent acestei intervenții la nivel de program este:

- **RCR 77 – Număr de vizitatori ai siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin.**

Indicatorul de rezultat utilizat pentru monitorizarea efectelor sprijinului primit în cadrul Priorității 7, acțiunea 7.3 din PR Centru, la nivelul fiecărui proiect, este:

RCR 77 – Număr de vizitatori ai siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin.

Nu se acceptă identificarea și cuantificarea, în cadrul cererii de finanțare, a altor indicatori în afara celor menționați în cadrul acestei secțiuni.

Cuantificarea indicatorului de rezultat este obligatorie pentru toate tipurile de proiecte finanțate în cadrul acestei acțiuni. Modalitatea de cuantificare a indicatorului va fi detaliată în Planul de valorificare turistică și impact teritorial al investiției (Anexa 16).

Definiția indicatorilor precum și modul de calcul al acestora se regăsesc în Anexa 3 Instrucțiuni pentru calculul îndeplinirii indicatorilor de realizare și rezultat la Manualul Beneficiarului disponibil aici: <https://www.regiocentru.ro/wp-content/uploads/2026/04/Manualul-beneficiarului-PRC-Martie2026.zip>

3.8.3. Indicatori suplimentari specifici Apelului de Proiecte (dacă este cazul)

Nu este cazul.

3.9. Rezultatele așteptate

Prezentul apel contribuie la implementarea strategiilor teritoriale integrate ale ITI Microregiunea Țara Făgărașului și ITI Moții – Țara de Piatră, prin consolidarea rolului patrimoniului cultural și natural ca factor de dezvoltare teritorială durabilă.

Rezultatele așteptate vizează impactul asupra competitivității, atractivității și coeziunii teritoriale a celor două microregiuni ITI.

Apelul urmărește:

- consolidarea rolului patrimoniului cultural și natural în dezvoltarea economică locală, în incluziunea socială și inovarea socială
- creșterea atractivității și competitivității teritoriale a celor două microregiuni ITI;
- creșterea coerenței intervențiilor publice prin implementarea proiectelor prioritizate strategic;
- promovarea unui model de dezvoltare bazat pe turism sustenabil și implicarea comunității.

Rezultatele estimate la nivel de proiect sunt definite de solicitant în Cererea de finanțare, în funcție de tipologia intervenției propuse. Acestea trebuie să fie:

- în concordanță cu obiectivele și prioritățile strategiei ITI aplicabile;
- corelate cu indicatorii de rezultat prevăzuți la secțiunea 3.8.2.

3.10. Operațiuni de importanță strategică

Nu este cazul.

3.11. Investiții teritoriale integrate

Prezentul apel de proiecte este implementat prin mecanismul Investițiilor Teritoriale Integrate (ITI), în conformitate cu prevederile art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1060/2021. Apelul este dedicat exclusiv teritoriilor aferente celor două ITI incluse în Acordul de Parteneriat 2021-2027 de la nivelul Regiunii Centru:

- **ITI Microregiunea Țara Făgărașului**, care cuprinde UAT-uri (municipii orașe comune) din județele Brașov și Sibiu (a se vedea capitolul 3.5 din prezentul Ghid);
- **ITI Moții – Țara de Piatră**, pentru care sunt eligibile unități administrativ-teritoriale (municipii, orașe, comune) situate în județul Alba, parte integrantă a Regiunii Centru (a se vedea capitolul 3.5 din prezentul Ghid).

Proiectele depuse în cadrul acestui apel trebuie să fie conforme cu strategiile teritoriale integrate ale celor două ITI, să fie parte din portofoliul de proiecte prioritar stabilit de structurile de guvernare ITI și să contribuie la atingerea obiectivelor strategice și specifice prevăzute în strategiile teritoriale. De asemenea, acestea trebuie să se încadreze în alocarea financiară distinctă aferentă fiecărui ITI și să respecte principiile de complementaritate și coerență cu alte intervenții finanțate în cadrul mecanismului ITI.

Proiectele finanțabile în cadrul Acțiunii 7.3, sunt identificate și prioritizate la nivel teritorial de către Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară responsabile de implementarea ITI și sunt incluse în Lista proiectelor prioritare aferente Priorității 7, Acțiunea 7.3 din cadrul PR Centru, aprobată prin Hotărârea AGA a Asociației ITI și publicată pe site-ul fiecărui ITI. În cadrul acțiunii 7.3 sunt eligibile pentru finanțare din PR Centru doar proiectele care au fost incluse în lista menționată mai sus, anterior transmiterii cererii de finanțare în MySMIS.

Procesul de prioritizare a proiectelor este realizat de ADI ITI având la bază strategiile teritoriale integrate și Metodologia de identificare, preselecție și prioritizare a proiectelor care pot fi propuse spre finanțare în cadrul Programului Regiunea Centru, Prioritatea 7 - Acțiunea 7.3, respectiv Metodologia privind preselecția și prioritizarea proiectelor incluse în portofoliul Strategiei de dezvoltare a Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „ITI Moșii Țara de Piatră”.

Lista proiectelor prioritare va fi transmisă și AM PR Centru în maxim 3 zile de la aprobare / actualizare / modificare împreună cu Hotărârea AGA de aprobare și va fi publicată pe site-ul ADI ITI⁵.

Numai proiectele incluse pe Lista proiectelor prioritare la data depunerii acestora în cadrul PR Centru sunt eligibile în cadrul prezentului apel de proiecte. În acest sens solicitantului va depune odată cu cererea de finanțare și Lista proiectelor prioritare și Hotărârea AGA de aprobare a acestora din care să rezulte că proiectul propus este inclus în listă.

Includerea unui proiect în Lista proiectelor prioritare NU echivalează cu aprobarea finanțării acestuia.

Pentru a beneficia de finanțare în cadrul Programului Regiunea Centru, proiectele incluse pe listă vor intra în mod obligatoriu în procesul de evaluare, selecție și contractare derulat de Autoritatea de Management PR Centru, conform criteriilor și procedurilor prevăzute în prezentul ghid. Includerea unui proiect pe Lista proiectelor prioritare sau obținerea de către un proiect a avizului de conformitate cu Strategia ITI, nu reprezintă o acceptare la finanțare, nu conferă un drept la finanțare și nu garantează aprobarea cererii de finanțare, selecția proiectelor fiind realizată exclusiv de Autoritatea de Management PR Centru în cadrul apelului de proiecte aferent Intervenției 7.3.

De asemenea, pentru a putea fi depuse la finanțare în cadrul Acțiunii 7.3 a PR Centru **proiectele trebuie să obțină și Avizul de conformitate cu Strategia ITI** emis de ADI ITI competentă (Microregiunea Țara Făgărașului sau Moșii Țara de Piatră) care va fi atașat cererii de finanțare conform secțiunii 7.4 *Anexe și documente obligatorii* pct. 2 din prezentul Ghid. Informații privind modalitatea de obținere a avizului de conformitate cu strategia ITI se pot accesa aici: <https://motiitaradepiatra.ro/avizare/>, sau, respectiv, aici: <https://itimtf.ro/avizare/>.

3.12. Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității

Nu este cazul.

3.13. Reguli privind ajutorul de stat

Ajutor de stat:

În cadrul prezentului apel nu sunt finanțate proiectele care intră sub incidența ajutorului de stat sau în cadrul cărora sunt identificate elemente de natura ajutorului de stat. Orice proiect pentru care, în etapa de evaluare, se constată îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 107 alin. (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) va fi declarat neeligibil.

Potrivit art. 107 alin. (1) TFUE, reprezintă ajutor de stat orice măsură care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

- este acordată din resurse de stat sau resurse ale unităților administrativ-teritoriale;

⁵ Disponibil aici <https://motiitaradepiatra.ro/anunturi/documente-si-informatii-utile/>, respectiv aici <https://itimtf.ro/anunturi-pentru-membrii-iti/>

- este selectivă;
- conferă un avantaj unui operator economic;
- distorsionează sau amenință să distorsioneze concurența ori afectează comerțul dintre statele membre ale Uniunii Europene.

Activitățile finanțate în cadrul Acțiunii 7.3 nu au caracter economic și vizează investiții publice în patrimoniul cultural și natural, realizate în interes general. Beneficiarii finanțării nu desfășoară activități economice prin intermediul proiectelor sprijinite și nu obțin un avantaj competitiv pe piață în legătură cu obiectul investiției.

În consecință, condițiile cumulative prevăzute la art. 107 alin. (1) TFUE nu sunt îndeplinite, iar prezentul apel nu intră sub incidența regulilor privind ajutorul de stat.

În etapa de implementare, contractorii cu care beneficiarii vor încheia contracte de achiziție publică vor fi selectați doar pe baza unor proceduri competitive, transparente, necondiționate și nediscriminatorii, în condițiile legii, incidența ajutorului de stat fiind astfel exclusă de la nivelul prestatorului/furnizorului /executantului.

Principiul non-profitului

Granturile acordate în cadrul prezentului apel sunt supuse principiului non-profitului, în conformitate cu art. 195 din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 al Parlamentului European și al Consiliului privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii.

Granturile nu au scopul sau efectul de a produce profit în contextul acțiunii sau al programului de lucru al beneficiarului (denumit în continuare „principiul non-profitului”). Profitul se definește drept un surplus, calculat la plata soldului, de încasări față de costurile eligibile ale acțiunii sau ale programului de lucru, în cazul în care încasările se limitează la grantul Uniunii și la veniturile generate de respectiva acțiune sau de respectivul program de lucru.

În cazul proiectelor care generează profit, solicitantul are obligația de a estima în mod realist acest profit și de a-l lua în considerare la fundamentarea bugetului proiectului.

Metodologia de calcul este prevăzută în **Anexa 17** – Macheta financiară. Contribuția solicitantului la valoarea cheltuielilor eligibile va fi ajustată corespunzător, în funcție de profitul estimat.

3.14. Reguli privind instrumentele financiare

Nu este cazul.

3.15. Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale

Nu este cazul.

3.16. Principii orizontale

Respectarea principiilor orizontale menționate la nivelul Acordului de Parteneriat și Programului Regiunea Centru se va realiza pe toată perioada de elaborare, implementare și durabilitate a proiectelor.

Proiectele care includ măsuri suplimentare cadrului legal în vigoare, vor fi punctate în grila de evaluare tehnică și financiară.

Pentru stabilirea abordării optime a respectării acestor principii, se vor avea în vedere, fără a se limita la, actele normative naționale și comunitare prevăzute în Lista cuprinzând legislația orientativă aplicabilă, disponibilă pe site-ul <https://www.regiocentru.ro/documente-utile/>.

3.17. Aspecte de mediu (inclusiv aplicarea Directivei 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului). Aplicarea principiului DNSH. Imunizarea la schimbările climatice

Proiectele finanțate vor avea în vedere, pe toată perioada de implementare a proiectului, respectarea obligațiilor prevăzute în PR Centru pentru implementarea principiului „Do No Significant Harm” (DNSH) așa cum acesta este definit prin Regulamentul (UE) 852/2020 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile. În acest sens, solicitantul va descrie la secțiunea relevantă din cererea de finanțare și anexele sale, modul în care sunt respectate obligațiile minime prevăzute de legislația specifică aplicabilă, acțiunile suplimentare propuse (dacă este cazul), precum și modul de respectare a principiilor DNSH în implementarea proiectelor. Pentru analiza modului în care principiul DNSH este respectat, solicitantul de finanțare va avea în vedere metodologia disponibilă la adresa <https://www.regiocentru.ro/documente-utile/>, privind abordarea principiului DNSH în Programul Regiunea Centru. Solicitantul va avea în vedere respectarea principiului DNSH inclusiv la întocmirea documentațiilor de atribuire a contractelor de achiziție.

Totodată, în faza de evaluare se va verifica dacă proiectele propuse respecta principiul DNSH prin parcurgerea și completarea unei liste de verificare DNSH (conform modelului prezentat în Metodologie).

Imunizarea infrastructurii la schimbări climatice a infrastructurii finanțate, respectiv adaptarea la schimbările climatice și atenuarea efectelor nocive asupra mediului și rezistența în fața dezastrelor, va fi avută în vedere atât în etapa de elaborare, cât și pe durata implementării proiectelor, precum și în etapa de exploatare și întreținere a investițiilor, asigurându-se astfel durabilitatea infrastructurii și standardul serviciilor cu abordarea adecvată a riscurilor climatice. Pe durata exploatării, infrastructura creată va fi eficient monitorizată și din perspectiva evenimentelor climatice. În acest sens, proiectul integrează măsuri de atenuare și de adaptare la schimbările climatice respectând Orientările Comisiei Europene privind imunizarea la schimbările climatice.

De asemenea, solicitantul va avea în vedere, în mod special Raportul de mediu pentru PR Centru 2021-2027 și Analiza privind evaluarea principiului DNSH în PR CENTRU 2021-2027: <https://www.regiocentru.ro/programul-regiunea-centru-2021-2027/>.

În situația în care proiectul vizează intervenții localizate în interiorul sau în vecinătatea siturilor Natura 2000 ori a altor arii naturale protejate, solicitantul are obligația de a respecta prevederile legislației specifice de mediu, inclusiv OUG nr. 57/2007, cu modificările și completările ulterioare, precum și procedurile de evaluare a impactului asupra ariilor naturale protejate aplicabile. Solicitantul va obține actele de reglementare, avizele și/sau punctele de vedere prevăzute de legislația în vigoare, emise de autoritățile și organismele competente, după caz, și va demonstra, prin documentele emise în cadrul procedurilor de reglementare în domeniul protecției mediului, că proiectul respectă cerințele privind protecția speciilor și habitatelor naturale și poate fi implementat în condițiile stabilite de autoritatea competentă. În cadrul documentațiilor tehnice și în cererea de finanțare se vor detalia măsurile de evitare, reducere și, după caz, de compensare a impactului, precum și modul de monitorizare a efectelor asupra biodiversității, în conformitate cu cerințele stabilite de autoritățile competente pentru protecția mediului.

3.18. Caracterul durabil al proiectului

Obiectivele de mediu și climă reprezintă obiective transversale care definesc strategia și intervențiile PR Centru, urmărind sustenabilitatea ecologică, respectiv considerentele legate de mediu definite la nivel european. Se vor încuraja proiecte care susțin dezvoltarea durabilă și care aleg opțiunile de implementare care contribuie la îmbunătățirea performanței de mediu, la dezvoltarea unei economii moderne, durabile, competitive și eficiente din punct de vedere al utilizării resurselor.

3.19. Acțiuni menite să garanteze egalitatea de șanse, de gen, incluziunea și nediscriminarea

În implementarea PR Centru, precum și în etapele de elaborare și implementare a proiectelor, se va asigura respectarea drepturilor fundamentale și conformitatea cu Carta Drepturilor Fundamentale a UE, a Convenției Națiunilor Unite privind Drepturile Persoanelor cu dizabilități și a actelor normative relevante europene și naționale, nefiind eligibile pentru finanțare proiectele care contravin principiilor orizontale din art. 9 al RDC.

Egalitatea de gen, accesibilitatea, incluziunea și nediscriminarea pe bază de rasă, origine etnică, religie sau convingeri, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală, sunt urmărite în toate etapele de elaborare, evaluare, implementare a proiectelor și vor reprezenta condiții obligatorii de îndeplinit pentru accesarea fondurilor europene.

Proiectele finanțate vor avea în vedere necesitatea eliminării inegalităților și promovarea egalității de șanse între femei și bărbați, precum și combaterea discriminării pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală și aplicarea principiilor orizontale privind egalitatea de șanse, incluziunea și nediscriminarea prin respectarea prevederilor legislative naționale în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor. Nu sunt susținute acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excludere. Intervențiile sprijinite prin fonduri vor ține cont de principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2022-2027, urmărindu-se ca rezultatele proiectelor finanțate prin această intervenție să permită accesul persoanelor cu dizabilități în condiții de egalitate și nediscriminare.

În acest sens, în ceea ce privește eligibilitatea proiectului și a activităților, este necesară respectarea obligațiilor prevăzute în legislația comunitară și națională în domeniul accesibilității pentru persoanele cu dizabilități, respectiv standardele minime prevăzute.

În conformitate cu art. 4 lit. f) din Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, solicitanții de finanțare vor avea în vedere inițierea sau promovarea cercetării și dezvoltării bunurilor, serviciilor, echipamentelor și facilităților concepute pe baza designului universal, care ar presupune o adaptare minimă și la cel mai scăzut cost, pentru a răspunde nevoilor specifice ale persoanelor cu dizabilități, să promoveze existența și să încurajeze utilizarea acestor bunuri, servicii, echipamente și facilități concepute pe baza designului universal, precum și să promoveze designul universal în elaborarea standardelor și instrucțiunilor.

Potrivit Convenției ONU, „design universal” înseamnă proiectarea produselor, mediului, programelor și serviciilor, astfel încât să poată fi utilizate de către toate persoanele, pe cât este posibil, fără să fie nevoie de o adaptare sau de o proiectare specializate. Design-ul universal nu va exclude dispozitivele de asistare pentru anumite grupuri de persoane cu dizabilități, atunci când este necesar.

În același timp, „adaptare rezonabilă” înseamnă modificările și ajustările necesare și adecvate, care nu impun un efort disproporționat sau nejustificat atunci când este necesar într-un caz particular, pentru a

permite persoanelor cu dizabilități să se bucure ori să își exercite, în condiții de egalitate cu ceilalți, toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

Cadrul legal general privind accesibilitatea este dat de Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, cu modificările și completările ulterioare, Capitolul IV „Accesibilitate”, art. 61-71, la acesta se adăugându-se legislația și normele de aplicare specifice, precum Legea nr. 232/2022 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor, Ordonanța de Urgență nr. 112/2018 privind accesibilitatea site-urilor web și a aplicațiilor mobile ale organismelor din sectorul public ș.a.

În ceea ce privește acordarea unui punctaj suplimentar în etapa de evaluare tehnică și financiară proiectelor ale căror acțiuni depășesc minimul stabilit prin lege, se vor puncta în plus proiectele care vor promova cercetarea și dezvoltarea, vor face cunoscută oferta și vor încuraja utilizarea de noi tehnologii, inclusiv tehnologii informatice și de comunicații, dispozitive de suport pentru mobilitate, dispozitive și tehnologii de asistare, adecvate persoanelor cu dizabilități, acordând prioritate tehnologiilor cu prețuri accesibile (art. 4 lit. g) din Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități).

Având în vedere specificul Acțiunii 7.3 – care include investiții în patrimoniul cultural și natural, precum și în infrastructuri turistice publice – proiectele trebuie să asigure acces egal pentru toate categoriile de persoane, inclusiv prin soluții de accesibilizare acolo unde natura obiectivului o permite (de ex.: trasee accesibilizate, elemente de informare accesibile, facilități pentru vizitatori vulnerabili etc.).

De asemenea, solicitantul va avea în vedere, în mod special:

- ”Ghidul pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a UE în implementarea fondurilor europene nerambursabile” disponibil <https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/>
- Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2022-2027; Ghidul CDPD - Ghid privind Reflectarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități în pregătirea și implementarea programelor și proiectelor cu finanțare nerambursabilă alocată României în perioada 2021–2027: <https://mfe.gov.ro/minister/punctul-de-contact-pentru-implementarea-conventiei-privind-drepturile-persoanelor-cu-dizabilitati/>

3.20. Teme secundare

Nu este cazul.

3.21. Informarea și vizibilitatea sprijinului din fonduri

Conform prevederilor Regulamentului Comisiei Europene nr. 1060/2021, art. 50, beneficiarii proiectelor cu finanțare europeană au obligația de a comunica sprijinul obținut și vor asigura vizibilitatea acestuia, inclusiv a rezultatelor obținute. Astfel, beneficiarii proiectelor finanțate din fonduri europene trebuie să informeze publicul larg cu privire la contribuția obținută din partea fondurilor, cel puțin prin măsurile de comunicare minime obligatorii și trebuie să se asigure că beneficiarii finali ai proiectului/ persoanele care participă la proiecte au fost informați/ informate cu privire la finanțarea europeană.

În acest sens, se va realiza afișarea corespunzătoare a elementelor de identitate vizuală obligatorii și se vor respecta măsurile de comunicare și vizibilitate obligatorii cuprinse în Ghidului de Identitate Vizuală 2021-2027 elaborat de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, în Manualul de identitate vizuală (MIV) PR Centru 2021-2027, publicat pe pagina www.regiocentru.ro, precum și instrucțiunile

emise de AM, unde și când este cazul. Conform Regulamentului UE menționat anterior, în cazul în care beneficiarul nu își respectă obligațiile ce îi revin conform contractului de finanțare referitor la Comunicare și vizibilitate și în cazul în care nu se iau măsuri de remediere, Autoritatea de Management aplică măsuri, cu luarea în considerare a principiului proporționalității, putând anula până la 3% din sprijinul din partea fondurilor pentru operațiunea în cauză.

Prevederile incluse în Manualul de Identitate Vizuală a PR Centru 2021-2027 se aplică beneficiarilor de finanțare europeană începând cu momentul semnării contractului de finanțare.

Totuși, în cazul în care potențialul beneficiar realizează anterior semnării contractului de finanțare, activități/materiale de informare și comunicare pentru promovarea proiectului (broșuri, mape, pliante, site-uri etc.), acestea trebuie să respecte regulile din acest Manual.

Elemente obligatorii de identitate vizuale care vor fi folosite pe materialele de comunicare / vizibilitate sunt:

- emblema UE, însoțită obligatoriu de declarația de finanțare „Cofinanțat de Uniunea Europeană”, în varianta bilingvă, unde este cazul;
- sigla Guvernului României;
- sigla Programului Regiunea ”Centru”.

Măsurile minime obligatorii de comunicare și vizibilitate, aplicabile tuturor proiectelor sunt următoarele:

- publicarea a minim unui comunicat/anunț de presă, la începutul și finalul proiectului
- includerea unei mențiuni care subliniază sprijinul din partea Uniunii (declarația UE) într-un mod vizibil în documentele și în materialele de comunicare referitoare la implementarea operațiunii care sunt destinate publicului sau participanților la cursuri/training-uri/ evenimente etc
- realizarea unui panou permanent/unei plăci permanente pentru proiectele finanțate din FEDR a căror valoare totală depășește 500.000 euro; în cazul proiectelor FEDR a căror valoare totală nu depășește 500.000 EUR, se va expune, într-un loc ușor vizibil publicului, cel puțin un afiș cu dimensiunea minimă A3 sau un afișaj electronic echivalent conținând informații despre proiect
- aplicarea de autocolante/plăcuțe pe echipamentele cu o valoare mai mare de 5.000 lei fără TVA, achiziționate prin proiect
- afișarea pe site-ul oficial de internet, dacă există, și pe paginile de comunicare socială ale beneficiarului, dacă există, a unei scurte descrieri a proiectului, proporțională cu nivelul sprijinului, inclusiv a scopurilor și rezultatelor acesteia, evidențiind sprijinul financiar din partea Uniunii
- realizarea unui portofoliu de fotografii pe parcursul desfășurării proiectului pentru a ilustra evoluția acestuia.

4. INFORMAȚII ADMINISTRATIVE DESPRE APELUL DE PROIECTE

4.1. Data deschiderii apelului de proiecte

Codul corespunzător prezentului apel de proiecte este:

- PRC/1062/PRC_P7/OP4/RSO4.6/PRC_A55 - aferent apelului **ITI Microregiunea Țara Făgărașului**,
- PRC/ PRC/1219/PRC_P7/OP4/RSO4.6/PRC_A55 - aferent apelului **ITI Moții Țara de Piatră**.

Data deschiderii apelului de proiecte: 29.07.2026.

4.2. Perioada de pregătire a proiectelor

Solicitanții vor avea la dispoziție o perioadă de pregătire a proiectelor cuprinsă între data deschiderii apelului de proiecte și data depunerii acestuia în cadrul sistemului informatic MYSMIS 2021 / SMIS2021+.

4.3. Perioada de depunere a proiectelor

4.3.1. Data și ora pentru începerea depunerii de proiecte

Data și ora de începere a depunerii de proiecte: 28.08.2026 ora 12:00.

4.3.2. Data și ora închiderii apelului de proiecte

Data și ora de închidere a apelului de proiecte: 28.10.2026 ora 12:00

4.4. Modalitatea de depunere a proiectelor

În cadrul prezentului apel de proiecte, cererile de finanțare se vor depune exclusiv prin aplicația electronică MYSMIS, disponibilă la adresa web <https://mysmis2021.gov.ro/>, doar în intervalul menționat la secțiunile de mai sus.

Data depunerii cererii de finanțare este considerată data transmiterii acesteia prin intermediul sistemului electronic MYSMIS 2021 / SMIS2021+.

5. CONDIȚII DE ELIGIBILITATE

Cererea de finanțare (inclusiv anexele și modelele aferente), completată de solicitant (individual sau în parteneriat), face obiectul verificării eligibilității solicitantului și a proiectului, pe baza criteriilor prevăzute în continuare.

Criteriile de eligibilitate trebuie respectate de solicitantul individual și/sau de membrii parteneriatului începând cu data depunerii cererii de finanțare, pe parcursul etapei de contractare, precum și pe întreaga perioadă de implementare și de durabilitate a contractului de finanțare, în condițiile stipulate de acesta. Prin excepție, criteriul de eligibilitate referitor la valoarea minimă eligibilă a proiectului trebuie respectat până la momentul încheierii contractului de finanțare, inclusiv.

Pentru a obține finanțare în cadrul prezentului apel al PR Centru, solicitantul și proiectul trebuie să îndeplinească toate criteriile de eligibilitate prevăzute în prezentul ghid și în anexele aferente, în termenele stabilite.

De asemenea, solicitantul are obligația de a asigura fonduri suficiente și realiste în bugetul proiectului, precum și de a stabili termene realiste pentru realizarea activităților, cu încadrarea în durata maximă de implementare a proiectului.

5.1. Eligibilitatea solicitanților și partenerilor

Solicitantul este entitatea care depune cererea de finanțare, individual sau în parteneriat, în conformitate cu prevederile prezentului ghid. În cazul proiectelor depuse în parteneriat, toți membrii parteneriatului trebuie să îndeplinească criteriile de eligibilitate aplicabile.

Solicitantul/Beneficiarul are obligația de a asigura furnizarea către AM, în secțiunea dedicată Beneficiarilor reali din MySMIS2021/SMIS2021+, a următoarelor categorii de date privind utilizarea fondurilor: prenumele, numele și data nașterii beneficiarului real/beneficiarilor reali al/ai destinatarului fondurilor sau al contractantului, astfel cum este definit la art.3, alin.(6) din DIRECTIVA (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei.

5.1.1. Cerințe generale privind eligibilitatea solicitanților și partenerilor

1. Solicitantul/Membrii parteneriatului, precum și reprezentanții legali ai acestora, care își exercită atribuțiile de drept, îndeplinesc, condițiile de eligibilitate, respectiv NU se încadrează în situațiile de excludere prezentate mai jos începând cu data depunerii cererii de finanțare, pe perioada de evaluare, selecție și contractare :

A. Organizația solicitantă nu trebuie să se încadreze în vreuna dintre următoarele situații începând cu data depunerii cererii de finanțare, pe perioada de evaluare, selecție și contractare:

- a. Să se afle în stare de faliment/ insolvență sau obiectul unei proceduri de lichidare sau de administrare judiciară, a încheiat acorduri cu creditorii în cadrul procedurilor anterior menționate și-a suspendat activitatea economică sau face obiectul unei proceduri în urma acestor situații sau se află în situații similare în urma unei proceduri de aceeași natură prevăzute de legislația sau de reglementările naționale;

- b. Să facă obiectul unei proceduri legale pentru declararea sa într-una din situațiile de la punctul a.
- c. Să fie găsit vinovat printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru comiterea unei fraude/infracțiuni referitoare la obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, în conformitate cu prevederile Codului Penal aprobat prin Legea nr. 286/2009, cu modificările și completările ulterioare.

B. Reprezentantul legal care își exercită atribuțiile de drept pe perioada procesului de evaluare, selecție și contractare trebuie să nu se afle într-una din situațiile de mai jos:

- a. Să fie subiectul unui conflict de interese definit în conformitate cu prevederile naționale/comunitare în vigoare sau să se afle într-o situație care are sau poate avea ca efect compromiterea obiectivității și imparțialității procesului de evaluare, selecție, contractare și implementare a proiectului.
- b. Să se afle în situația de a induce grav în eroare Autoritatea de Management sau comisiile de evaluare și selecție, prin furnizarea de informații incorecte în cadrul prezentului apel de proiecte sau a altor apeluri de proiecte derulate în cadrul PR
- c. Să se afle în situația de a încerca/de a fi încercat să obțină informații confidențiale sau să influențeze comisiile de evaluare și selecție sau Autoritatea de Management pe parcursul procesului de evaluare a prezentului apel de proiecte sau a altor apeluri de proiecte derulate în cadrul PR
- d. Să fi suferit condamnări definitive în cauze referitoare obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora

C. Solicitantul trebuie să se regăsească în următoarele situații:

- a. în cazul solicitantului pentru care au fost stabilite debite în sarcina sa ca urmare a măsurilor legale întreprinse de autoritatea de management, acesta va putea încheia contractul de finanțare în următoarele situații:
 - ✓ recunoaște debitul stabilit în sarcina sa de autoritatea de management pentru PR și îl achită integral, atașând dovezi în acest sens, cu excepția proiectelor aflate în implementare, pentru care recunoaște debitul stabilit și îl achită integral sau își exprimă acordul cu privire la stingerea acestuia din valoarea cererilor de rambursare ulterioare, aferente proiectului în cadrul căruia a fost constatat.
 - ✓ A contestat în instanța notificările/procese verbale/notele de constatare a unor debite și prin decizie a instanțelor de judecată acestea au fost suspendate de la executare, anexând dovezi în acest sens.
- b. Să fi achitat obligațiile de plată nete către bugetul de stat și respectiv bugetul local în ultimul an calendaristic /în ultimele 6 luni.
- c. deține dreptul legal de a desfășura activitățile prevăzute în cadrul proiectului.

2. Solicitantul (individual sau membrii parteneriatului) deține drepturi asupra imobilului (clădire și/sau teren), obiect al proiectului, care îi conferă dreptul de a realiza investiția începând cu data depunerii cererii de finanțare .

Solicitantul/partenerii trebuie să demonstreze, după caz, pentru toate imobilele (teren și/sau construcții) care fac obiectul investiției, deținerea unuia dintre următoarele drepturi:

- a) dreptul de proprietate publică sau privată;
- b) dreptul de administrare, ca drept real corespunzător dreptului de proprietate publică;
- c) dreptul de concesiune, ca drept real corespunzător dreptului de proprietate publică.

Dreptul de administrare sau concesiune trebuie să fie valabil pentru o perioadă care acoperă integral perioada cuprinsă între data depunerii cererii de finanțare, durata de implementare a proiectului și perioada de durabilitate, astfel cum acestea rezultă din cererea de finanțare și contractul de finanțare.

În cazul administrării sau concesiunii, se are în vedere dreptul real corespunzător proprietății publice, prevăzut la art. 866 și următoarele din Codul civil, aprobat prin Legea nr. 287/2009, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Nu se acceptă înscrierea provizorie a drepturilor reale menționate mai sus.

NOTĂ! În situația în care pe parcursul procesului de evaluare, selecție și contractare, dar și în perioada de implementare, sunt sesizate anumite probleme marginale privind dovedirea drepturilor reale asupra imobilelor sau privind condițiile de realizare a investițiilor proiectului, conform ghidului solicitantului pentru proiectele prin care se realizează lucrări de construire, se va solicita un **Memoriu tehnic din partea proiectantului** care să stabilească dacă proiectul poate fi considerat funcțional fără acele investiții/obiecte asupra cărora s-au constatat unele probleme marginale. În situația în care proiectantul argumentează în Memoriul tehnic că proiectul nu este funcțional fără acele lucrări, proiectul va fi respins sau contractul de finanțare va fi reziliat. În situația în care proiectantul argumentează în Memoriul tehnic că proiectul este funcțional fără acele lucrări, solicitantul se angajează să scoată acele lucrări în afara proiectului, prin reproiectare, dacă este cazul, și să elimine cheltuielile corespunzătoare din buget sau să le considere neeligibile, după caz.

3. Solicitantul/partenerii demonstrează că poate/pot să asigure caracterul durabil al investiției, în conformitate cu art. 65 din Regulamentul (UE) nr. 1060/2021.

Perioada pentru care este conferit dreptul asupra imobilului (teren și/sau clădire) ce face obiectul proiectului solicitantului eligibil și/sau partenerilor trebuie să acopere perioada prevăzută la art. 65 din Regulamentul (UE) nr. 1060/2021, în vederea asigurării caracterului durabil al investiției, respectiv o perioadă de 5 ani de la data efectuării plății finale în cadrul contractului de finanțare.

Durata dreptului se va calcula estimativ, luând în considerare perioada de evaluare, selecție și contractare, durata de implementare a proiectului, momentul efectuării plății finale, la care se adaugă perioada de 5 ani menționată anterior.

În cazul în care solicitantul primește finanțare din PR Centru pentru investiții în infrastructură, acesta are obligația ca, pe perioada de durabilitate:

- a) să mențină investiția realizată, asigurând mentenanța și serviciile asociate necesare;
- b) să nu modifice calitatea dreptului asupra imobilului, cu excepția situațiilor prevăzute în contractul de finanțare;
- c) să nu realizeze modificări substanțiale care afectează natura, obiectivele sau condițiile de realizare ale investiției și care ar conduce la subminarea obiectivelor inițiale ale acesteia.

În vederea respectării obligației prevăzute la lit. a), solicitantul/partenerii vor completa Declarația Unică (Anexa 2), din care să rezulte asumarea acoperirii cheltuielilor de operare și mentenanță a obiectivului de investiții pe întreaga perioadă de durabilitate a contractului de finanțare (5 ani de la efectuarea plății finale).

ATENȚIE!

În situația în care, pe parcursul implementării proiectului sau în perioada de durabilitate, sunt afectate condițiile de construire sau exploatare a infrastructurii aferente proiectului (teren și/sau clădire), beneficiarul are obligația contractuală de a restitui finanțarea acordată, precum și eventualele penalități, în conformitate cu prevederile contractului de finanțare.

4. Imobilul ce face obiectul proiectului (terenul și /sau clădirea) îndeplinește în mod cumulativ, nu mai târziu de semnarea contractului de finanțare, următoarele condiții, nefiind afectat de limitări legale, convenționale, judiciare ale dreptului real invocat, incompatibile cu realizarea activităților proiectului, respectiv:

- a) să fie libere de orice sarcini sau interdicții incompatibile cu realizarea activităților proiectului;
- b) să nu facă obiectul unor garanții, cesionări și nici a unei alte forme de sarcini care ar putea afecta dreptul invocat;
- c) să nu facă obiectul unor litigii având ca obiect dreptul invocat de către solicitant pentru realizarea proiectului, aflate în curs de soluționare la instanțele judecătorești;
- d) să nu facă obiectul revendicărilor potrivit unor legi speciale în materie sau dreptului comun.

Solicitantul va completa în acest sens **Anexa 2– Declarație unică**.

Solicitantul va informa în termen de 5 zile lucrătoare Autoritatea de Management cu privire la orice modificare survenită în circumstanțele sus-menționate pe parcursul procedurii de evaluare și contractare a cererii de finanțare, precum și pe parcursul derulării contractului de finanțare în cazul în care cererea de finanțare propusă va fi acceptată.

Nu vor conduce la respingerea cererii de finanțare acele limite ale dreptului de proprietate care nu sunt incompatibile cu realizarea activităților proiectului (de ex. servituți legale, servitutea de trecere cu piciorul, suprafețe traversate de căi de transport etc). Garanțiile reale asupra imobilelor (ex. ipotecă, etc.) sunt considerate în accepțiunea AM PRC incompatibile cu realizarea proiectelor de investiții în cadrul PR Centru.

În accepțiunea AM PR Centru nu este considerată sarcină dreptul de administrare înscris în cartea funciară și care nu afectează condițiile de implementare.

5. Solicitantul (individual sau membrii parteneriatului) are capacitatea financiară de a asigura:

- contribuția proprie la cheltuielile eligibile declarata în secțiunea aferenta din Cererea de Finanțare
- finanțarea tuturor costurilor, inclusiv costurile neeligibile, dar necesare, aferente proiectului
- resursele financiare necesare implementării optime a proiectului în condițiile rambursării ulterioare a cheltuielilor eligibile, din fondurile Uniunii
- cheltuielile de funcționare și întreținere aferente proiectului care includ investiții în infrastructură sau investiții productive, în vederea asigurării sustenabilității financiare a acestora.

Aspectele care privesc capacitatea financiară sunt asumate prin Declarația unică (**Anexa 2**), completată la data depunerii cererii de finanțare și în hotărârea/decizia de aprobare a proiectului și a cheltuielilor legate de proiect, atașată în etapa de contractare. (a se vedea **Anexa 9** - Model orientativ Hotărâre de aprobare a proiectului)

Prin acordul de parteneriat se va stabili cota parte cu care va participa fiecare partener la asigurarea contribuției proprii a solicitantului. Se va anexa hotărârea fiecărui partener de a participa la asigurarea finanțării proiectului, cu indicarea sumelor cu care participă la acoperirea fiecărei categorii de cheltuieli.

6. Condiții specifice de eligibilitate aplicabile partenerului cu statut de ONG

- a. În cazul proiectelor care vizează **obiective de patrimoniu cultural (clasa A, inclusiv UNESCO sau clasa B)**, partenerul cu statut de ONG (persoană juridică de drept privat fără scop patrimonial), în situația în care este titularul dreptului de proprietate/ administrare/ concesiune, trebuie să desfășoare activități în domeniul protejării monumentelor istorice, conform statutului și să aibă o vechime în acest domeniu de activitate de cel puțin 12 luni, la data depunerii cererii de finanțare .
Verificarea criteriului se realizează în baza documentelor statutare și în baza extrasului din Registrul asociațiilor și fundațiilor. Prin protejarea monumentelor istorice se înțelege ansamblul de măsuri cu caracter științific, juridic, administrativ, financiar, fiscal și tehnic menite să asigure identificarea, cercetarea, inventarierea, clasarea, evidența, conservarea, inclusiv paza și întreținerea, consolidarea, restaurarea, punerea în valoare a monumentelor istorice și integrarea lor social-economică și culturală în viața colectivităților locale (conform prevederilor alin.3, art.2 a Legii nr.422/2001 republicată privind protejarea monumentelor istorice).
- b. În cazul proiectelor care vizează **patrimoniul natural, obiective naturale sau resurse balneare, climatice și balneoclimatice**, partenerul cu statut de ONG (persoană juridică de drept privat fără scop patrimonial), în situația în care este titularul dreptului de proprietate/ administrare/ concesiune asupra obiectivului vizat de proiect, trebuie să desfășoare activități relevante în domeniul protecției mediului, conservării naturii, administrării ariilor naturale protejate, turismului sau dezvoltării locale, conform statutului, și să dețină o vechime de minimum 12 luni în domeniul relevant la data depunerii cererii de finanțare. Verificarea criteriului se realizează în baza documentelor statutare și a extrasului din Registrul asociațiilor și fundațiilor.

5.1.2. Categoriile de solicitanți eligibili

Solicitanții eligibili sunt:

- a. **Unități administrativ-teritoriale (comune, orașe, municipii) situate pe teritoriul ITI Microregiunea Țara Făgărașului și ITI Moții – Țara de Piatră (județul Alba)**, indiferent dacă sunt din **mediul rural sau urban**, definite conform OUG nr. 57/2019, cu modificările și completările ulterioare;
 - b. **Unități administrativ-teritoriale – județ din Regiunea Centru (Brașov, Sibiu sau Alba)**, definite conform OUG nr. 57/2019, pentru proiecte care vizează obiective situate în teritoriile ITI;
- sau
- c. **Parteneriate între:**
Unități administrativ-teritoriale (comună, oraș, municipiu) situate în teritoriile ITI Microregiunea Țara Făgărașului și ITI Moții – Țara de Piatră (județul Alba), indiferent dacă sunt din **mediul rural sau urban**, conform OUG nr. 57/2019, cu modificările și completările ulterioare **și / sau UAT județ** din regiunea Centru (Brașov, Sibiu sau Alba), definite conform OUG nr. 57/2019, cu modificările și completările ulterioare, pentru proiecte care vizează obiective situate în teritoriile ITI, pe de o parte și
Unități de cult, cu personalitate juridică, din cadrul cultelor recunoscute în România, în conformitate cu prevederile Legii nr.489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

(republicată), cu modificările și completările ulterioare și/sau **Organizații neguvernamentale** (persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial) - asociații și fundații constituite în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații cu modificările și completările ulterioare, inclusiv filiale (cu personalitate juridică) ale asociațiilor și fundațiilor internaționale recunoscute în conformitate cu legislația în vigoare în România, pe de altă parte și / **sau structuri de administrare special constituite**, cu personalitate juridică, aflate în **coordonarea/subordinea, după caz, a unor regii autonome, companii și societăți naționale, constituite potrivit legii și aflate în relație contractuală cu Agenția Națională pentru Mediu și Arie Protejate**⁶

sau

- d. **Parteneriate** între tipurile de solicitanți menționați la literele **a** și **b**. (UAT comună, oraș, municipiu, județ situate pe teritoriul ITI Microregiunea Țara Făgărașului sau, respectiv, ITI Moții – Țara de Piatră (județul Alba))

5.1.3. Categoriile de parteneri eligibili

În cazul în care solicitantul este un parteneriat, membrii parteneriatului se încadrează într-una din următoarele categorii:

- **Unități administrativ-teritoriale (comună, oraș, municipiu) situate în teritoriile ITI Microregiunea Țara Făgărașului și ITI Moții – Țara de Piatră (județul Alba)**, indiferent dacă sunt din **mediul rural sau urban**, conform OUG nr. 57/2019, cu modificările și completările ulterioare,
- **Unități administrativ-teritoriale județ** din regiunea Centru (Brașov, Sibiu sau Alba), definite conform OUG nr. 57/2019, cu modificările și completările ulterioare, pentru proiecte care vizează obiective situate în teritoriile ITI;
- **Unități de cult**, cu personalitate juridică, din cadrul cultelor recunoscute în România, în conformitate cu prevederile Legii nr.489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor (republicată), cu modificările și completările ulterioare
- **Organizații neguvernamentale** (persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial) - asociații și fundații constituite în conformitate cu prevederile Ordonanței guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații cu modificările și completările ulterioare, inclusiv filiale (cu personalitate juridică) ale asociațiilor și fundațiilor internaționale recunoscute în conformitate cu legislația în vigoare în România
- **Structuri de administrare special constituite**, cu personalitate juridică, aflate în **coordonarea /subordinea, după caz, a unor regii autonome, companii și societăți naționale și aflate în relație contractuală cu Agenția Națională pentru Mediu și Arie Protejate**⁷

5.1.4. Reguli și cerințe privind parteneriatul

Criteriile de eligibilitate ale solicitantului se aplică fiecărui partener din cadrul acordului de parteneriat, după cum este indicat în cadrul prezentului capitol.

Nu există restricții cu privire la numărul de parteneri.

În cadrul parteneriatelor, este **obligatoriu ca unitățile administrativ-teritoriale să dețină calitatea de lider de parteneriat** definită în conformitate cu prevederile OUG 133/2021 privind gestionarea financiară

⁶ Conform art. 18, alin. (1), lit. b) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată de Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare,

⁷ Idem 1

a fondurilor europene pentru perioada de programare 2021-2027 alocate României din Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european Plus, Fondul pentru o tranziție justă. Liderul parteneriatului va fi indicat clar în toate documentele aferente proiectului.

În cadrul parteneriatelor, toți membrii parteneriatului trebuie să fie situați pe teritoriul aceluiași ITI, respectiv fie ITI Microregiunea Țara Făgărașului, fie ITI Moșii – Țara de Piatră (județul Alba).

EXCEPȚIE! Liderul de parteneriat poate fi ONG / unitate de cult în situația în care sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- unitatea de cult / ONG deține un drept real asupra imobilului (obiectivului de patrimoniu) vizat de investiție, așa cum a fost acesta definit în secțiunea 5.1.1, respectiv: dreptul de proprietate, dreptul de administrare sau dreptul de concesiune, ca drepturi reale, corespunzătoare dreptului de proprietate publică
- în parteneriat este inclusă Unitatea Administrativ Teritorială pe teritoriul căreia este situat obiectivul de patrimoniu.

În derularea procedurii privind alegerea partenerilor din sectorul privat implicați în derularea activităților proiectului, se vor avea în vedere prevederile art. 34 din OUG 133/2021 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2021-2027 alocate României din Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european Plus, Fondul pentru o tranziție justă. În scopul constituirii parteneriatelor se încheie acorduri de tipul celor descrise în prezentul ghid (a se vedea Anexa 9 Acord de parteneriat (model orientativ)).

5.2. Eligibilitatea activităților

5.2.1. Cerințe generale privind eligibilitatea activităților

Scopul și activitățile propuse prin proiect trebuie să vizeze punerea în valoare a obiectivului vizat (cultural, natural sau balnear), astfel încât să creeze premisele creșterii numărului de vizitatori ca urmare a investiției realizate și să contribuie la îndeplinirea obiectivului specific al priorității 7, cel de creștere a rolului culturii și turismului în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială.

În conformitate cu art. 23 alin. (1) din Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată, intervențiile asupra monumentelor istorice se realizează numai pe baza și cu respectarea avizului emis de Ministerul Culturii sau, după caz, de serviciile publice deconcentrate ale acestuia.

În conformitate cu art. 24 alin. (4) din Legea nr. 422/2001, republicată, elaborarea expertizelor tehnice, a proiectelor de consolidare și restaurare, verificarea tehnică a proiectelor și dirigentarea lucrărilor se realizează exclusiv de experți și/sau specialiști atestați de Ministerul Culturii, cu respectarea exigențelor specifice domeniului monumentelor istorice și a cerințelor privind calitatea lucrărilor în construcții.

Proiectele propuse spre finanțare care nu includ execuția de lucrări și care se supun autorizării pe baza unei documentații tehnico-economice întocmite conform HG nr. 907/2016 vor fi respinse de la finanțare. Pentru obiectivele naturale, activitățile de amenajare se vor realiza cu respectarea legislației specifice în domeniul mediului, biodiversității, ariilor naturale protejate și resurselor balneare. Intervențiile care necesită avizul administrațiilor ariilor naturale protejate, al Agenției Naționale pentru Aarii Naturale Protejate, al agențiilor pentru protecția mediului sau al altor autorități competente se vor realiza exclusiv pe baza avizelor și acordurilor emise de acestea.

Activitățile eligibile asumate prin cererea de finanțare constituie obligații contractuale și vor fi monitorizate pe parcursul implementării proiectului.

5.2.2. Activități eligibile

I. Intervenții privind infrastructura:

I.A. Intervenții asupra infrastructurii – patrimoniu cultural (clasa A, inclusiv UNESCO, și clasa B)

Intervențiile de tip I.A.1 sunt eligibile exclusiv pentru monumente istorice clasate individual (clasa A, inclusiv UNESCO, sau Clasa B), și vizează protejerea, restaurarea, reabilitarea, consolidarea, conservarea și punerea în valoare a **patrimoniului cultural, prin intervenții asupra construcțiilor, ansamblurilor construite sau componentelor construite ale acestora**. Intervențiile se realizează cu materiale și tehnologii compatibile și numai în baza avizelor emise de Ministerul Culturii, în condițiile legii.

Activități eligibile pentru conservarea, protecția și valorificarea durabilă a monumentelor istorice:

1. Restaurarea, reabilitarea, consolidarea, conservarea și punerea în valoare a monumentului istoric, incluzând:

- Restaurarea, reabilitarea, consolidarea, conservarea monumentului istoric;
- Restaurarea, protecția, conservarea picturilor interioare, frescelor, picturilor murale exterioare, stucaturilor, iconostaselor etc.;
- Restaurarea și remodelarea plasticii fațadelor;
- Restaurarea și conservarea dotărilor de patrimoniu (orgă, mobilier, candelabre, vitralii, etc.);
- Dotările necesare punerii în valoare și protecției monumentului istoric clasat, doar dacă acestea sunt strict aferente intervențiilor de restaurare, consolidare, conservare și punere în valoare a monumentului istoric, pot fi justificate prin prisma acestor intervenții și sunt necesare în scopul vizitării, protecției și valorificării culturale a obiectivului de patrimoniu;
- Asigurarea iluminatului interior și exterior; asigurarea iluminatului arhitectural al monumentului care face obiectul investiției;
- Amenajări și dotări pentru expunerea, protecția și punerea în valoare a patrimoniului mobil și imobil.

Atenție! În sensul prezentului ghid, termenul „reabilitare” utilizat în legătură cu monumentele istorice desemnează ansamblul intervențiilor de reabilitare specifice patrimoniului, realizate cu respectarea principiilor și reglementărilor aplicabile în domeniul protejării monumentelor istorice, și nu se referă la lucrări de renovare energetică sau reabilitare termică a clădirilor.

2. Activități auxiliare/complementare investiției de bază aferente intervențiilor vizând patrimoniul cultural:

- Amenajări peisagistice pentru evidențierea obiectivului;
- Delimitare și împrejmuire (doar dacă justifică protecția obiectivului);
- Reabilitarea și amenajarea căilor de acces pietonale și/sau pentru biciclete către monumentul istoric, inclusiv alei, poteci, scări, podețe, balustrade, rampe și alte elemente similare necesare accesibilizării și siguranței vizitatorilor;
- Rasteluri și suporturi pentru biciclete destinate vizitatorilor obiectivului de patrimoniu, amplasate astfel încât să nu afecteze valorile culturale, integritatea, caracterul istoric și punerea în valoare a monumentului și cu respectarea legislației aplicabile în domeniul patrimoniului cultural, protecției mediului și amenajării teritoriului;
- Parcări destinate **exclusiv** autocarelor, autobuzelor, microbuzelor și altor mijloace de transport colectiv utilizate pentru accesul și vizitarea obiectivului de patrimoniu, dimensionate și justificate în raport cu necesitățile de acces și vizitare ale acestuia;
- Construcție / reabilitare / modernizare clădiri conexe de tipul grupurilor sanitare și spațiilor tehnice, inclusiv utilitățile necesare pentru funcționalitatea acestora;

- Amenajarea și/sau marcarea traseelor turistice și a itinerariilor culturale în cadrul obiectivului de patrimoniu reabilitat sau în zona sa imediată de acces, necesare vizitării și punerii în valoare a acestuia.

Atenție! Pentru a fi eligibile proiectele trebuie să includă obligatoriu lucrări supuse autorizării conform HG 907/2016.

I.B. Amenajarea /punerea în valoare a obiectivelor naturale și/sau a resurselor balneare:

1. Amenajarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publică (de tipul: formațiuni geologice, peșteri, lacuri, izvoare, arii naturale protejate sau alte elemente din cadrul ariilor naturale protejate, inclusiv resurse balneare, climatice și balneoclimatice), crearea /modernizarea infrastructurii conexe acestora și dezvoltarea infrastructurii publice la scară mică pentru valorificarea atracțiilor turistice:

- Amenajarea** (inclusiv amenajarea spațiilor nedeschise publicului larg și care urmează a fi puse în valoare), **modernizarea și dotarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publică în scopul accesibilizării și valorificării acestora** (de exemplu cu platforme de acces, podețe, balustrade, scări, măsuri de securitate, căi de acces în interiorul peșterii, precum și altele similare).
- Exclusiv în ariile naturale protejate, sunt eligibile activități privind construirea, reabilitarea și modernizarea punctelor și platformelor de belvedere, a foișoarelor și a punctelor de observație faunistică și/sau avifaunistică, realizate cu respectarea obiectivelor de conservare ale ariei naturale protejate.**
- Construirea / modernizarea și extinderea pavilioanelor de acces, a căilor de acces în obiectiv și a intrărilor, a spațiilor de așteptare la intrarea în obiectivul turistic natural (inclusiv grupurile sanitare, bănci, mese, coșuri de gunoi, asigurare apă potabilă de la cișmele publice, etc.);**
- Construirea, amenajarea, reabilitarea captărilor-izvoare/buvetelor/pavilioanelor de izvoare minerale și/sau termale, inclusiv dotarea acestora** (dacă este cazul), amenajarea mofetei din materiale prietenoase cu mediul, realizarea unei iluminări și ventilări adecvate, crearea/reabilitarea traseelor de cură pe teren, inclusiv a locurilor de recreere și popas aferente acestora.

Pentru a demonstra că resursele naturale puse în valoare prin proiectul prezentat au proprietăți terapeutice, la depunerea cererii de finanțare solicitantul va atașa documente din care să rezulte ca aceasta se regăsește în liste, cataloage, inventare, cuprinse în legislația specifică sau/și elaborate de organisme științifice (de ex. Academia Română, institute de cercetare, autorități cu atribuții în domeniu).

Pentru acest tip de intervenții, solicitantul își asumă că până la finalizarea implementării proiectului resursele sus-menționate vor fi incluse în categoria substanțelor exclusiv naturale ale solului și subsolului României, atestate geologic ca substanțe minerale utile și recunoscute de autoritatea competentă a statului ca substanțe terapeutice naturale prin calitatea, siguranța și eficiența terapeutică a acestora, în conformitate cu cerințele și criteriile de aplicare a definiției și clasificării acestora, resursa va fi atestată, potrivit prevederilor legale în vigoare. Pentru realizarea activităților enumerate la prezentul punct, solicitantul trebuie să respecte și/sau să îndeplinească, după caz, condițiile impuse de legislația specifică aferentă utilizării resurselor de substanțe terapeutice naturale în scopuri curative.

- Construirea, amenajarea, modernizarea și extinderea traseelor de tip via-ferrata** deschise accesului publicului larg (exclusiv pentru utilizare necomercială);
- Construirea, reabilitarea, modernizarea, amenajarea, extinderea traseelor turistice montane /traseelor de drumeție pedestră/ traseele ciclabile marcate⁸ corespunzător.** Traseele turistice montane, traseele de drumeție pedestră și, respectiv, traseele ciclabile marcate trebuie omologate/reomologate până la finalizarea implementării proiectului

⁸ A se vedea definiția traseelor ciclabile marcate în secțiunea 1.3 Glosar din prezentul ghid

Pentru a fi eligibile, traseele montane (pedestre sau ciclabile) trebuie să lege minimum 2 obiective turistice naturale și/sau antropice (cu excepția traseelor de tip circuit), dintre care cel puțin unul este vizat de investiția propusă prin proiect.

- g. **Construirea, reabilitarea, modernizarea locurilor de recreere și popas și dotarea acestora cu mobilier urban**, adaptat specificului zonei;
- h. **Dotarea cu panouri explicative/informare/marcaje** (semnalizare turistică orizontală și verticală, hărți ale zonei și ale traseului/traseelor, panouri informative legate de biodiversitatea zonei - flora și fauna, etc);
- i. **Construirea, reabilitarea, modernizarea și dotarea⁹ bazelor Salvamont / centrelor Salvaspeo și/sau adăposturi și/sau refugii turistice pentru situații de urgență**, inclusiv dotarea minimală a acestora cu mobilier (bănci, mese, priciuri) și sisteme autonome de alimentare cu energie electrică (de exemplu: panouri foto-voltaice) și a sistemelor video de monitorizare a traseelor sau a refugiilor turistice. Acestea vor fi destinate exclusiv situațiilor de urgență, fără servicii comerciale, fără taxe de utilizare și fără funcțiuni recreative, alimentare sau de cazare.

Oricare dintre activitățile incluse în prezenta secțiune la pct. g, h, i sunt eligibile exclusiv în situația în care proiectul include cel puțin o activitate de tipul celor din secțiunea I.B.1.a, b, c, d, e sau f.

2. Activități auxiliare/complementare investiției de bază aferente intervențiilor vizând amenajarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publică (Infrastructuri conexe)

Activitățile din categoria I.B.2 sunt eligibile exclusiv dacă sunt strict aferente unei intervenții principale de tip I.B.1, pct. a-f și nu pot constitui investiția principală a proiectului și nu pot fi finanțate independent. Aceste activități au caracter complementar și sunt permise doar pentru a asigura accesul, siguranța și utilizarea publică a obiectivului natural care face obiectul proiectului.

- a. **Reabilitarea și amenajarea căilor de acces pietonale și/sau pentru biciclete** către obiectivele turistice naturale amenajate prin proiect, inclusiv alei, poteci, scări, podețe, balustrade, rampe și alte elemente similare necesare accesibilizării și siguranței vizitatorilor, fără creșterea capacității de trafic și fără intervenții asupra infrastructurii rutiere.
- b. Realizarea, modernizarea și extinderea iluminatului funcțional/de siguranță aferent căilor de acces pietonale sau pentru biciclete către obiectivele naturale amenajate prin proiect, exclusiv în măsura în care acesta este strict necesar pentru accesul, siguranța și utilizarea publică a obiectivului turistic natural.

Cheltuielile aferente acestora vor fi evidențiate într-un deviz pe obiect separat

I.C. Infrastructură publică de agrement (eligibilă exclusiv în stațiuni atestate):

Aceste activități sunt eligibile exclusiv în localități declarate stațiuni turistice/balneare/climatice, de interes local sau național, conform legislației aplicabile, și doar dacă proiectul include activități de infrastructură de tip I.B.1 localizate pe teritoriul acestora.

- a. **Construcții și dotări în aer liber destinate exclusiv agrementului public, precum:** foșoare, pergole, adăposturi publice, pavilioane deschise, scene exterioare pentru evenimente culturale cu acces gratuit, inclusiv grupuri sanitare publice, spații tehnice și de depozitare aferente funcționării obiectivului.

⁹ Dotarea bazelor Salvamont va include bunuri de natura mijloacelor fixe și obiectelor de inventar, în conformitate cu baremurile de dotare a membrilor echipelor Salvamont și a cabanelor (...), conform Hotărârii Guvernului nr. 77 / 2003 privind instituirea unor măsuri pentru prevenirea accidentelor montane și organizarea activității de salvare în munți, cu modificările și completările ulterioare

Dotarea centrelor Salvaspeo va include bunuri de natura mijloacelor fixe și obiectelor de inventar în conformitate cu baremul de dotare a unui centru județean salvaspeo cu echipament și materiale de intervenție în mediul subteran speologic, conform Legii nr. 402 / 2006, cu modificările și completările ulterioare.

- b. Construirea reabilitarea, modernizarea de facilități pentru recreere/agrement pe terenurile amenajate în aer liber** (ex. zone speciale pentru sport/ fitness în aer liber, locuri de joacă, zone de fitness pentru vârstnici, mini-amfiteatre publice, etc.), toate cu acces liber și gratuit.

Cheltuielile aferente activităților din categoria I.A.2 și I.B.2 sunt eligibile în limita maximă de 10% din valoarea eligibilă a activităților de infrastructură incluse în proiect, respectiv activități de tip I.A.1, I.B.1 și I.C.

Proiectele care prevăd investiții pentru care se constată aplicabilitatea regulilor privind ajutorul de stat sau care includ activități incompatibile cu prezentul apel din perspectiva regulilor privind ajutorul de stat vor fi respinse de la finanțare, inclusiv în situația în care respectivele activități sunt incluse în proiect ca activități neeligibile.

Nu sunt eligibile activitățile care intră sub incidența regulilor privind ajutorul de stat. Fără a avea caracter exhaustiv, sunt considerate neeligibile: parcuri de distracții, baze de tratament, spații de alimentație publică (terase, restaurante, chioscuri etc.), spații de cazare, clădiri cu funcții comerciale, ștranduri, băi termale, piscine, centre SPA și wellness, aquaparkuri, instalații de agrement (de exemplu: telegondole, teleski, sănii de vară) și alte investiții care, prin natura, modul de operare sau funcțiunile acestora, pot intra sub incidența regulilor privind ajutorul de stat.

II. Activități de tip soft

Aceste activități urmăresc valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și natural, inclusiv a resurselor balneare, finanțate prin proiect, creșterea participării comunitare, promovarea turismului responsabil și dezvoltarea capacității administrative, și contribuie la atingerea obiectivului specific al priorității 7 (OS 4.6 Creșterea rolului culturii și turismului sustenabil în dezvoltarea economică, integrarea socială și inovarea socială).

II.A. Activitățile de tip soft care vizează realizarea obiectivului specific privind creșterea rolului culturii și turismului sustenabil în dezvoltarea economică, integrarea socială și inovarea socială.

Activitățile de tip soft vizând realizarea obiectivului specific reprezintă intervenții **complementare investițiilor de infrastructură prevăzute în secțiunea I. Intervenții privind infrastructura**, fiind realizate **în legătură directă cu obiectivul turistic finanțat**.

Activitățile de tip soft vizând realizarea obiectivului specific vor fi corelate direct, explicit și verificabil cu obiectivul finanțat prin proiect și vor contribui la atingerea rezultatelor urmărite prin Strategia ITI și prin Programul Regiunea Centru (valorificare durabilă și creșterea contribuției turismului la dezvoltare economică, incluziune socială și inovare socială). Aceste activități **sunt obligatorii** și se vor derula atât în perioada de implementare a proiectului, cât și ulterior finalizării acestuia, cel puțin pe durata perioadei de durabilitate a proiectului. Beneficiarul își asumă implementarea și desfășurarea activităților soft, inclusiv în perioada de durabilitate, prin Declarația Unică.

Activitățile de tip soft care vizează realizarea obiectivului specific al priorității pot include (fără a se limita la acestea):

- activități de inovare socială și dezvoltare comunitară care contribuie la valorificarea patrimoniului cultural și natural, inclusiv prin dezvoltarea unor modele inovatoare de implicare a comunității în conservarea, interpretarea și promovarea patrimoniului;
- activități care promovează incluziunea socială, participarea comunităților defavorizate și, după caz, și facilitarea accesului la oportunități de ocupare pentru persoanele provenite din grupuri vulnerabile;
- activități de implicare activă și participativă a comunității locale și a părților interesate relevante (organizații neguvernamentale active în zonă, grupuri asociative, producători și artizani locali, IMM / operatori economici, asociații montane, organizații de protecție a mediului sau alte entități relevante), în implementarea și valorificarea rezultatelor proiectului.

Aceste activități nu se vor limita la consultarea comunității anterior demarării proiectului și nu vor avea scop comercial sau generator de profit;

- activități de promovare a diversității culturale, a identității locale și de facilitare a accesului publicului la cultură, în cazul proiectelor care vizează patrimoniul cultural;
- activități de informare, conștientizare și instruire (informală) destinate actorilor din turism, operatorilor economici și producătorilor locali, privind principiile turismului sustenabil, ecoturismul, valorificarea produselor locale, atestarea produselor tradiționale, certificarea produselor ecologice și alte teme relevante pentru patrimoniul natural și dezvoltarea destinației turistice.

Aceste acțiuni pot fi organizate sub forma de:

- evenimente (de ex. târguri, expoziții tematice, festivaluri, concerte, seminarii, workshop-uri, acțiuni educative cu participarea școlilor din comunitate și din zonă, performance-uri teatrale etc.),
- ateliere (de ex. ateliere specifice meșteșugurilor locale, ateliere de gătit și degustare mâncăruri tradiționale pentru promovarea culturii gastronomice specifice, etc.),
- sesiuni de informare, instruire și schimb de bune practici pentru actorii din turism, operatorii economici, producătorii și artizanii locali privind turismul sustenabil, ecoturismul, valorificarea patrimoniului local, atestarea produselor tradiționale și certificarea produselor ecologice;
- reconstituiri și activități de interpretare culturală și naturală (lecții de istorie vie, reconstituiri de tradiții, ritualuri locale, demonstrații de tehnici tradiționale),
- cursuri informale de ghizi turistici pentru membrii comunității (membrii comunității sunt cei care intră în contact direct cu turiștii și le pot transmite acestora poveștile autentice ale locului),
- vizite ghidate (cu titlu gratuit) de către membrii comunității, pe bază de voluntariat,
- evenimente vizând conștientizarea comunității referitor la necesitatea conservării și protejării resurselor naturale și oportunitățile de valorificare a acestora,
- crearea, în parteneriat cu alți actori interesați, a unui eveniment anual de promovare a patrimoniului turistic local, natural și antropic etc.
- alte acțiuni care valorifică patrimoniul turistic și resursele turistice naturale vizate de proiect și demonstrează creșterea rolului culturii și turismului sustenabil în dezvoltarea economică, integrarea socială și inovarea socială.

Activitățile soft propuse pot fi organizate în oricare dintre formele exemplificate, fără a se limita la acestea și **trebuie să demonstreze contribuția la îndeplinirea obiectivului specific (OS 4.6 Creșterea rolului culturii și al turismului sustenabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială) căruia îi este subsumată prioritatea.**

Activitățile soft pot îmbrăca forma unor **produse culturale**, parte a unui **program cultural** asumat de solicitant. Programul cultural va include activitățile bugetate și graficul de derulare pentru perioada de implementare și de sustenabilitate. Finanțarea alocată prin bugetul proiectului va acoperi cheltuielile pentru activitățile soft privind dezvoltarea economică, integrarea socială și inovarea socială din perioada de implementare. Pentru derularea în continuare a activităților în perioada de sustenabilitate/durabilitate a proiectului și, după caz, dincolo de această perioadă, acoperirea cheltuielilor aferente va fi asumată de beneficiar.

Derularea activităților de tip soft privind dezvoltarea economică, integrarea socială și inovarea socială propuse în cadrul proiectului, dincolo de perioada de implementare, cel puțin pe perioada de durabilitate a proiectului, va fi asumată prin declarația unică. Acestea vor fi detaliate corespunzător în Planul de valorificare turistică și impact în cadrul ITI atașat cererii de finanțare (Anexa 16 – Plan de valorificare turistică și impact în cadrul ITI).

Proiectele pot viza inclusiv creșterea coeziunii între membrii comunității, în special în ceea ce privește grupurile vulnerabile și/sau marginalizate (dacă este cazul), prin implicarea acestora în activitățile proiectului, pe bază de voluntariat, includerea în viitoarele evenimente a contribuției grupurilor care compun comunitatea, încurajarea implicării comunității în întreținerea, protejarea și punerea în valoare a obiectivului de investiție.

ATENȚIE! Activitățile propuse vor urmări, dincolo de beneficiile care vizează dezvoltarea economică a zonei, și aspecte vizând incluziunea socială și / sau inovarea socială, în legătură cu obiectivul vizat de intervenție.

Pentru a fi eligibile, proiectele **vor include obligatoriu activități de tip soft privind dezvoltarea economică, integrarea socială și inovarea socială, de tipul celor din secțiunea II.A.**

II.B. Activități de marketing și promovare turistică a obiectivului vizat de intervenție, și, după caz, a activităților soft propuse (inclusiv activități de digitalizare și/sau digitizare).

II.B.1. Activități de marketing și promovare turistică a obiectivului vizat de intervenție și, după caz, a activităților soft propuse

Activitățile de marketing și promovare turistică sunt eligibile dacă sunt realizate exclusiv în scop educativ, interpretativ, de promovare și facilitare a accesului la patrimoniul cultural și/sau natural și pentru promovare necomercială.

Activitățile de marketing și promovare turistică pot include:

- Elaborarea strategiei de marketing și promovare turistică a obiectivului
- Elaborarea conceptului de promovare și a identității vizuale a obiectivului
- Realizarea materialelor informative și promoționale tipărite
- Realizarea materialelor informative și interpretative destinate vizitatorilor
- Realizarea materialelor multimedia de promovare
- Dezvoltarea și administrarea website-ului/paginii dedicate obiectivului
- Organizarea și implementarea campaniilor de promovare necomercială
- Participarea la târguri, expoziții și alte evenimente de promovare turistică
- Organizarea evenimentelor de promovare a obiectivului vizat de investiție și, după caz, a activităților soft propuse.

II.B.2. Activități de digitizare a obiectivului de patrimoniu

Pentru proiectele care vizează valorificarea **patrimoniului cultural**, activitățile de digitizare a obiectivului vizat de investiție, constând în scanarea/reconstrucția 3D a monumentului istoric vizat de investiție, sunt **obligatorii**. Complementar acestora proiectul va include și activități de digitalizare, ca instrument de promovare a patrimoniului cultural. Solicitantul va avea în vedere asigurarea compatibilității cu programele / platformele culturale dezvoltate la nivel național în domeniul digitalizării obiectivelor de patrimoniu (de ex. platformele Culturalia, platforma Europeana).

Pentru proiectele care vizează valorificarea patrimoniului natural, includerea activităților de digitizare nu este obligatorie, dar va fi punctată suplimentar în ETF.

Activitățile de digitizare propuse sunt eligibile cu condiția demonstrării realizării lor în scopul promovării obiectivului vizat de investiție și, după caz, a activităților soft propuse.

Activitățile de digitizare vizează conversia în format digital a informațiilor și resurselor asociate obiectivului de patrimoniu și pot include (fără a se limita la acestea):

- Realizarea scanării 3D a obiectivului de patrimoniu
- Realizarea fotogrammetriei și modelării digitale 3D
- Digitizarea documentelor istorice și tehnice aferente obiectivului

- Digitizarea fotografiilor, filmelor și înregistrărilor audio
- Digitizarea patrimoniului mobil aferent obiectivului
- Crearea colecțiilor digitale Open Access
- Realizarea bazelor de date digitale
- Realizarea arhivelor digitale ale obiectivului
- Alte servicii de digitizare aferente patrimoniului

II.B.3. Activități de digitalizare a obiectivului de patrimoniu

Pentru proiectele care vizează valorificarea patrimoniului natural, activitățile de digitalizare nu sunt obligatorii, dar pot fi incluse în proiect și vor fi punctate suplimentar în ETF.

Activitățile de digitalizare propuse sunt eligibile cu condiția demonstrării realizării lor în scopul promovării obiectivului vizat de investiție și, după caz, a activităților soft propuse.

Activitățile de digitalizare vizează dezvoltarea și implementarea de soluții digitale destinate interpretării, promovării, facilitării accesului la obiectivul vizat de investiție și valorificării și îmbunătățirii experienței de vizitare a obiectivului de patrimoniu cultural sau natural. Sunt eligibile, fără a se limita la acestea:

- Dezvoltarea tururilor virtuale 3D
- Dezvoltarea aplicațiilor mobile dedicate obiectivului
- Dezvoltarea aplicațiilor de realitate augmentată (AR) și/sau realitate mixtă
- Dezvoltarea aplicațiilor de realitate virtuală (VR)
- Implementarea sistemelor digitale de ghidaj
- Dezvoltarea platformelor digitale interactive de prezentare și interpretare
- Dezvoltarea hărților digitale interactive
- Furnizarea și configurarea kioscurilor și terminalelor multimedia
- Implementarea sistemelor digitale de ticketing, rezervare și management al vizitatorilor
- Implementarea sistemelor digitale de interpretare și prezentare a patrimoniului
- Configurarea, integrarea și testarea soluțiilor digitale
- Instruirea personalului pentru utilizarea soluțiilor digitale implementate

Serviciile IT se încadrează ca activități suport pentru implementarea componentelor de digitalizare (de exemplu aplicații, tururi virtuale, sisteme digitale de ghidaj, platforme interactive), fiind eligibile doar în măsura în care sunt direct necesare pentru funcționarea acestora și nu dublează activitățile principale de dezvoltare digitală. Sunt excluse serviciile IT generale, mentenanța extinsă sau alte servicii care nu sunt legate direct de implementarea și funcționarea componentelor de digitalizare.

Pentru a fi eligibile, indiferent dacă vizează obiective de patrimoniu cultural sau de patrimoniu natural, proiectele vor include obligatoriu activități de tip II.B având ca scop promovarea obiectivului vizat de investiție și, după caz, a activităților soft propuse, încadrate în cel puțin una dintre categoriile de mai sus (II.B.1 sau II.B.2 sau II.B.3). Acestea vor fi detaliate în cererea de finanțare.

II.C Activități de creștere a capacității administrative (inclusiv de cooperare transfrontalieră și transnațională)

Acest tip de activități pot include:

- instruiți informale și sprijin acordat beneficiarului / partenerilor pentru animarea și conștientizarea populației privind necesitatea protejării și punerii în valoare în mod sustenabil a patrimoniului cultural sau natural (de ex. campanii de conștientizare, întâlniri cu grupuri de actori locali, etc.)
- activități de cooperare **transfrontalieră** și **transnațională**, inclusiv cu parteneri din statele care compun regiunea Dunării.

Tema cooperării vizează contribuția turismului sustenabil bazat pe valorificarea patrimoniului cultural sau resurselor naturale la îmbunătățirea vieții comunității (incluziune și inovare socială), dincolo de beneficiile vizând dezvoltarea economică locală, cu focus pe implicarea comunității în protejarea și

valorificarea resurselor culturale și naturale în beneficiul membrilor săi. Parteneri în activitățile de cooperare sunt alte autorități publice din zona rurală sau alte entități care dețin/gestionează resurse naturale cu potențial turistic și/sau elemente de patrimoniu cultural UNESCO (în cazul în care proiectul include obiective de patrimoniu UNESCO) similare celor vizate de proiectul propus și pot împărtăși din experiența lor privind modul de valorificare a patrimoniului natural sau cultural respectiv în beneficiul comunității.

Concret, activitățile de cooperare pot include:

- participare la activități comune în cadrul proiectelor care vizează exemple de bune practici similare proiectului propus spre finanțare
- sesiuni de diseminare a bunelor practici privind valorificarea patrimoniului cultural și/ sau, după caz, a resurselor naturale, și implicarea comunității la nivelul luării deciziilor privind modul de valorificare a acestora
- organizarea de vizite de documentare (on site și / sau la parteneri) și participarea membrilor echipei care gestionează obiectivul la instruirii specifice
- elaborarea de ghiduri, manuale, alte publicații care documentează intervențiile și acțiunile realizate și rezultatele lor
- participarea la activități de educație non-formală și instruire în domeniul protejării, întreținerii și punerii în valoare obiectivului de patrimoniu cultural sau natural vizat de investiție
- activități în cadrul unor rețele de cooperare specifice

III. Activități aferente serviciilor de:

- **proiectare și consultanță** pentru elaborarea cererii de finanțare și managementul implementării proiectului;
- **auditul financiar** al proiectului;
- **informare și publicitate** obligatorii aferente proiectului.

ATENȚIE! Pentru proiectele vizând patrimoniul cultural, care includ activități de tip I.A, solicitantul se va asigura că pe tot parcursul perioadei de implementare și durabilitate a proiectului se vor urmări *Principiile europene de calitate pentru intervențiile finanțate de UE cu impact potențial asupra patrimoniului cultural elaborate de ICOMOS¹⁰*. Aspectul va fi asumat prin Declarația unică.

5.2.3. Activitatea de bază

În conformitate cu OUG 23/2023, activitatea de bază în cadrul unui proiect reprezintă o activitate sau pachet de activități declarate de către beneficiar ca fiind principale sau de referință pentru un proiect, care se verifică de către AM, în etapa de contractare și care trebuie să respecte următoarele condiții cumulative:

- are legătură directă cu obiectul proiectului pentru care se acordă finanțarea și contribuie în mod direct și semnificativ la realizarea obiectivelor și la obținerea rezultatelor acestuia;
- se regăsește în cererea de finanțare sub forma activităților eligibile specificate în Ghidul solicitantului, secțiunea 5.2.2, punctul I. Activitatea de bază reprezintă activitățile din cadrul unui proiect cu excepția celor aferente serviciilor de proiectare și consultanță pentru elaborarea cererii de finanțare și managementului implementării proiectului, auditului financiar al proiectului, informării și publicității, activităților de tip soft.

¹⁰ <http://openarchive.icomos.org/id/eprint/2436/>

(iii) nu face parte din activitățile conexe, așa cum sunt acestea definite în Ghidul solicitantului, secțiunea 5.2.2, punctele II, III; activitățile conexe reprezintă activitățile de proiectare și consultanță pentru elaborarea cererii de finanțare și managementului implementării proiectului, auditului financiar al proiectului, informării și publicității, activităților de tip soft.

(iv) bugetul estimat alocat activității sau pachetului de activități reprezintă minimum 50% din bugetul eligibil al proiectului;

5.2.4. Activități neeligibile

În cadrul prezentului apel sunt neeligibile acele activități care, prin natura lor, nu contribuie la îndeplinirea obiectivului specific 4.6 și la atingerea țintelor asumate prin PR Centru, Prioritatea 7, Acțiunea 7.3.

Fără a avea caracter exhaustiv, următoarele tipuri de activități/proiecte sunt neeligibile:

- proiecte care presupun exclusiv dotări interioare specifice pentru monumentul istoric și/sau exclusiv restaurarea, protecția, conservarea picturilor interioare, frescelor, picturilor murale exterioare, stucaturilor, iconostaselor etc.;
- proiecte care au ca obiect exclusiv sau principal al investiției restaurarea, consolidarea, protecția, conservarea sau punerea în valoare a unor monumente de for public¹¹ și a altor elemente individuale de patrimoniu (de exemplu: statui, busturi, troițe, cruci comemorative, monumente funerare, obeliscuri, plăci memoriale, fântâni monumentale, porți monumentale și alte elemente similare);
- activitatea de extindere a unui monument istoric (proiectele care conțin acest gen de activitate vor fi respinse de la finanțare). Nu este considerată extindere situația în care lucrările de intervenție nu modifică gabaritul construcției și sunt realizate conform studiilor istorice și de specialitate, fotografiilor, planurilor etc., care pot dovedi situația inițială a monumentului istoric. De asemenea, nu sunt considerate extindere lucrările de intervenție asupra subsolului, podului și/sau pivniței existente în situația inițială a monumentului istoric;
- proiecte care cuprind activități ce vizează funcțiuni de locuire și alimentație publică realizate în cadrul obiectivului de patrimoniu (proiectele care conțin astfel de activități vor fi respinse de la finanțare);
- activități de construire, modernizare, reabilitare sau extindere a infrastructurii rutiere publice destinate circulației auto (de exemplu: drumuri naționale, drumuri județene, drumuri comunale, străzi, alei carosabile, platforme de circulație sau alte suprafețe destinate traficului auto), inclusiv în situația în care acestea asigură accesul către un monument istoric, un obiectiv turistic natural, o resursă balneară sau orice alt obiectiv finanțat prin proiect, precum și orice intervenție care conduce la creșterea traficului sau extinderea infrastructurii rutiere pentru vehicule;
- proiecte care prevăd ca activitate principală sau exclusiv activități de restaurare, reabilitare, conservare, protecție, amenajare sau punere în valoare a unor grădini istorice, parcuri istorice și alte amenajări exterioare clasate distinct în Lista Monumentelor Istorice, fără intervenții asupra patrimoniului cultural construit eligibil în condițiile prezentului ghid, activități supuse autorizării pe baza documentelor specifice elaborate în conformitate cu prevederile HG nr 907/2016, cu modificările și completările exterioare.
- activități care vizează exploatarea comercială a resurselor balneare sau balneoclimatice, inclusiv îmbutelierea apelor minerale și/sau termale, procesarea, comercializarea ori distribuția acestora;
- activități care au în vedere restaurarea, consolidarea, protecția și conservarea clădirilor administrative/publice în care se desfășoară activități în folosul comunității (de exemplu: licee,

¹¹ A se vedea definiția din secțiunea Glosar a prezentului ghid

primării, spitale, cămine culturale), indiferent de încadrarea acestora în Lista monumentelor istorice cu ordin de clasare al ministrului culturii (aceste proiecte vor fi respinse de la finanțare);

- activități care presupun intervenții în cadrul unor obiective de patrimoniu ce includ compartimentări interioare, atunci când unele dintre acestea au funcțiuni stabilite ca fiind neeligibile prin prezentul ghid;
- proiecte care nu includ lucrări ce se supun autorizării conform Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- proiecte care presupun exclusiv achiziția de dotări;
- intervenții asupra unei infrastructuri aflate în perioada de garanție a lucrărilor efectuate printr-un contract de lucrări anterior;
- proiecte încheiate în mod fizic sau implementat integral înainte de depunerea cererii de finanțare în cadrul PR Centru;
- activități vizând investiții care intră sub incidența regulilor de ajutor de stat. Sunt considerate investiții care pot intra sub incidența ajutorului de stat (fără a se limita la acestea): parcuri de distracții, baze de tratament, spații de alimentație publică (terase, restaurante, chioșcuri etc.), spații de cazare, clădiri cu funcții comerciale, ștranduri, băi termale, piscine, spa, instalații de agrement (de exemplu: telegondolă, teleski etc.);
- activități de construire/amenajare/reabilitare/modernizare trasee ciclabile marcate/piste de cicloturism în situația în care acestea sunt realizate din alte categorii de materiale decât materiale prietenoase cu mediul sau soluții bazate pe natură;
- activități vizând investiții în spații cu funcțiuni de cazare, altele decât cele aferente adăposturilor/refugiilor turistice pentru situații de urgență, așa cum sunt definite în ghid;
- activități vizând de înființarea centrelor de informare turistică, a centrelor de vizitare / interpretare, a spațiilor expoziționale ca infrastructuri distincte, sau intervenții asupra unor structuri existente de tipul celor menționate anterior
- activități soft organizate pe teritoriul ariei/ariilor naturale protejate fără acordul administratorului ariei/ariilor naturale protejate;
- intervenții realizate în arii protejate fără avizul administratorului ariei/ariilor naturale protejate;
- amenajări, construcții sau dotări fără legătură directă cu investiția de bază sau care nu contribuie în mod direct la accesibilitatea, protecția, siguranța, valorificarea sau utilizarea publică necomercială a obiectivului finanțat.

5.3. Eligibilitatea cheltuielilor

5.3.1. Baza legală pentru stabilirea eligibilității cheltuielilor

Baza legală pentru stabilirea eligibilității cheltuielilor:

- Regulamentul (UE) nr. 1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de

sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize, cu modificările și completările ulterioare

- Regulamentul (UE) nr. 1058 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune, cu modificările și completările ulterioare;
- Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 al Parlamentului European și al Consiliului privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii;
- Hotărârea Guvernului nr. 873/ 2022 pentru stabilirea cadrului legal privind eligibilitatea cheltuielilor efectuate de beneficiari în cadrul operațiunilor finanțate în perioada de programare 2021—2027 prin Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune și Fondul pentru o tranziție justă, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 133/2021 privind gestionarea financiară a fondurilor europene în perioada de programare 2021-2027 alocate României din Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european Plus, Fondul pentru o tranziție justă, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 829/2022 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 133/2021 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2021-2027 alocate României din Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european Plus, Fondul pentru o tranziție justă cu modificările și completările ulterioare
- OUG 66/2011, privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora;
- Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal cu modificările și completările ulterioare

Pentru a fi eligibilă, o cheltuială trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții cu caracter general:

- a) să respecte prevederile art. 63 și, după caz, ale art. 20 alin. (1) lit. b) și c) din Regulamentul (UE) 1.060/2021;
- b) să fie însoțită de facturi emise în conformitate cu prevederile Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, sau cu prevederile legislației statului în care acestea au fost emise ori de alte documente cu valoare probatorie echivalentă facturilor, pe baza cărora cheltuielile să poată fi verificate/controlate/auditate, cu excepția formelor de sprijin prevăzute la art. 5 din HG 873/2022;
- c) să fie însoțită de documente justificative privind efectuarea plății și realitatea cheltuielii efectuate, pe baza cărora cheltuielile să poată fi verificate/controlate/auditate, cu excepția formelor de sprijin prevăzute la art. 5 din HG 873/2022;
- d) să fie în conformitate cu prevederile programului;
- e) să fie în conformitate cu prevederile contractului de finanțare;
- f) să fie rezonabilă și necesară realizării operațiunii;
- g) să respecte prevederile legislației Uniunii Europene și legislației naționale aplicabile;
- h) să fie înregistrată în contabilitatea beneficiarului, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (1) lit. a) pct. (i) din Regulamentul (UE) 1.060/2021; Cheltuielile să nu fie contrare prevederilor dreptului aplicabil al Uniunii Europene sau legislației naționale care vizează aplicarea dreptului relevant al Uniunii, în privința eligibilității, regularității, gestiunii sau controlului operațiunilor și cheltuielilor;

- i) să fie suportată de către beneficiar/ partener și plătită de acesta în condițiile legii între 1 ianuarie 2021 și 31 decembrie 2029, cu respectarea perioadei de implementare stabilite prin contractul de finanțare.
- j) cheltuielile de tip FSE+ trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute în HG 873/2022, art. 2, alin. (5).

NOTĂ! Mecanismul de plată și rambursare a cheltuielilor în cadrul contractelor de finanțare se realizează în conformitate cu prevederile OUG 133/2021 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2021-2027, cu modificările și completările ulterioare.

5.3.2. Categoriile și plafoane de cheltuieli eligibile

CAP. 1 Cheltuieli pentru obținerea și amenajarea terenului

1.1. Amenajarea terenului

Se includ cheltuielile efectuate pentru pregătirea amplasamentului și care constau în: demolări, demontări, dezafectări, defrișări, colectare, sortare și transport la depozitele autorizate al deșeurilor rezultate, sistematizări pe verticală, accesuri /drumuri /alei /parcări /drenuri /rigole /canale de scurgere, ziduri de sprijin, drenaje, epuizmente (exclusiv cele aferente realizării lucrărilor pentru investiția de bază), devieri de cursuri de apă, descărcări de sarcină arheologică sau, după caz, protejare în timpul execuției obiectivului de investiții (în cazul executării unor lucrări pe amplasamente ce fac parte din Lista monumentelor istorice sau din Repertoriul arheologic național), lucrări pentru pregătirea amplasamentului.

1.2 Amenajări pentru protecția mediului și aducerea la starea inițială

Se includ cheltuielile efectuate pentru lucrări și acțiuni de protecția mediului, inclusiv pentru refacerea cadrului natural după terminarea lucrărilor, de exemplu: plantare de copaci, reamenajare spații verzi, lucrări/acțiuni pentru protecția mediului.

1.3 Cheltuieli pentru relocarea/protecția utilităților (devieri rețele de utilități din amplasament)

CAP. 2 Cheltuieli pentru asigurarea utilităților necesare obiectivului de investiții

Se includ cheltuielile aferente lucrărilor pentru asigurarea cu utilitățile necesare funcționării obiectivului de investiție, care se execută pe amplasamentul delimitat din punct de vedere juridic ca aparținând obiectivului de investiție, precum și cheltuielile aferente racordării la rețelele de utilități, precum: alimentare cu apă, canalizare, alimentare cu gaze naturale, agent termic, energie electrică, telecomunicații, drumuri de acces, alte utilități, care se execută pe amplasamentul delimitat din punct de vedere juridic ca aparținând obiectivului de investiție.

CAP. 3 Cheltuieli pentru proiectare și asistență tehnică

Cheltuieli pentru proiectare și asistență tehnică (cu excepția subcapitolului 3.4 - Consultanță) sunt eligibile cumulat, în limita a 10% din valoarea cheltuielilor eligibile finanțate în cadrul capitolului 4 „Cheltuieli pentru investiția de bază” și detaliate după cum urmează:

3.1. Studii

Se cuprind cheltuielile pentru studii de teren: geotehnice, geologice, hidrologice, hidrogeotehnice, fotogrammetrice, topografice și de stabilitate ale terenului pe care se amplasează obiectivul de investiție; raportul privind impactul asupra mediului; studii de specialitate necesare în funcție de specificul investiției.

3.2. Obținere avize, acorduri, autorizații

Se includ cheltuielile pentru:

- obținerea/prelungirea valabilității certificatului de urbanism,
- obținerea/prelungirea valabilității autorizației de construire/desființare,
- obținerea avizelor și acordurilor pentru racorduri și bransamente la rețele publice de alimentare cu apă, canalizare, alimentare cu gaze, alimentare cu agent termic, energie electrică, telefonie,
- obținerea certificatului de nomenclatură stradală și adresă;
- întocmirea documentației cadastrale, obținerea numărului cadastral provizoriu și înregistrarea imobilului în cartea funciară;
- obținerea actului administrativ al autorității competente pentru protecția mediului;
- obținerea avizului de protecție civilă/PSI;
- avizul de specialitate în cazul obiectivelor de patrimoniu;
- alte avize, acorduri și autorizații.

3.3. Proiectare și inginerie

Se includ cheltuielile efectuate pentru:

- expertizare tehnică a construcțiilor existente, a structurilor și/sau, după caz, a proiectelor tehnice, inclusiv întocmirea de către expertul tehnic a raportului de expertiză tehnică,
- documentație de avizare a lucrărilor de intervenții și deviz general,
- proiect tehnic, detalii de execuție,
- verificarea tehnică de calitate a proiectului tehnic și a detaliilor de execuție;
- documentații tehnice necesare în vederea obținerii acordurilor, avizelor și autorizațiilor aferente obiectivului de investiție (documentații ce stau la baza emiterii avizelor și acordurilor impuse prin certificatul de urbanism, documentații urbanistice, studii de impact, studii/expertize de amplasament, studii de specialitate necesare în funcție de specificul investiției).
- cheltuieli necesare pentru actualizarea documentațiilor tehnice pentru introducerea de măsuri de imunizare la schimbări climatice în conformitate cu cerințele din Comunicarea Comisiei Europene privind Orientările tehnice referitoare la imunizarea infrastructurii la schimbările climatice în perioada 2021-2027 publicate la 16 septembrie 2021 (2021/C 373/01)

3.4. Consultanță

Se includ cheltuielile efectuate, după caz, pentru:

- plata serviciilor de consultanță la elaborarea cererii de finanțare și anexelor acesteia (inclusiv planul de valorificare turistică și impact în cadrul ITI)
- plata serviciilor de consultanță în domeniul managementului proiectului;
- serviciile de consultanță la elaborarea, organizarea și derularea procedurilor de achiziții publice.

Pentru aceste cheltuieli se va aplica opțiunea de costuri simplificate sub formă de rată forfetară.

3.5. Asistență tehnică

Se includ cheltuielile efectuate, după caz, pentru:

- asistența tehnică din partea proiectantului (în cazul în care aceasta nu intră în tariful proiectului), pe perioada de execuție a lucrărilor pentru participarea proiectantului la fazele incluse în programul de control al lucrărilor de execuție, avizat de către Inspectoratul de Stat în Construcții;
- dirigenție de șantier, asigurată de personal tehnic de specialitate, autorizat, conform prevederilor legale pentru verificarea execuției lucrărilor de construcții și instalații.
- coordonator în materie de securitate și sănătate potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 300/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru șantierele temporare sau mobile, cu modificările și completările ulterioare.

CAP. 4 Cheltuieli pentru investiția de bază

4.1 Lucrările de construcții și instalații

Se includ cheltuielile cu lucrări și instalații aferente activităților de tip activităților de tip I. **Intervenții privind infrastructura** conform descrierii activităților eligibile din secțiunea 5.2.2 și a celorlalte condiții de eligibilitate prezentate la secțiunile 5.2, 5.3, 5.7 din prezentul ghid și respectă prevederile contractului de finanțare.

Cheltuielile se desfășoară pe obiecte de construcție, iar delimitarea obiectelor se face de către proiectant.

47

4.2 Utilaje, echipamente tehnologice și funcționale, dotări

Se includ cheltuielile cu utilaje, echipamente tehnologice și funcționale cu și fără montaj, dotări, active necorporale aferente activităților tip I. implementării proiectului conform cu descrierea activităților eligibile **din secțiunea 5.2.2** și a celorlalte condiții de eligibilitate prezentate la secțiunea 5.2, 5.3 și 5.7 din prezentul ghid și respectă prevederile contractului de finanțare.

Dotările (utilaje, echipamente tehnologice și funcționale cu și fără montaj, dotări, active necorporale) pot cuprinde:

- Utilaje, echipamente tehnologice și funcționale care necesită montaj;
- Utilaje, echipamente tehnologice și funcționale care nu necesită montaj și echipamente de transport;
- Dotări-bunuri care, conform legii, intră în categoria mijloacelor fixe sau a obiectelor de inventar, sunt necesare implementării proiectului și respectă prevederile contractului de finanțare;
- Activele necorporale: drepturi referitoare la brevete, licențe, know-how sau cunoștințe tehnice ne brevetate.

4.3. Alte cheltuieli cu construcții, instalații și dotări (cheltuieli complementare /auxiliare investiției de bază) - se includ cheltuielile cu lucrările de construcții și instalații, utilaje, echipamente tehnologice și funcționale cu și fără montaj, dotări, aferente activităților **tip I.A2. și I.B.2**, conform cu descrierea activităților eligibile **din secțiunea 5.2.2** și a celorlalte condiții de eligibilitate prezentate la secțiunea 5.2, 5.3 și 5.7 din prezentul ghid.

Cheltuielile aferente activităților din categoria I.A.2 și I.B.2 sunt eligibile în limita maximă de 10% din valoarea eligibilă a activităților de infrastructură incluse în proiect, respectiv activități de tip I.A.1, I.B.1 și

I.C, plafonul aplicându-se asupra cheltuielilor eligibile aferente cap. 1, cap. 2, cap. 4 (pct. 4.1 și 4.2) și cap. 5 (pct. 5.1.1) din prezenta secțiune.

NOTĂ! Eligibilitatea cheltuielilor aferente investițiilor ce vizează biomasa este condiționată de finalizarea reformelor legate de Strategia Națională din domeniul forestier și de norme obligatorii aferente, în cadrul componentei PNRR, așa cum sunt descrise la jaloanele 22 și 23.

NOTĂ! Solicitantul are obligația de a evidenția cheltuielile aferente măsurilor complementare / auxiliare într-un deviz pe obiect distinct, cu încadrarea cheltuielilor în categoria cheltuielilor eligibile și neeligibile. În cadrul proiectului, proiectantul va delimita obiectele conexe/ auxiliare obiectivului de patrimoniu cuprinzând lucrări și dotări pentru: împrejmuire, parcare, amenajare peisagistică, construcție/reabilitare clădiri conexe, alei/căi de acces care se execută pe terenul obiectivului de investiție.

CAP. 5 Alte cheltuieli (aferele infrastructurii)

5.1. Organizare de șantier

5.1.1. Lucrări de construcții și instalații aferente organizării de șantier

Cheltuieli aferente realizării unor construcții provizorii sau amenajări în construcții existente, precum și cheltuieli de desființare a organizării de șantier: vestiare/barăci/spații de lucru pentru personalul din șantier, platforme tehnologice/dezafectarea platformelor tehnologice, grupuri sanitare, rampe de spălare auto, depozite pentru materiale, fundații pentru macarale, rețele electrice de iluminat și forță, căi de acces, bransamente/racorduri la utilități, împrejmuiri, panouri de prezentare, pichete de incendiu, cheltuieli pentru desființarea organizării de șantier, inclusiv cheltuielile necesare readucerii terenurilor ocupate la starea lor inițială, la terminarea execuției lucrărilor de investiții, cu excepția cheltuielilor aferente pct. 1.2. "Amenajări pentru protecția mediului și aducerea la starea inițială", cheltuielile aferente construcțiilor provizorii pentru protecția civilă.

5.1.2. Cheltuieli conexe organizării de șantier

Se cuprind cheltuielile pentru:

- obținerea autorizației de construire/ desființare aferente lucrărilor de organizare de șantier;
- taxe de amplasament, închirieri semne de circulație,
- întreruperea temporară a rețelelor de transport sau distribuție de apă, canalizare, agent termic, energie electrică, gaze naturale,
- contractele de asistență cu poliția rutieră,
- contractele temporare cu furnizorul de energie electrică, cu furnizorul de apă și cu unitățile de salubritate,
- taxă depozit ecologic, taxe locale, chirii pentru ocuparea temporară a domeniului public,
- închirieri de vestiare/barăci/containere/ grupuri sanitare,
- cheltuielile necesare readucerii terenurilor ocupate la starea lor inițială, la terminarea execuției lucrărilor de investiții/intervenții, operațiuni care constituie obligația executanților, cu excepția cheltuielilor aferente pct. 1.2. "Amenajări pentru protecția mediului și aducerea la starea inițială".
- costul energiei electrice și al apei consumate în incinta organizării de șantier pe durata de execuție a lucrărilor, paza șantierului

5.2. Comisioane, cote și taxe

Se cuprind, după caz:

- cota aferentă Inspectoratului de Stat în Construcții, calculată potrivit prevederilor Legii nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, republicată
- cota aferentă Inspectoratului de Stat în Construcții, calculată potrivit prevederilor Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare
- cota aferentă Casei Sociale a Constructorilor - CSC, în aplicarea prevederilor Legii nr. 215/1997 privind Casa Socială a Constructorilor
- taxe pentru acorduri, avize conforme și autorizația de construire/desființare.

5.3. Cheltuieli diverse și neprevăzute

Cheltuielile diverse și neprevăzute vor fi folosite în conformitate cu legislația în domeniul achizițiilor publice ce face referire la modificările contractuale apărute în timpul execuției.

Se consideră eligibile dacă sunt detaliate corespunzător prin documente justificative și doar în limita a 10% din valoarea cheltuielilor eligibile cuprinse la capitolele/subcapitolele 1.1, 1.2, 1.3, 2 și 4 din bugetul proiectului.

CAP. 6 Cheltuielile de informare și publicitate, promovare și digitizare/digitalizare obiectiv

6.1 Cheltuieli cu activitățile obligatorii de informare și publicitate aferente proiectului sunt eligibile în conformitate prevederile secțiunii 3.21 din ghidul solicitantului.

Informații detaliate referitoare la regulile de identitate vizuală și măsurile obligatorii necesare pregătirii cererilor de finanțare se regăsesc în Ghidului de Identitate Vizuală 2021-2027 (elaborat de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, publicat în Monitorul Oficial Partea I nr. 1041 și 1041 bis din 16.11.2023) disponibil la adresa www.adrcentru.ro/comunicare/ghid-identitate-vizuala-2021-2027, în Manualul de Identitate Vizuală (MIV) PR Centru 2021-2027 publicat pe pagina www.regiocentru.ro, precum și în documentele de actualizare ale acestora (dacă este cazul) publicate în locațiile menționate.

6.2 Cheltuieli de marketing și promovare a obiectivului vizat de investiție, și după caz, a activităților soft propuse .

Se includ cheltuielile pentru activități de marketing și promovare turistică a obiectivului vizat de investiție, inclusiv de informare publică cu privire la intenția de a implementa proiectul (consultarea publică a comunității anterior demarării proiectului), precum și cheltuielile aferente promovării turistice a obiectivului finanțat și, după caz, a activităților soft realizate exclusiv în scop educativ, interpretativ și necomercial.

Sunt eligibile, fără a se limita la:

- servicii elaborare strategie de marketing
- servicii de branding și design grafic
- servicii de redactare, design, tipărire broșuri, pliante, ghiduri, hărți turistice
- servicii realizare panouri informative și interpretative, materiale educative
- servicii foto, video, animații, spoturi promoționale
- servicii de realizare website/pagină dedicată
- servicii comunicare și promovare
- servicii organizare și participare la evenimente

- servicii organizare evenimente de promovare și lansare a investiției
- servicii și cheltuieli aferente consultării publice inițiale
- servicii și cheltuieli aferente consultării publice inițiale
- servicii producție și distribuție materiale

Pentru aceste cheltuieli (cap 6.1, 6.2) se va aplica opțiunea de costuri simplificate sub formă de rată forfetară.

6.3 Cheltuieli pentru digitalizarea/digitizarea obiectivului de patrimoniu natural sau cultural

Se includ cheltuielile cu servicii pentru digitalizarea/digitizarea obiectivului de patrimoniu.

a) Cheltuieli pentru digitizarea obiectivului de patrimoniu

Se includ cheltuielile aferente conversiei în format digital a informațiilor și resurselor asociate obiectivului de patrimoniu. Sunt eligibile, fără a se limita la:

- servicii scanare 3D
- servicii fotogrammetrie și modelare 3D
- servicii digitizare documente
- servicii digitizare materiale multimedia
- servicii digitizare patrimoniu mobil
- servicii realizare colecții digitale
- servicii dezvoltare baze de date
- servicii creare arhive digitale
- Alte servicii de digitizare aferente patrimoniului

50

b) Cheltuieli pentru digitalizarea obiectivului de patrimoniu

Se includ cheltuielile aferente dezvoltării și implementării de soluții digitale destinate interpretării, promovării, valorificării și îmbunătățirii experienței de vizitare a obiectivului de patrimoniu. Sunt eligibile, fără a se limita la:

- servicii dezvoltare tur virtual
- servicii dezvoltare aplicații mobile
- servicii dezvoltare aplicații AR/MR
- servicii dezvoltare aplicații VR
- servicii dezvoltare sisteme QR și audio-ghid
- servicii dezvoltare platforme digitale
- servicii dezvoltare hărți digitale
- achiziție echipamente și servicii configurare
- servicii dezvoltare și integrare sisteme
- servicii dezvoltare soluții digitale
- servicii de configurare, integrare, hosting, suport tehnic inițial, migrare de date, testare, punere în funcțiune și instruirea personalului

Notă: Sunt eligibile exclusiv serviciile IT suport direct necesare implementării și punerii în funcțiune a soluțiilor de digitalizare, precum: configurare, integrare, hosting, suport tehnic inițial, migrare de date, testare, punere în funcțiune și instruirea personalului pentru utilizarea soluțiilor implementate. Aceste servicii sunt eligibile numai în măsura în care sunt direct necesare funcționării componentelor de digitalizare și nu dublează activitățile principale de dezvoltare a acestora. Nu sunt eligibile serviciile IT

generale, mentenanța extinsă sau alte servicii fără legătură directă cu implementarea și funcționarea componentelor de digitalizare.

CAP. 7 Cheltuieli aferente marjei de buget și pentru constituirea rezervei de implementare pentru ajustarea de preț:

Se vor include, dacă este cazul:

- cheltuielile aferente marjei de buget, în limita a 15% din valoarea cumulată a cheltuielilor prevăzute la cap./subcap. 1.2, 1.3, 1.4, 2, 3.1, 3.2, 3.3, 3.5, 3.7, 3.8, 4, 5.1.1 din devizul general al proiectului; aceste cheltuieli sunt incluse în devizul general al proiectului la subcap. 7.1.
- cheltuieli pentru constituirea rezervei de implementare pentru ajustarea de preț, în limita a 5% din valoarea cumulată a cheltuielilor prevăzute la cap./subcap. 1.2, 1.3, 1.4, 2, 3.1, 3.2, 3.3, 3.5, 3.7, 3.8, 4, 5.1.1 din devizul general al proiectului; aceste cheltuieli sunt incluse în devizul general al proiectului la subcap. 7.2.

CAP.8 Cheltuielile cu activitatea de audit financiar extern

În cazul în care beneficiarii optează pentru încheierea unor contracte de audit, rapoartele de audit vor confirma că, cheltuielile cuprinse în cererile de rambursare au fost verificate și sunt:

- necesare pentru realizarea proiectului
- prevăzute în contractul încheiat cu beneficiarul proiectului
- în conformitate cu principiile unui management financiar sănătos, respectiv utilizarea eficientă a fondurilor și un raport optim cost/beneficiu;
- efectuate și plătite de beneficiar sau partenerii săi;
- plătite pe parcursul perioadei de eligibilitate
- înregistrate în contabilitatea beneficiarului având la bază documente justificative, identificabile și verificabile, dovedite prin documente originale
- în conformitate cu propunerile tehnice și financiare oferite (se verifică prețurile unitare și cantitățile decontate)

Atunci când același beneficiar desfășoară mai multe proiecte în același timp sau un proiect primește finanțare sub diferite forme de sprijin sau din diferite fonduri, auditorii verifica potențiala dubla finanțare a unei cheltuieli.

Pentru aceste cheltuieli se va aplica opțiunea de costuri simplificate sub formă de rată forfetară.

CAP.9. Cheltuielile aferente activităților soft specifice priorității de investiție

9.1 Cheltuieli aferente activităților de tip II.A – care vizează realizarea obiectivului specific privind creșterea rolului culturii și turismului sustenabil în dezvoltarea economică, integrarea socială și inovarea socială

Sunt eligibile exclusiv **cheltuieli cu servicii** necesare implementării activităților soft obligatorii prevăzute la secțiunea II.A.

Se includ:

- servicii de organizare evenimente (festivaluri, expoziții, târguri, workshop-uri, seminarii, performance-uri, acțiuni educative);
- servicii de organizare ateliere tematice (meșteșuguri, gastronomie locală, tradiții);
- servicii necesare pentru reconstituiri istorice / interpretare culturală;

- servicii de facilitare și moderare activități participative;
- servicii de formare (informală) pentru membri ai comunității (ex. ghizi locali voluntari);
- servicii logistice pentru organizarea de evenimente: închiriere echipamente, scenă, sonorizare, iluminat, închiriere spații;
- servicii de tipărire/multiplicare materiale informative și educative;
- servicii de transport materiale și echipamente;
- servicii suport pentru desfășurarea activităților în condiții de siguranță.

Se includ cheltuieli cu servicii necesare implementării activităților care vizează integrarea socială și inovarea socială, precum:

- servicii de organizare activități dedicate grupurilor vulnerabile;
- servicii de instruire (informală) și sprijin pentru participarea grupurilor marginalizate;

Cheltuielile prevăzute la 9.1:

- sunt eligibile exclusiv cheltuieli cu servicii;
- activitățile cărora le sunt aferente cheltuielile respective trebuie corelate direct cu obiectivul de infrastructură finanțat;
- sunt eligibile în limita a maximum **2% din valoarea cheltuielilor eligibile aferente intervențiilor de tip I (cap. 1.2, 1.3, 1.4., 2.1., 4, 5.1).**

Nu sunt eligibile achizițiile de active corporale sau necorporale.

9.2 Cheltuieli aferente activităților de creștere a capacității administrative (II.C)

Se includ cheltuieli aferente activităților de consolidare a capacității instituționale și de cooperare transnațională sau transfrontalieră.

Sunt eligibile:

a) cheltuieli cu servicii de consultanță în planificare / elaborare de planuri / strategii, care să identifice nevoile specifice și posibilitățile de valorificare a activelor de patrimoniu existente pentru îmbunătățirea vieții comunității, ca parte a proiectelor promovate și în corelare strategiile de dezvoltare locală și regională .

b) cheltuieli cu servicii de instruire / formare pentru animarea și conștientizarea populației privind necesitatea protejării și valorificării patrimoniului cultural (de ex. campanii de conștientizare, întâlniri cu grupuri de actori locali, etc.).

c) Cheltuieli aferente cooperării transnaționale / transfrontaliere, inclusiv cu parteneri din statele care compun regiunea Dunării

- cheltuieli de transport (maxim 2 participanți);
- cheltuieli de diurnă (maxim 2 participanți);
- taxe de participare la evenimente (maxim 2 participanți);
- servicii de organizare vizite de documentare (maxim 2 participanți).

Pentru cheltuielile prevăzute la 9.2 se aplică **opțiunea de costuri simplificate sub formă de rată forfetară**, conform ghidului.

5.3.3. Categoriile de cheltuieli neeligibile

În cadrul prezentului apel nu sunt eligibile următoarele categorii de cheltuieli:

- cheltuielile prevăzute la art. 10 din HG. nr. 873/2022 pentru stabilirea cadrului legal privind eligibilitatea cheltuielilor efectuate de beneficiari în cadrul operațiunilor finanțate în perioada de programare 2021-2027 prin Fondul European de dezvoltare regională, Fondul social European Plus, Fondul de coeziune și Fondul pentru o tranziție justă

- cheltuielile cu achiziția de utilaje și echipamente care folosesc pentru funcționare arderea combustibililor fosili;
- cheltuielile cu investiții legate de achiziția de sisteme noi / înlocuirea sistemelor de încălzire cu ardere pe bază de combustibili fosili și achiziția de sisteme noi / înlocuirea sistemelor de încălzire cu ardere pe bază gaz;
- achiziționarea de imobile (terenuri și/sau construcții)
- valoarea TVA aferentă cheltuielilor neeligibile
- valoarea TVA aferentă cheltuielilor eligibile care a fost sau care va fi solicitată la rambursare conform legislației naționale în domeniul fiscal din alte fonduri publice, în cazul operațiunilor al căror cost total este mai mic de 5.000.000 EUR (inclusiv TVA)
- valoarea TVA aferentă cheltuielilor eligibile deductibilă conform legislației naționale în domeniul TVA, potrivit prevederilor art 64 alin (1) lit c din Regulamentul (UE) 2021/1060, în cazul operațiunilor al căror cost total este mai mare de 5.000.000 EUR (inclusiv TVA)
- achiziția de echipamente și dotări second-hand
- cheltuielile cu achiziționarea autovehiculelor și a mijloacelor de transport, așa cum sunt ele clasificate în Subgrupa 2.3. „Mijloace de transport” din HG 2139/2004
- amenzi, penalități, cheltuieli de judecată și cheltuieli de arbitraj;
- cheltuieli destinate relocării
- cheltuieli cu activitățile soft efectuate anterior semnării contractului de finanțare
- cheltuielile privind costurile operaționale, de funcționare și întreținere a obiectivelor finanțate prin proiect
- cheltuielile privind costuri administrative
- cheltuielile de personal, cu excepția celor menționate în secțiunea 5.3.4. *Opțiuni de costuri simplificate. Costuri directe și costuri indirecte*
- cheltuieli financiare, respectiv prime de asigurare, taxe, comisioane, rată și dobânzi aferente creditelor
- contribuția în natură
- cheltuielile cu amortizarea
- cheltuielile cu leasingul
- cheltuieli angajate de către beneficiar și plătite înainte de data de 01.01.2021
- cheltuieli efectuate peste plafoanele stabilite prin prezentul ghid sau, dacă este cazul, valoarea maximă a costurilor simplificate

5.3.4. Opțiuni de costuri simplificate. Costuri directe și costuri indirecte

Scopul utilizării opțiunilor simplificate în materie de costuri (SCO) este reducerea semnificativă a sarcinii administrative, atât pentru beneficiari, cât și pentru Autoritatea de Management, prin eliminarea verificării documentelor justificative individuale în decontarea cheltuielilor finanțate.

Regulamentul (UE) 2021/1060 prevede la art. 54 că atunci când se utilizează o rată forfetară pentru a acoperi costurile indirecte ale unei operațiuni, lit. (a) costurile indirecte se vor calcula prin aplicarea unei rate forfetare asupra costurilor directe eligibile.

În conformitate cu prevederile OUG nr. 23/2023, capitolul X Costuri simplificate, art. 27, alineatele (1), (2) și (4), în cadrul acestui apel se vor utiliza opțiuni simplificate în materie de costuri, respectiv o rată forfetară de 5% din costurile directe pentru decontarea costurilor indirecte menționate mai jos.

Costurile directe reprezintă acele cheltuieli eligibile care sunt direct legate de punerea în aplicare a investiției sau a proiectului și pentru care poate fi demonstrată legătura directă cu respectiva investiție /cu respectivul proiect și pot include și alte categorii de cheltuieli eligibile care sunt direct legate de atingerea obiectivelor proiectului și pentru care poate fi demonstrată legătura directă.

Costurile directe includ următoarele tipuri de cheltuieli:

- **Cheltuieli aferente lucrărilor** conform Devizului General:
 - capitolul 1 - Cheltuieli pentru amenajarea terenului, subcapitolele 1.2, 1.3, 1.4;
 - capitolul 2 - Cheltuieli pentru asigurarea utilităților necesare obiectivului de investiții;
 - capitolul 4 - Cheltuieli pentru investiția de bază, subcapitolele 4.1, 4.2, 4.3;
 - capitolul 5 - Alte cheltuieli, subcapitolele 5.1, 5.3;
 - capitolul 7 - Cheltuieli aferente marjei de buget și pentru constituirea rezervei de implementare pentru ajustarea de preț, subcapitolele 7.1 și 7.2
- **Cheltuieli aferente echipamentelor /dotărilor** conform Devizului General:
 - capitolul. 4 - Cheltuieli pentru investiția de bază: subcapitolele 4.4, 4.5, 4.6;
- **Cheltuieli aferente serviciilor** conform Devizului General:
 - capitolul 3 - Cheltuieli pentru proiectare și asistență tehnică, subcapitolele 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.8.
- **Cheltuieli cu comisioane, cote, taxe** conform Devizului General:
 - capitolul 5 - Alte cheltuieli, subcapitolul 5.2 Comisioane, cote, taxe, costul creditului.
- **Cheltuieli pentru digitalizarea/digitizarea obiectivului de patrimoniu natural sau cultural conform cap. 6.3, secțiunea 5.3.2.**
- **Cheltuieli aferente activităților de tip II.A – care vizează realizarea obiectivului specific privind creșterea rolului culturii și turismului sustenabil în dezvoltarea economică, integrarea socială și inovarea socială , conform cap. 9.1., secțiunea 5.3.2**

Costurile directe reprezintă baza pentru calcularea costurilor indirecte.

Costurile indirecte reprezintă acele cheltuieli care nu se încadrează în categoria costurilor directe și care sprijină realizarea obiectivului investițional propus prin proiect, dar, la finalul implementării, nu se reflectă în mod direct în obiectivul investițional realizat prin proiect.

Costurile indirecte includ următoarele tipuri de cheltuieli:

- **Consultanța** conform Devizului General:
 - capitolul 3 - Cheltuieli pentru proiectare și asistență tehnică, subcapitolele:
 - ✓ 3.6 Organizarea procedurilor de achiziție,
 - ✓ 3.7 Consultanță: 3.7.1 Managementul de proiect pentru obiectivul de investiții, 3.7.2 Auditul financiar
- **Comunicare și vizibilitate** conform Devizului General:
 - capitolul 5 - Alte cheltuieli, subcapitolul 5.4 Cheltuieli pentru informare și publicitate
- **Consultanță pentru elaborarea cererii de finanțare**
- **Capitolul 6.1 Cheltuieli cu activitățile obligatorii de informare și publicitate aferente proiectului, secțiunea 5.3.2;**
- **Capitolul 6.2 Cheltuieli de marketing și promovare a obiectivului vizat de investiție, și după caz, a activităților soft propuse ., secțiunea 5.3.2;**
- **Capitolul 9.2 Cheltuieli aferente activităților de creștere a capacității administrative (II.C), secțiunea 5.3.2;**

- **Cheltuielile salariale cu personalul** propriu implicat în realizarea activităților de elaborare a cererii de finanțare, organizare a procedurilor de achiziție și managementul de proiect, dacă acestea sunt realizate cu personalul propriu și nu prin achiziționarea de servicii.

5.3.5. Opțiuni de costuri simplificate. Costuri unitare/sume forfetare și rate forfetare

În conformitate cu art. 54 litera a) din Regulamentul (UE) 2021/1060 și cu prevederile OUG 23 / 2023, pentru reducerea semnificativă a sarcinii administrative pentru beneficiari, Autoritatea de Management propune utilizarea unei rate forfetare de **5%** din costurile directe pentru acoperirea costurilor indirecte, conform tipurilor de cheltuieli menționate la punctul 5.3.4.

Costurile directe menționate la punctul 5.3.4 reprezintă baza pentru calcularea costurilor indirecte.

Formula de calcul a costurilor indirecte: **CI = CD x RF (5%)**

CI = costuri indirecte

CD = costurile directe

RF (%) = rata forfetară

ATENȚIE!

! Costurile directe vor fi decontate în baza documentelor justificative.

! Costurile indirecte nu trebuie detaliate în Cererea de finanțare, dar rezultatul activităților respective poate face obiectul unei verificări din partea Autorității de Management.

5.3.6. Finanțare nelegată de costuri

Nu este cazul.

5.4. Valoarea minimă și maximă eligibilă/nerambursabilă a unui proiect

Valoarea eligibilă a proiectului se va încadra între 100.000 euro (valoare minimă eligibilă) și

- 1.500.000 euro (valoare maximă eligibilă) - pentru proiecte propuse spre finanțare implementate pe teritoriul ITI Moșii Țara de Piatră
- 3.000.000 euro (valoare maximă eligibilă) - pentru proiecte propuse spre finanțare implementate pe teritoriul ITI Microregiunea Țara Făgărașului .

5.5. Cuantumul cofinanțării acordate

Cuantumul asistenței financiare nerambursabile acordate în cadrul apelului de proiecte reprezintă **maxim 98%** din valoarea cheltuielilor eligibile (din care, **maxim 85%** din valoarea cheltuielilor eligibile ale proiectului asigurată din Fondul European de Dezvoltare Regională - FEDR + **maxim 13%** din valoarea cheltuielilor eligibile ale proiectului din bugetul de stat - BS).

5.6. Durata proiectului

Perioada de implementare a activităților proiectului este rezonabilă și nu depășește 31 decembrie 2029. Durata proiectului se referă atât la activitățile realizate înainte de depunerea cererii de finanțare, cât și la activitățile ce urmează a fi realizate după momentul semnării contractului de finanțare a proiectului.

5.7. Alte cerințe de eligibilitate a proiectului

1. **Activitățile propuse se încadrează în acțiunile specifice sprijinite în cadrul Priorității 7 – O regiune cu turism sustenabil, Intervenția 7.3 – Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii turistice de interes public în cadrul ITI și contribuie la îndeplinirea obiectivului specific 4.6 Creșterea rolului culturii și al turismului sustenabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială**

Activitățile proiectului se încadrează în tipurile de intervenții și activități eligibile prevăzute la secțiunea 5.2 din prezentul ghid și vizează, după caz, **obiective de patrimoniu cultural (monumente istorice de clasa A, inclusiv UNESCO, și B), obiective de patrimoniu natural, resurse balneare și balneoclimatice, infrastructuri turistice publice asociate și/sau infrastructuri publice de agrement**, în condițiile stabilite de prezentul apel.

Activitățile de infrastructură sunt completate de activități de tip soft (vizând creșterea rolului culturii și al turismului sustenabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială, marketing și promovare, consolidarea capacității administrative), în conformitate cu secțiunea 5.2.2 pct. II a ghidului, contribuind la atingerea obiectivului specific al priorității 7 privind creșterea rolului culturii și turismului sustenabil în dezvoltarea economică, integrarea socială și inovarea socială (OS 4.6).

2. **Proiectul este inclus în Lista proiectelor prioritare la nivelul ITI în vederea finanțării prin PR Centru – acțiunea 7.3 și beneficiază de avizul de conformitate cu strategia ITI emis de structura ITI**

În cadrul prezentului apel sunt eligibile exclusiv proiectele aferente teritoriilor ITI care, până la data depunerii cererii de finanțare, au primit avizul de conformitate cu strategia ITI și au parcurs etapa de priorizare realizată de structura ITI (ADI), în urma căruia au fost incluse în lista proiectelor prioritare finanțabile în cadrul apelului 7.3 aferent PR Centru, în conformitate cu metodologia / procedurile aplicabile.

Includerea proiectului în lista proiectelor prioritare finanțabile prin acțiunea 7.3 din PR Centru, aprobată la nivelul ITI, certifică susținerea acestuia la nivel teritorial și corelarea cu obiectivele și prioritățile Strategiei Teritoriale Integrate.

Lista proiectelor prioritare la nivelul ITI în vederea finanțării prin Prioritatea 7, Acțiunea 7.3 a PR Centru aprobată de AGA ITI se anexează la cererea de finanțare împreună cu Hotărârea de aprobare aferentă. Lista proiectelor prioritare la nivelul ITI în vederea finanțării prin PR Centru – Acțiunea 7.3 și Hotărârea de aprobare a acesteia este publicată pe site-ul ITI Moții Țara de Piatră aici <https://motiitaradepiatra.ro/anunturi/documente-si-informatii-utile/>, respectiv, pe site-ul ITI Microregiunea Țara Făgărașului aici <https://itimtf.ro/anunturi-pentru-membrii-iti/>.

În procesul de selectare a proiectelor, AM PR Centru va verifica proiectele asigurându-se de: respectarea tuturor criteriilor (conformitate, eligibilitate și calitate) prevăzute în ghidul solicitantului, încadrarea în alocarea financiară aferentă fiecărui ITI, precum și contribuția proiectului la implementarea strategiei ITI și complementaritatea acestuia cu alte proiecte din cadrul strategiei, aspecte care vor rezulta din **Avizul de conformitate** emis de ADI ITI aferent teritoriului în care se implementează proiectul.

Avizul de conformitate emis de structura ITI confirmă încadrarea proiectului în Strategia Teritorială Integrată, precum și aspectul integrat al proiectului. Informații privind modalitatea de obținerea a vizului de conformitate cu strategia ITI se pot obține de pe site-ul fiecărui ITI¹².

Proiectele care nu sunt incluse în lista menționată și nu dețin avizul de conformitate cu Strategia ITI emis de structura ITI nu sunt eligibile în cadrul prezentului apel.

¹² Pe site-ul ITI Microregiunea Țara Făgărașului în secțiunea Avizare aici https://itimtf.ro/?page_id=997
Pe site-ul ITI Moții Țara de piatră, în secțiunea Avizare, aici <https://motiitaradepiatra.ro/avizare/>

3. Proiectul respectă limitele minime și maxime eligibile, după cum urmează:

Valoarea minimă eligibilă: **100.000 euro**

Valoare maximă eligibilă:

- **1.500.000 euro** - pentru proiecte propuse spre finanțare implementate pe teritoriul **ITI Moșii Țara de Piatră**
- **3.000.000 euro** - pentru proiecte propuse spre finanțare implementate pe teritoriul **ITI Microregiunea Țara Făgărașului**.

ATENȚIE! Criteriului de eligibilitate referitor la valoarea minimă eligibilă a proiectului, se va menține până la momentul semnării contractului de finanțare, inclusiv.

4. Activitatea de bază - declarată de beneficiar în cererea de finanțare - aferentă proiectului respectă următoarele condiții cumulative:

- i. are legătură directă cu obiectul proiectului pentru care se acordă finanțarea și contribuie în mod direct și semnificativ la realizarea obiectivelor și la obținerea rezultatelor acestuia;
- ii. se regăsește în cererea de finanțare sub forma activităților eligibile specificate în ghidul solicitantului;
- iii. nu face parte din activitățile conexe implementării investiției, așa cum sunt acestea definite în ghidul solicitantului;
- iv. bugetul estimat alocat activității sau pachetului de activități reprezintă minimum 50% din bugetul eligibil al proiectului.

57

5. Proiectul propus nu a mai beneficiat de finanțare publică în ultimii 5 ani înainte de data depunerii cererii de finanțare pentru același tip de activități (cu excepția lucrărilor de întreținere și reparații) realizate asupra aceleiași infrastructuri/ aceluiași segment/ element de infrastructură și nu beneficiază de fonduri publice din alte surse de finanțare pentru aceleași cheltuieli

Se va asigura de către solicitant **evitarea dublei finanțări** a lucrărilor de intervenție/activităților care au beneficiat de finanțare publică în ultimii 5 ani/care beneficiază de fonduri publice din alte surse de finanțare și a lucrărilor de intervenție/ activităților aferente operațiunii, propuse prin proiect.

Momentul de la care se calculează perioada de 5 ani este momentul la care s-a realizat recepția la terminarea lucrărilor în cazul contractului de lucrări anterior (data de la care începe să curgă și perioada de garanție) SAU data efectuării plății finale în cadrul unui contract de finanțare nerambursabilă, în condițiile prevederilor art. 65 din Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului nr. 1060/2021. Astfel, nu se acceptă la finanțare intervenții asupra unei infrastructuri care se află în perioada de garanție a lucrărilor efectuate printr-un contract de lucrări anterior sau care se afla în perioada de durabilitate (perioada de 5 ani calculate de la data efectuării plății finale în cadrul unui contract de finanțare nerambursabilă, în condițiile prevederilor art. 65 din Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului nr. 1060/2021).

De asemenea, proiectul propus nu beneficiază în prezent de fonduri publice din alte surse de finanțare. Criteriul nu se aplică pentru lucrările de întreținere și reparații curente.

NOTĂ! Pentru proiectele cu lucrări începute, proiectul propus nu a mai beneficiat de finanțare publică în ultimii 5 ani înainte de data emiterii ordinului de începere a contractului de lucrări (emis obligatoriu după data de 1 ianuarie 2021), pentru același tip de activități (construcție/extindere/modernizare/reabilitare) realizate asupra aceleiași infrastructuri/aceleiași segment de infrastructură, și nu s-a aflat în perioada de garanție pentru lucrările de intervenție/activitățile enumerate anterior.

După data emiterii ordinului de începere a lucrărilor, lucrările de intervenție/activitățile nu au beneficiat de fonduri publice din alte surse de finanțare, exceptând pe cele din fonduri proprii aferente contractului de lucrări ce face obiectul proiectului. Criteriul nu se aplică pentru lucrările de întreținere și reparații curente.

6. Proiectul propus spre finanțare nu trebuie să fie încheiat în mod fizic sau implementat integral înainte de depunerea cererii de finanțare în cadrul PR Centru, indiferent dacă toate plățile aferente au fost realizate sau nu de beneficiar (art. 63 din Regulamentul (UE) 2021/1060).

Nu sunt eligibile investițiile care au fost finalizate din punct de vedere fizic (ex. a fost efectuată recepția la terminarea lucrărilor) până la momentul depunerii cererii de finanțare.

Sunt eligibile proiecte pentru care contractele de lucrări au fost încheiate după data de 1 ianuarie 2021 în condițiile enunțate în ghid.

Recepția la terminarea lucrărilor poate fi făcută și în perioada cuprinsă între data depunerii cererii de finanțare și data semnării contractului de finanțare, în condițiile respectării prevederilor Regulamentului (UE) 2021/1060, mai sus-menționate, și în măsura în care amânarea recepției s-a făcut cu respectarea prevederilor contractului de lucrări și a legislației specifice în domeniul recepției lucrărilor de construcții.

58

Se va evita situația în care, deși recepția la terminarea lucrărilor nu a fost realizată, investiția să fi fost încheiată în mod fizic sau implementată integral.

Recepția la terminarea lucrărilor nu trebuie amânată în afara termenului contractual și/sau legal în scopul încadrării în condițiile de eligibilitate prevăzute de ghid, fapt care poate conduce la încălcarea prevederilor reglementate prin Regulamentul UE nr. 1060/2021, a legislației naționale în domeniul lucrărilor de construcție, precum și a principiului tratamentului egal și nediscriminatoriu în raport cu solicitanții de finanțare.

Aspectele sunt asumate prin **Declarația unică (Anexa 2)**.

În cadrul prezentului apel nu sunt eligibile operațiunile etapizate (fazate), respectiv operațiunile implementate în etape, pentru care o etapă a beneficiat deja de finanțare din fonduri europene și pentru care se solicită finanțarea unei etape ulterioare.

În situația în care implementarea operațiunii a început înainte de depunerea cererii de finanțare, Autoritatea de Management verifică, în cadrul procesului de evaluare și contractare, respectarea legislației aplicabile, pe baza informațiilor și documentelor prezentate de solicitant prin cererea de finanțare și documentele suport aferente, în conformitate cu prevederile art. 73 alin. (2) lit. f) din Regulamentul (UE) 2021/1060.

7. Perioada de implementare a activităților proiectului este rezonabilă și nu depășește 31 decembrie 2029

Perioada de implementare a activităților proiectului se referă atât la activitățile realizate înainte de depunerea cererii de finanțare, cât și la activitățile ce urmează a fi realizate după momentul semnării contractului de finanțare a proiectului. Solicitantul trebuie să prevadă în mod realist perioada de implementare pentru fiecare activitate în parte, luând în considerare specificul fiecărei activități.

Aspectele se corelează cu informațiile completate în Cererea de finanțare.

8. Locul de implementare a proiectului (infrastructura, obiect al investițiilor realizate prin proiect) este situat în mediul rural sau urban, exclusiv pe teritoriile aferente celor două Investiții teritoriale integrate (ITI) din Regiunea Centru: Microregiunea Țara Făgărașului și, respectiv, Moții – Țara de Piatră (localizată în județul Alba)

Prezentul apel de proiecte se adresează exclusiv teritoriilor aferente celor două Investiții Teritoriale Integrate (ITI) din Regiunea Centru, conform informațiilor incluse la capitolul 3.5 din prezentul Ghid. Locul de implementare al proiectului trebuie să fie situat în mediul rural sau urban, exclusiv pe teritoriul aferent unuia dintre cele 2 ITI din Regiunea Centru.

9. Proiectul/solicitantul respectă principiile din domeniul egalității de gen, de șanse, nediscriminării, accesibilității, inclusiv condițiile orizontale privind implementarea și aplicarea Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și a Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități și a legislației naționale în domeniul dizabilității (intervențiile care asigură adaptarea rezonabilă și design-ul universal, așa cum sunt acești termeni definiți în Convenție)

În procesul de pregătire, contractare, implementare și durabilitate a proiectului, solicitantul a respectat și va respecta legislația națională și comunitară aplicabilă în domeniul egalității de șanse, de gen, nediscriminare, accesibilitate, inclusiv **condițiile orizontale privind implementarea și aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a UE în implementarea fondurilor europene nerambursabile**¹³ și **Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități și a legislației naționale în domeniul dizabilității (intervențiile care asigură adaptarea rezonabilă și design-ul universal, așa cum sunt acești termeni definiți în Convenție)**¹⁴.

Solicitantul va descrie în secțiunea relevantă din cererea de finanțare modul în care sunt respectate obligațiile minime prevăzute de legislația specifică aplicabilă, precum și acțiunile suplimentare (dacă este cazul), acțiunile suplimentare descrise urmând a fi luate în considerare și la evaluarea tehnico-financiară a proiectului.

Obligativitatea respectării minimului legislativ în aceste domenii va fi asumat de solicitant în Declarația Unică și va face obiectul verificării eligibilității proiectului.

Se vor avea în vedere informațiile cuprinse la Secțiunea 3.19 din prezentul ghid.

¹³ <https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/>

¹⁴ <https://mfe.gov.ro/minister/punctul-de-contact-pentru-implementarea-conventiei-privind-drepturile-persoanelor-cu-dizabilitati/>

10. Proiectul / solicitantul respectă principiile privind domeniul dezvoltării durabile, protecției mediului, eficienței energetice, prevăzute de legislația națională și comunitară

Solicitantul va descrie în secțiunea relevantă din cererea de finanțare modul în care sunt respectate obligațiile minime prevăzute de legislația specifică aplicabilă, precum și acțiunile suplimentare (dacă este cazul), acțiunile suplimentare descrise urmând fi luate în considerare și la evaluarea tehnico-financiară a proiectului.

Obligativitatea respectării minimului legislativ în aceste domenii va fi asumată de solicitant în Declarația unică și va face obiectul verificării eligibilității proiectului.

Se vor avea în vedere informațiile cuprinse la Secțiunile 3.17 și 3.18 din prezentul ghid.

ATENȚIE!

În cazul proiectelor care se implementează parțial sau integral în arii naturale protejate, inclusiv în situri Natura 2000, solicitantul are obligația respectării legislației naționale și europene în domeniul protecției mediului și conservării biodiversității.

La momentul depunerii cererii de finanțare, solicitantul va prezenta documentele de mediu solicitate conform legislației în vigoare, respectiv, după caz, decizia etapei de încadrare, clasificarea notificării sau Avizul Natura 2000, în conformitate cu prevederile OUG nr. 57/2007 și ale HG nr. 292/2018, cu modificările și completările ulterioare.

Celelalte avize, acorduri sau autorizații de mediu necesare realizării investiției vor fi obținute și prezentate în etapele prevăzute de legislația aplicabilă și de prezentul ghid, respectiv până la contractarea proiectului sau anterior începerii execuției lucrărilor, după caz.

Nerespectarea cerințelor legale în domeniul mediului, precum și imposibilitatea obținerii avizelor și acordurilor obligatorii, pot conduce la respingerea proiectului sau la încetarea contractului de finanțare, conform prevederilor prezentului ghid.

60

11. Proiectul integrează măsuri de atenuare și de adaptare la schimbările climatice respectând Orientările tehnice ale Comisiei Europene referitoare la imunizarea infrastructurii la schimbările climatice

Solicitantul își va asuma respectarea acestor aspecte în Declarația Unică și va descrie în secțiunea relevantă din cererea de finanțare modul în care integrează măsuri de atenuare și de adaptare la schimbările climatice, având în vedere informațiile cuprinse la 3.17 din prezentul ghid și Orientările Comisiei Europene privind imunizarea la schimbările climatice, disponibilă spre consultare la adresa <https://www.regiocentru.ro/documente-utile>.

12. Obiectivul de patrimoniu cultural vizat de investiție este clasificat ca monument istoric de categoria A (inclusiv UNESCO), sau de categoria B, individual sau ca parte a unui ansamblu ori sit clasat (criteriu de eligibilitate aplicabil doar proiectelor care vizează obiective de patrimoniu cultural și includ activități de tip I.A.)

Monumentul istoric propus pentru finanțare este inclus în lista patrimoniului cultural național (Ordinul ministrului aflat în vigoare la data depunerii cererii de finanțare privind clasarea ca obiectiv de patrimoniu/monument istoric emis de Ministerul Culturii), fiind clasificat ca monument istoric de categoria A sau B sau este inclus pe lista patrimoniului cultural mondial.

În cazul proiectelor care includ intervenții asupra obiectivelor de patrimoniu cultural (activități de tip I.A), **la data depunerii cererii de finanțare**, monumentul istoric / situl propus pentru finanțare este inclus în lista patrimoniului cultural național (Ordinul nr. 2828 din 24 decembrie 2015, emis de ministrul culturii, pentru modificarea anexei nr. 1 la Ordinul ministrului culturii și cultelor nr. 2.314/2004 privind aprobarea Listei monumentelor istorice, actualizată, și a Listei monumentelor istorice dispărute, cu modificările ulterioare, precum și Ordinele de Ministru care actualizează lista monumentelor istorice¹⁵, sau în lista patrimoniului cultural mondial. Cadrul legal pentru monitorizarea monumentele istorice de valoare mondială din România este reprezentat de HG nr. 493 / 2004 pentru aprobarea metodologiei privind monitorizarea monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial. Această listă se regăsește în literatura de specialitate și ca Lista patrimoniului mondial UNESCO din România¹⁶.

În cadrul prezentului apel sunt eligibile monumente istorice clasate în categoria A, (inclusiv UNESCO) și în categoria B.

Investițiile finanțate vor viza obiective de patrimoniu cu statut de monument istoric, clasate individual sau care fac parte din situri clasate¹⁷.

Pentru identificarea monumentului istoric se va utiliza cod LMI propriu (în cazul imobilelor de tip monument, clasate individual) sau cod LMI al monumentului / ansamblului/ sitului din care face parte imobilul (în cazul componentelor neclasificate din monumente, ansambluri sau situri).

Obiectivele neclasificate, parte din ansamblul monumentului sau sitului clasificat / înscris cu cod distinct în Lista monumentelor istorice, pot fi considerate eligibile în baza unui plan de situație/încadrare vizat de către Institutul Național al Patrimoniului (INP) demonstrând atât localizarea acestora și cât și apartenența lor la monumentului istoric /situl în cauză.

61

NOTĂ! Nu sunt eligibile obiectivele în curs de clasare ca monument istoric în patrimoniul UNESCO sau în patrimoniul cultural național, la data depunerii cererii de finanțare.

Nu sunt eligibile proiecte care au ca obiect principal al investiției restaurarea, consolidarea, protecția, conservarea sau punerea în valoare a unor monumente de for public¹⁸.

Solicitantul are obligația de a anexa la cererea de finanțare **Obligația privind folosința monumentului istoric**, întocmită conform reglementărilor legale aplicabile.

13. Obiectivul / obiectivele vizat/e de investiție va /vor fi inclus/e în circuitul public

Pentru a fi eligibil, obiectivul/obiectivelor vizat/vizate de investiție trebuie să fie inclus/e total sau parțial în circuitul public și să fie accesibile publicului vizitator la data finalizării implementării proiectului.

Accesul public poate fi asigurat integral sau parțial, în funcție de:

- regimul de protecție aplicabil;
- condițiile de siguranță și conservare;
- cerințele de protecție a mediului, în cazul obiectivelor naturale.

Solicitantul și partenerii, după caz, își asumă respectarea acestei condiții prin Declarația Unică (**Anexa 2**) atașată cererii de finanțare.

Respectarea acestei condiții va fi monitorizată pe durata implementării și pe perioada de durabilitate a proiectului.

¹⁵ disponibile pe pagina Ministerului Culturii <http://www.cultura.ro/lista-monumentelor-istorice>

¹⁶ Disponibilă pe site-ul www.cultura.ro

¹⁷ Clasarea - procedura de înscriere în Lista monumentelor istorice (Legea 422/2001, cu modificările și completările ulterioare, art. 8)

¹⁸ A se vedea definiția din secțiunea Glosar a prezentului ghid

- 14. Activitățile propuse în cadrul proiectului se implementează în localități declarate stațiuni balneare / climatice / balneo-climatice sau stațiuni turistice de interes local sau național, conform legislației specifice în vigoare. (criteriu de eligibilitate aplicabil proiectelor care includ activități eligibile, implementate în stațiuni turistice de interes local / național sau în stațiuni turistice balneare, climatice sau balneo-climatice, respectiv intervenții de tip I.C)**

În cazul proiectelor care includ activități de tip I.C, eligibile exclusiv în localități declarate stațiuni balneare / climatice / balneo-climatice / stațiuni turistice de interes local sau național conform legislației specifice în vigoare, localitatea deține acest statut la data depunerii cererii de finanțare.

Beneficiarul are obligația de a menține statutul de stațiune al localității și destinația publică și turistică a investiției pe durata implementării și pe perioada de durabilitate.

Pierderea statutului de stațiune pe durata contractului de finanțare conduce la rezilierea contractului și recuperarea finanțării, conform prevederilor contractuale.

- 15. Traseele montane și/sau pedestre și/sau traseele ciclabile marcate (trasee cicloturistice) care fac obiectul proiectului vor fi omologate / re-omologate, conform legislației în vigoare, până la data finalizării implementării proiectului. (criteriu de eligibilitate aplicabil proiectelor care includ trasee montane și/sau trasee pedestre și/sau trasee ciclabile marcate)**

În cazul proiectelor care includ trasee montane, trasee pedestre și/sau trasee ciclabile marcate (activități de tip I.B.1.e), acestea trebuie să fie omologate sau re-omologate, după caz, conform legislației în vigoare¹⁹, cel târziu până la data finalizării implementării proiectului.

Solicitantul și partenerii, după caz, își asumă respectarea acestei condiții prin Declarația Unică (Anexa 2). Respectarea condiției va fi monitorizată pe durata implementării și pe perioada de durabilitate a proiectului.

- 16. Investiția propusă beneficiază de susținerea comunității locale și a entităților implicate în dezvoltarea locală (structuri asociative, reprezentanți ai societății civile, mediul de afaceri, etc.)**

Investiția propusă beneficiază de susținerea comunității locale și a entităților implicate în dezvoltarea locală (structuri asociative, reprezentanți ai societății civile, mediul de afaceri local – IMM, mici întreprinzători locali, etc).

Anterior depunerii cererii de finanțare, solicitantul va realiza o consultare a membrilor comunității locale și entităților implicate în dezvoltarea locală (structuri asociative, reprezentanți ai societății civile, mediul de afaceri, mici întreprinzători locali, etc.) în vederea conștientizării comunității locale și a entităților relevante în legătură cu investiția propusă prin proiect și a capacitării membrilor comunității în contextul inițiativelor culturale.

Solicitantul va ține cont de opiniile și sugestiile membrilor comunității locale vizavi de proiectul propus, așa cum rezultă acestea în urma procesului de consultare și, dacă este cazul, le va integra în activitățile proiectului.

Acestea vor fi consemnate în minuta întâlnirii și, dacă este cazul, respectiv dacă vor fi preluate în proiect, se vor regăsi ca atare în secțiunea aferentă descrierii proiectului din cererea de finanțare și documentația tehnico-economică.

Pentru demonstrarea acestui criteriu, solicitantul va atașa documente relevante (anunț, minuta întâlnirii, lista participanților la întâlnire, alte documente care să demonstreze îndeplinirea criteriului).

¹⁹ A se vedea în acest sens lista orientativă cuprinzând legislația specifică disponibilă pe site-ul www.regiocentru.ro

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

REGIO
Programul Regiunea Centru 2021-2027

17. Planul de monitorizare al proiectului este întocmit în corelare cu prevederile din ghidul solicitantului, fiind incluși indicatorii de etapă stabiliți pentru perioada de implementare a proiectului și documentele justificative prin care se poate demonstra realizarea acestora în etapa de implementare a proiectului, în vederea atingerii obiectivelor și țintelor finale ale indicatorilor de realizare și de rezultat prevăzuți în cadrul cererii de finanțare.

6. INDICATORI DE ETAPĂ

Indicatorii de etapă reprezintă repere cantitative, valorice sau calitative față de care este monitorizat și evaluat, într-o manieră obiectivă și transparentă, progresul implementării unui proiect. În funcție de natura proiectelor, indicatorii de etapă pot reprezenta: realizarea unor activități sau subactivități din proiect, atingerea unor stadii de implementare sau de execuție tehnică sau financiară prestabilite, precum și stadii sau valori intermediare ale indicatorilor de realizare.

Indicatorii de etapă se vor regăsi în cadrul **Planului de monitorizare** a proiectului, și se vor monitoriza de către autoritatea de management pe parcursul implementării proiectului.

Indicatorii de etapă se corelează cu activitatea de bază declarată de beneficiar în cererea de finanțare, precum și cu rezultatele așteptate ale proiectului.

Indicatorii de etapă prevăzuți în **Planul de monitorizare a proiectului** se stabilesc în corelare cu prevederile din cadrul ghidului solicitantului – **Anexa 19 Planul de monitorizare**. În cadrul acestuia sunt prezentați indicatorii de etapă stabiliți pentru perioada de implementare a proiectului, condițiile și documentele justificative pe baza cărora se evaluează și se probează îndeplinirea acestora în vederea atingerii obiectivelor și ȳntelor finale ale indicatorilor de realizare și de rezultat prevăzuți în cadrul cererii de finanțare.

În funcție de tipologia proiectelor, solicitanții își vor selecta indicatorii de etapă , stabilindu-și termenele de realizare, fără însă a depăși termenele maxime prevăzute în Planul de monitorizare (Anexa 19).

7. COMPLETAREA ȘI DEPUNEREA CERERILOR DE FINANȚARE

7.1. Completarea formularului cererii

Formularul cererii de finanțare, ale cărei secțiuni se completează exclusiv în aplicația electronică MySMIS (disponibilă la adresa <https://mysmis2021.gov.ro/>), prezintă aceste secțiuni și include instrucțiuni, recomandări și clarificări privind modul de completare (a se vedea Anexa 1 Formularul cererii de finanțare - instrucțiuni de completare). Aceste detalii sunt disponibile inclusiv în cadrul aplicației MySMIS, la completarea fiecărei secțiuni în parte.

Completarea corectă și completă a tuturor secțiunilor din cererea de finanțare, precum și anexarea tuturor documentelor solicitate, este primul pas în menținerea cererii de finanțare în procesul de evaluare, selecție și contractare.

Schimbul de informații între AM și solicitant are loc electronic prin utilizarea sistemului informatic MySMIS2021/ SMIS2021+.

În mod excepțional, schimbul de informații între AM și solicitant poate avea loc prin e-mail și/sau pe suport hârtie, în eventualitatea unui caz de forță majoră, a funcționării defectuoase a sistemului informatic MySMIS2021/SMIS2021+ sau a întreruperii legăturii cu acesta pentru o perioadă care depășește o zi lucrătoare în ultima săptămână înainte de termenul-limită obligatoriu pentru transmiterea prin sistemul informatic a documentelor sau timp de 5 zile lucrătoare consecutive în alte perioade.

Atunci când sistemul informatic funcționează din nou în mod corespunzător, când este restabilită legătura cu sistemul respectiv sau când situația de forță majoră încetează, partea în cauză introduce de îndată în SMIS2021 /MySMIS2021 informațiile deja transmise prin e-mail și/sau pe suport hârtie, în termen de 15 zile calendaristice de la restabilirea funcționalității sistemului informatic, respectiv încetarea cauzei de forță majoră.

Solicitantul se va asigura că documentele transmise sunt în termen de valabilitate la data depunerii cererii de finanțare sau în etapa de contractare (în funcție de etapa pentru care este prevăzută obligativitate atașării documentului) și respectă termenele de valabilitate solicitate prin ghid, acolo unde este cazul.

7.2. Limba utilizată în completarea cererii de finanțare

Formularul cererii de finanțare și anexele acestuia trebuie să fie redactate în limba română. Nu sunt acceptate cereri de finanțare și anexe ale acestora redactate în alta limbă. În cazul anexării unor documente emise în alta limbă, se va anexa obligatoriu și traducerea legalizată sau autorizată a acestora.

7.3. Metodologia de justificare și detaliere a bugetului cererii de finanțare

La întocmirea bugetului, se are în vedere ca valorile pe care se fundamentează bugetul să respecte prevederile privind art. 5 lit. d) și e) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 66/2011 prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 142/2012, cu modificările și completările ulterioare.

Matricea prezentată în *Anexa 17 – Macheta financiară - Matrice corelare buget-deviz* corelează bugetul proiectului cu devizul general al investiției, întocmit în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 907/2016, cu modificările și completările ulterioare.

Totodată, se va atașa la documentația tehnico-economică o *Notă privind fundamentarea costurilor* asumată de proiectant (*Anexa 13 Notă privind fundamentarea costurilor*).

Responsabilitatea costurilor este a proiectantului în solidar cu solicitantul, aceștia urmând a menționa/anexa documentele care au stat la baza fixării prețurilor din listele de cantități/echipamente. Documentele ce fundamentează costurile, semnate de reprezentantul legal, pot fi oferte de preț echipamente, servicii (se vor atașa trei oferte) liste de cantități și prețuri unitare provenite din surse verificabile și obiective.

Costurile trebuie să fie realiste (corect estimate), suficiente și necesare pentru implementarea proiectului. În completarea bugetului cererii de finanțare se va avea în vedere respectarea prevederilor prezentului ghid capitolele 5.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4, 5.7, precum și justificarea, după caz, a costurilor bugetate la un nivel rezonabil al prețurilor din piață.

7.4. **Anexe și documente obligatorii la depunerea cererii**

1. **Declarația unică**

Aplicația MySMIS2021/SMIS2021+ generează declarația unică care este completată de solicitant și se semnează cu semnătură electronică extinsă de către reprezentantul legal al acestuia.

În cazul proiectelor implementate în parteneriat, atât liderul de parteneriat, cât și fiecare partener individual completează declarația unică, care este semnată cu semnătură electronică extinsă de către reprezentantul legal al liderului, partenerului, după caz.

2. **Avizul de conformitate cu Strategia ITI, emis de ADI ITI competentă (Microregiunea Țara Făgărașului sau Moții Țara de Piatră), pentru proiectul propus la finanțare, prin care solicitantul de finanțare demonstrează autorității de management contribuția proiectului la obiectivele strategiei, precum și caracterul integrat al acestuia.**

Avizul de conformitate cu Strategia ITI reprezintă documentul emis de Asociația de Dezvoltare Intercomunitară (ADI ITI) competentă, prin care se confirmă faptul că proiectul propus este în concordanță cu Strategia de Dezvoltare Teritorială Integrată aferentă teritoriului ITI, contribuie la obiectivele și prioritățile stabilite la nivelul acestuia, demonstrează caracterul integrat al acestuia.

Avizul de conformitate se acordă conform *Orientărilor Naționale privind coordonarea și implementarea Investițiilor Teritoriale Integrate (ITI) pentru perioada de programare 2021-2027*²⁰ (a se vedea capitol 4. *Elemente cheie ale mecanismului ITI*, punctul B. *Avizul de conformitate din partea Asociației ITI*).

Obținerea avizului de conformitate reprezintă condiție de eligibilitate/admisibilitate pentru toți solicitanții (publici și privați) care solicită finanțare în cadrul acțiunii 7.3.

Avizul de conformitate ITI este un document obligatoriu la depunerea cererii de finanțare.

În lipsa acestuia, cererea de finanțare este respinsă în etapa de verificare a conformității administrative și eligibilității, ca urmare a neîndeplinirii condițiilor de eligibilitate specifice apelului.

²⁰ Documentul și Decizia de aprobare a acestuia sunt disponibile aici
<https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2024/04/5c77fef2cd21b4a5130ee194c4118c1c-1.pdf>
<https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2024/04/eb021a395060c22179557195b2c8b8ac.pdf>

și, respectiv, aici

Informații privind obținerea avizului de conformitate cu strategia ITI se pot accesa aici: <https://motiitaradepiatra.ro/avizare/>, sau, respectiv, aici: <https://itimtf.ro/avizare/>.

3. Lista proiectelor prioritare / prioritizate la nivelul ITI finanțabile în cadrul Acțiunii 7.3 – Programul Regiunea Centru și Hotărârea AGA de aprobare a acestora, din care să rezulte că proiectul propus spre finanțare este inclus în listă

În cadrul Acțiunii 7.3 sunt eligibile pentru finanțare din PR Centru doar proiectele care au fost incluse în lista menționată mai sus, anterior transmiterii cererii de finanțare în MySMIS.

4. Documente privind situațiile financiare ale solicitantului (individual/membrii parteneriatului)

Solicitantul are obligația de a depune situațiile financiare anuale aferente exercițiului financiar anterior depunerii cererii de finanțare, depuse și înregistrate la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice.

În cazul proiectelor implementate în parteneriat, aceeași obligație revine fiecărui partener, care va depune propriile situații financiare anuale aferente exercițiului financiar anterior depunerii cererii de finanțare, înregistrate la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice.

5. Declarație privind eligibilitatea TVA pentru solicitant și parteneri, dacă este cazul

Se va utiliza modelul de declarație de eligibilitate TVA anexat Ghidului solicitantului (Anexa 10 - Declarație privind eligibilitatea TVA).

Se va anexa de către toți partenerii, după caz, **Anexa 11 Declarație privind eligibilitatea TVA**).

67

6. Declarația pe proprie răspundere a reprezentantului legal al solicitantului/liderul de parteneriat cu privire la conformitatea cu originalul a documentelor încărcate sau care vor fi încărcate în MySMIS pe parcursul procesului de evaluare, selecție și contractare (a se vedea Anexa 12 Declarație privind conformitatea documentelor din MySmis).

7. Documentație tehnico-economică

a) Pentru proiectele de investiții pentru care execuția fizică de lucrări nu a fost demarată la data depunerii cererii de finanțare

La cererea de finanțare se va anexa **Studiul de fezabilitate/Documentația de avizare a lucrărilor de intervenție/SF mixt**, după caz, elaborate în conformitate cu legislația relevantă, respectiv H.G. nr. 907/2016, cu modificările și completările ulterioare.

În cazul în care **Proiectul tehnic** a fost întocmit și recepționat, se va anexa și aceasta (însoțit de SF/DALI) și Autorizația de construire, în termen de valabilitate, urmând ca evaluarea tehnică și financiară să aibă în vedere toate documentațiile tehnico-economice depuse. Dacă contractul de lucrări este semnat (iar execuția lucrărilor nu a fost demarată), pe lângă Proiectul tehnic se va anexa și **Contractul de lucrări**.

Se vor avea în vedere următoarele condiții:

- Documentația tehnico-economică a obiectivului de investiție anexată la cererea de finanțare (SF/DALI/PT) nu trebuie să fi fost elaborată/ revizuită/ reactualizată cu mai mult de 2 ani înainte de data depunerii cererii de finanțare.
- Devizul general aferent documentației tehnico-economice anexate la cererea de finanțare (SF/DALI/ PT) nu trebuie să fi fost actualizat cu mai mult de 12 luni înainte de data depunerii cererii de finanțare.

- Partea desenată aferentă documentației tehnico-economice se depune scanat, în fișiere tip PDF, și va prezenta cartușul semnat conform prevederilor legale.
- Deviz pe obiect aferent cheltuielilor conexe, cu încadrarea cheltuielilor în categoria cheltuielilor eligibile și neeligibile.

b) Pentru proiectele de investiții pentru care execuția de lucrări a fost demarată, însă proiectele nu s-au încheiat în mod fizic sau financiar înainte de depunerea cererii de finanțare:

La momentul depunerii cererii de finanțare, se vor anexa în mod obligatoriu la cererea de finanțare, pentru lucrările începute, în plus față de DALI/SF (inclusiv expertiza tehnică, Raportul de audit energetic, inclusiv fișa de analiză termică și energetică a clădirii, respectiv certificatul de performanță energetică) următoarele documente:

- Procesul verbal de recepție parțială a lucrărilor (procese verbale pe faze determinante)
- Autorizația de construire
- Raportul privind stadiul fizic al investiției asumat de către reprezentantul legal al solicitantului, de către dirigintele de șantier și de către constructor conform modelului din Anexa 18
- Devizul detaliat actualizat, întocmit conform legislației în vigoare, al lucrărilor executate și plătite, al lucrărilor executate și neplătite și respectiv al lucrărilor ce urmează a mai fi executate.
- Deviz pe obiect aferent cheltuielilor conexe cu încadrarea cheltuielilor în categoria cheltuielilor eligibile și neeligibile
- Contractul de lucrări, semnat după data de 01.01.2021, inclusiv acte adiționale
- Proiectul tehnic.

Aceste proiecte vor obține punctaj maxim în ceea ce privește maturitatea proiectului.

Pentru proiectele de investiții pentru care execuția de lucrări a fost demarată, însă investițiile nu au fost încheiate în mod fizic, precum și în cazul în care lucrările nu au fost implementate integral până la depunerea cererii de finanțare, în termen de 30 de zile de la contractarea proiectului, se va transmite către AM, în format electronic, scanat, documentația de achiziție a contractului de lucrări încheiat.

Pentru acest tip de proiecte (menționate la pct. b) nu se aplică cerințele conform cărora:

- Documentația tehnico economică să nu fi fost elaborată/ revizuită/ reactualizată cu mai mult de 2 ani înainte de data depunerii cererii de finanțare,
- devizul general aferent celei mai recente documentații (contract de lucrări încheiat, inclusiv acte adiționale) să nu fi fost actualizat cu mai mult de 12 luni înainte de data depunerii cererii de finanțare.

ATENȚIE! Documentațiile tehnico economice trebuie să aibă integrate aspecte privind imunizarea la schimbările climatice în conformitate cu cerințele din Comunicarea Comisiei Europene privind Orientările tehnice referitoare la imunizarea infrastructurii la schimbările climatice în perioada 2021-2027 publicate la 16 septembrie 2021 (2021/C 373/01) (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/23a24b21-16d0-11ec-b4fe-01aa75ed71a1/language-en>) cu modificările și completările ulterioare.

Imunizarea la schimbările climatice este un proces care integrează măsurile de *atenuare* a schimbărilor climatice și măsurile de *adaptare* la schimbările climatice în dezvoltarea proiectelor de infrastructură.

Aceasta presupune:

- În etapa analizei de opțiuni* - integrarea în analiza și decizia asupra opțiunii preferate (pe lângă considerentele tehnice, economice, de mediu, etc.) și a considerentelor legate de impactul opțiunilor din punctul de vedere al (i) atenuării și (ii) vulnerabilității față de schimbările climatice;
- În etapa detalierei/proiectării opțiunii preferate* – integrarea măsurilor adecvate pentru (i) atenuarea și (ii) adaptarea (în măsura în care este necesară) la schimbările climatice.

Prin urmare aceste aspecte vor fi integrate în documentațiile tehnico-economice.

NOTĂ! Se va avea în vedere ca documentațiile tehnico economice faza PT/SF/DALI să respecte conținutul cadru prevăzut în HG 907/2016, inclusiv prin atașarea documentelor menționate în cuprinsul acestuia.

8. Hotărârea/ decizia (dacă este cazul, inclusiv pentru parteneri) de aprobare a documentației tehnico-economice (SF cu elemente de DALI / DALI /PT) și a indicatorilor tehnico-economici

Hotărârea/ decizia de aprobare a indicatorilor tehnico-economici este semnată de către persoana care are dreptul, conform actelor de constituire, să reprezinte legal solicitantul și să semneze în numele acestuia.

În cazul proiectelor depuse în parteneriat, Hotărârea/ decizia de aprobare a indicatorilor tehnico-economici va fi depusă de către toți partenerii.

Hotărârea/ decizia de aprobare a indicatorilor tehnico-economici se va corela cu cea mai recentă documentație (DALI/ SF mixt/PT) anexată la cererea de finanțare.

În acest sens, în cazul în care la cererea de finanțare se anexează o documentație tehnico-economică actualizată, hotărârea anterior menționată va fi anexată pentru documentația actualizată (iar dacă se menționează doar modificarea unei hotărâri anterioare, atunci se va anexa și documentul inițial care a fost modificat).

În cazul în care la cererea de finanțare se anexează inclusiv proiectul tehnic (PT), hotărârea anterior menționată va fi prezentată în versiunea actualizată pentru faza PT sau cu modificările și completările intervenite la faza PT.

69

9. Certificatul de urbanism sau Autorizația de construire, acolo unde este cazul

Pentru proiectele de investiții pentru care execuția fizică de lucrări nu a fost demarată la data depunerii cererii de finanțare și nu a fost obținută autorizația de construire este obligatorie anexarea la cererea de finanțare a certificatului de urbanism.

Certificatul de urbanism anexat la cererea de finanțare trebuie să fie cel eliberat în vederea obținerii autorizației de construire pentru proiectul aferent cererii de finanțare depuse și trebuie să fie valabil la data depunerii cererii de finanțare. Singura excepție cu privire la termenul de valabilitate a certificatului de urbanism la data depunerii cererii de finanțare este anexarea inclusiv a autorizației de construire, în termen de valabilitate, eliberată în vederea realizării investiției aferente proiectului.

De asemenea, se atașează avizele și acordurile de principiu privind asigurarea utilităților/alte avize acorduri de principiu specifice tipului de intervenție, obținute până la data depunerii cererii de finanțare.

Pentru proiectele de investiții pentru care, la data depunerii cererii de finanțare a fost emisă Autorizația de construire se va depune autorizația de construire, obținută în baza legislației în vigoare. În acest caz, la proiect nu se vor mai atașa avizele/acordurile solicitate prin certificatul de urbanism.

Pentru proiectele de investiții pentru care execuția de lucrări a fost demarată înainte de depunerea cererii de finanțare însă investițiile nu au fost încheiate în mod fizic, precum și în cazul în care lucrările nu au fost implementate integral până la depunerea cererii de finanțare, se va depune doar Autorizația de Construire, obținută în baza legislației în vigoare și care trebuie să fie valabilă la data depunerii cererii de finanțare.

Dacă este cazul, în această situație în care se depune inclusiv un contract de lucrări, pentru proiectele ce cuprind lucrări de demolare a unei construcții existente pe terenul obiect al investiției, se va anexa inclusiv autorizația de demolare

10. (doar pentru proiectele care la data depunerii cererii de finanțare nu au emisă Autorizația de construire) Decizia etapei de încadrare a proiectului în procedura de evaluare a impactului asupra mediului sau Clasarea notificării emisă de la autoritatea pentru protecția mediului, în conformitate cu HG 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului, cu modificările și completările ulterioare. Transmiterea Deciziei etapei de evaluare inițială nu este acceptabilă.

11. Devizul General în conformitate cu HG 907/2016 cu modificările și completările ulterioare privind aprobarea conținutului-cadru al documentației tehnico-economice aferente investițiilor publice, precum și a structurii și metodologiei de elaborare a devizului general pentru obiective de investiții și lucrări de intervenții

Devizul general trebuie să fi fost realizat/actualizat cu cel mult 12 luni înainte de data depunerii cererii de finanțare. Devizul general trebuie să prezinte data elaborării/actualizării, să fie semnat și ștampilat de către elaboratorul documentației tehnico-economice. Devizul general trebuie să fie semnat și de reprezentantul legal sau de o persoană împuternicită special în acest sens.

Un proiect propus la finanțare în cadrul Intervenției 7.3 poate include unul sau mai multe obiective turistice distincte, aferente tipurilor de intervenții prevăzute la cap. I (I.A, I.B, I.C), solicitantul având obligația de a prezenta devize pe fiecare obiectiv în parte.

Pentru proiectele care includ și activități complementare/auxiliare investiției de bază, cheltuielile aferente acestora se vor evidenția într-un deviz pe obiect distinct, cu încadrarea cheltuielilor pe categorii de cheltuieli eligibile și neeligibile, în conformitate cu prevederile ghidului solicitantului.

12. Fundamentarea rezonabilității costurilor

Se vor anexa documentele ce fundamentează costurile, semnate de reprezentantul legal. Acestea pot fi oferte de preț echipamente/lucrări, liste de cantități și prețuri unitare provenite din surse verificabile și obiective, Notă privind fundamentarea costurilor (a se vedea *Anexa 13 Notă privind fundamentarea costurilor*) .

Prin excepție de la obligația prezentării a minimum 3 oferte de preț pentru fundamentarea rezonabilității costurilor, în situația în care solicitantul a derulat o procedură de achiziție publică reglementată de Legea nr. 98 din 19 mai 2016 privind achizițiile publice, iar aceasta s-a finalizat cu semnarea unui contract de achiziție publică sau cu aprobarea raportului procedurii de atribuire, documentele rezultate din procedura de atribuire vor fi considerate suficiente pentru demonstrarea rezonabilității costurilor.

13. Lista de echipamente și/sau servicii și/sau lucrări cu încadrarea acestora pe secțiunea de cheltuieli eligibile /neeligibile

Se va folosi modelul anexat prezentului Ghid. (*Anexa 14 - Lista de echipamente și/sau lucrări și/sau servicii*, cu încadrarea acestora pe secțiunea de cheltuieli eligibile/ neeligibile. Informațiile vor fi corelate cu bugetul proiectului.

14. (doar pentru proiectele care includ intervenții asupra monumentelor istorice clasate și care, la data depunerii cererii de finanțare, nu au emisă Autorizația de construire) Avizul Ministerului Culturii pentru documentația tehnico-economică depusă.

Intervențiile asupra monumentelor istorice se pot realiza numai pe baza și în conformitate cu avizul Ministerului Culturii sau, după caz, al serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii (art.23, alin (3) din Legea nr.422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată).

Nu se va solicita un nou aviz dacă actualizarea documentației tehnico-economice nu a implicat modificarea soluțiilor tehnice, respectiv dacă s-a realizat o actualizare doar a documentației economice și a indicatorilor tehnico-economici.

15. (doar pentru proiectele care includ intervenții asupra monumentelor istorice clasate) Obligația privind folosința monumentului istoric

Se atașează **Obligația privind folosința monumentului istoric** întocmită în conformitate cu Ordinul nr. 2684 din 18 iunie 2003 privind aprobarea Metodologiei de întocmire a Obligației privind folosința monumentului istoric și a conținutului acesteia, emis de Ministerul Culturii și Cultelor, cu modificările și completările ulterioare.

16. (doar pentru proiectele care includ intervenții asupra monumentelor istorice clasate, indiferent de categoria de clasare – Clasa A, inclusiv UNESCO sau Clasa B) Ordinul de clasare a monumentului istoric

Se atașează ordinul de clasare a monumentului emis de ministrul culturii cu identificarea/marcarea nr. crt./codului LMI/denumirea/localitatea/adresa/datare, pentru dovedirea faptului că obiectivul de patrimoniu, obiect al proiectului propus sau situl din care fac parte elementele vizate de investiția propusă spre finanțare este clasat și se află în Lista monumentelor istorice actualizată.

Este suficientă anexarea paginii/paginilor relevante din document, dacă se poate identifica numărul Monitorului Oficial în care a fost publicat Ordinul de clasare.

În situația de excepție, în care obiectivul/ obiectivele vizat / vizate de investiție nu se regăsește / regăsesc ca atare în ordinul de clasare a monumentului emis de ministrul culturii, dar este / sunt parte din ansamblul monumentului istoric sau din situl clasificat / înscris cu cod distinct în Lista monumentelor istorice, pentru demonstrarea eligibilității se va **atașa un plan de situație vizat de către Institutul Național al Patrimoniului** care să demonstreze apartenența acestuia /acestora la ansamblul monumentului istoric/ situl în cauză.

17. (doar pentru proiectele implementate parțial sau integral în arii naturale protejate) Avizul emis de Administrația Națională a Ariilor Naturale Protejate (ANANP) sau de custodele/ administratorul ariei protejate.

În cazul în care proiectul se implementează parțial sau integral într-o arie naturală protejată, indiferent de categoria acesteia, se va prezenta avizul emis de Administrația Națională a Ariilor Naturale Protejate (ANANP) sau, după caz, de custodele/administratorul ariei naturale protejate, emis în conformitate cu prevederile OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare.

În cazul în care proiectul se implementează parțial sau integral într-un sit Natura 2000, se va prezenta în mod suplimentar Avizul Natura 2000, emis în conformitate cu prevederile OUG nr. 57/2007, precum și avizul administratorului/custodelui ariei naturale protejate, după caz.

18. (doar pentru proiectele care includ intervenții eligibile exclusiv în localități atestate ca stațiuni turistice/balneare/climatică/balneoclimatică) Actul normativ care atestă statutul de stațiune al localității.

Se va anexa actul normativ prin care localitatea este atestată ca stațiune turistică/balneară/climatică/balneoclimatică, emis în conformitate cu legislația în vigoare.

19. (doar pentru proiectele care includ intervenții privind amenajarea și valorificarea resurselor naturale cu potențial balnear/terapeutic) Documente din care să rezulte proprietățile terapeutice ale resurselor ce fac obiectul proiectului.

Se vor anexa documente din care să rezulte proprietățile terapeutice ale resurselor naturale ce fac obiectul proiectului (liste, cataloage, inventare cuprinse în legislația specifică și/sau elaborate de organisme științifice, de exemplu Academia Română, institute de cercetare, autorități cu atribuții în domeniu).

20. Macheta financiară- matrice corelare

Conține informații relevante aferente proiectului conform modelului din **Anexa 17 Macheta financiară-matrice corelare**; documentul se va depune scanat în format pdf.

Macheta financiară se va transmite și în format excel la adresa secretariat_prc@adrcentru.ro, ulterior depunerii proiectului în MYSMIS2021.

21. Plan de valorificare turistică și impact în cadrul ITI

Plan de valorificare turistică și impact în cadrul ITI are scopul de a prezenta modul de valorificare a obiectivului/obiectivelor propuse spre finanțare și contribuția acestora la dezvoltarea locală. Documentul se va întocmi conform modelului anexat ghidului solicitantului (**Anexa 16 – Planul de valorificare turistică și impact în cadrul ITI**).

Solicitanților le revine responsabilitatea corelării informațiilor din Planul de de valorificare turistică și impact în cadrul ITI cu documentele relevante privind protecția, conservarea, întreținerea, administrarea și valorificarea obiectivului/obiectivelor finanțate, în funcție de tipul de intervenție prevăzut în cadrul proiectului.

În cazul proiectelor care includ intervenții asupra monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO, Planul de valorificare turistică și impact în cadrul ITI se va corela, după caz, și cu planul de protecție, planul de conservare, planul de întreținere, precum și cu planul de reabilitare, promovare și punere în valoare a monumentului, întocmite conform H.G. nr. 1.268/2010 privind aprobarea Programului de protecție și gestiune a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO, cu modificările și completările ulterioare.

ATENȚIE! Planul de valorificare turistică și impact în cadrul ITI trebuie să includă obligatoriu și acțiunile propuse de solicitant ca activități soft aferente obiectivului specific al priorității privind creșterea rolului culturii și turismului în dezvoltarea economică, integrarea socială și inovarea socială (OS 4.6) căruia îi este subsumată Prioritatea 7. Aceștia i se vor anexa inclusiv documente justificative din care să rezulte modul de realizare a activităților soft propuse.

22. Planul de întreținere

Solicitantul va anexa cererii de finanțare planul de întreținere aferent obiectivului/obiectivelor vizate de investiție (a se vedea **Anexa 20 – Plan de întreținere**).

Planul de întreținere va fi elaborat în funcție de tipul de infrastructură finanțată (monumente istorice, obiective naturale/balneare, trasee turistice, infrastructură publică de agrement), având în vedere obligațiile legale privind administrarea, exploatarea, întreținerea și siguranța bunurilor realizate.

În cazul intervențiilor asupra monumentelor istorice, planul de întreținere va fi elaborat în conformitate cu prevederile Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, iar pentru monumentele istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO, și cu prevederile H.G. nr. 1.268/2010.

În cazul obiectivelor naturale, resurselor balneare, traseelor turistice și infrastructurii publice de agrement, planul de întreținere va avea în vedere prevederile legale aplicabile privind administrarea domeniului public, calitatea în construcții, siguranța utilizării și protecția mediului, după caz.

23. (dacă este cazul) Studii de specialitate

Se vor anexa, după caz, studiile de specialitate necesare în funcție de tipul de intervenție finanțată și de cerințele legislației aplicabile sau ale avizelor obținute, precum: studii istorice, studii de cercetare arheologică, studii de specialitate pentru patrimoniu cultural, studii geologice și geotehnice, studii de stabilitate și siguranță, studii balneologice, studii de biodiversitate, studii de impact asupra mediului sau alte studii relevante pentru fundamentarea investiției.

24. Documente care să susțină faptul că investiția propusă beneficiază de susținerea comunității locale și a entităților implicate în dezvoltarea locală, precum:

- anunțul și/sau invitația privind organizarea consultării publice;
- lista participanților la consultare;
- minuta întâlnirii sau raportul consultării, care să cuprindă principalele observații și propuneri formulate;
- nota privind modul de valorificare a rezultatelor consultării, din care să rezulte, după caz, observațiile și propunerile preluate în proiect sau justificarea nepreluării acestora;
- alte documente justificative relevante.

25. Mandatul special/împuternicirea specială pentru semnarea (digitală) și transmiterea cererii de finanțare și anexelor sale prin MYSMIS (cu excepția secțiunii – Certificarea aplicației și a declarațiilor în nume propriu ale reprezentantului legal solicitat prin ghidul solicitantului) (dacă este cazul), conform legii

Actul de împuternicire se prezintă în cazul în care anumite documente anexate la cererea de finanțare nu sunt semnate de către reprezentantul legal al solicitantului, ci de o persoană împuternicită în acest sens;

Actul de împuternicire reprezintă orice document administrativ emis de reprezentantul legal în acest sens, cu respectarea prevederilor legale (exemple orientative: hotărâre, dispoziție etc.);

Pentru declarațiile solicitate în nume personal al reprezentantului legal, alte declarații în nume personal care angajează organizația în relația cu terții, precum și pentru certificarea aplicației NU se acceptă însușirea și semnarea acestora de către o persoană împuternicită. Acestea trebuie să fie semnate doar de către reprezentantul legal al solicitantului.

26. Orice alte documente care se consideră relevante (în vederea obținerii de punctaj suplimentar).

7.5. Aspecte administrative privind depunerea cererii de finanțare

Cererea de finanțare este compusă din:

- Formularul cererii de finanțare.
- Anexele la formularul cererii de finanțare

Atât formularul cererii de finanțare cât și anexele acestuia vor fi transmise prin sistemul MYSMIS, sub semnătura electronică extinsă, certificată în conformitate cu prevederile legate în vigoare, a reprezentantului legal al solicitantului sau împuternicitul acestuia, după caz. Documentele anexate la cererea de finanțare vor fi încărcate în format pdf, semnate de către reprezentantul legal al solicitantului sau împuternicitul acestuia, după caz. Documentele anexate vor fi scanate integral, denumite corespunzător, ușor de identificat și lizibile. Anexele la Formularul cererii de finanțare, prevăzute a fi atașate la momentul depunerii cererii de finanțare sau în etapa de contractare, vor fi încărcate în MySMIS, în format PDF, după ce au fost semnate digital. Pentru unele din anexele enumerate, acest ghid conține modele standard sau recomandate. Celelalte documente (ex. documente statutare, documente cadastrale, documentația tehnico-economică, etc.) vor fi scanate, salvate în format PDF, semnate digital și încărcate în MySMIS, la completarea cererii de finanțare sau în etapa de contractare, după caz.

Toate documentele încărcate în aplicația MySMIS trebuie să fie lizibile și complete. Se recomandă, așadar, o atenție sporită la scanarea documentelor de dimensiuni mari ori care necesită o rezoluție adecvată pentru a asigura lizibilitatea.

Certificarea aplicației și declarațiile în nume propriu solicitate a fi anexate la cererea de finanțare vor fi semnate cu semnătură electronică extinsă, vizibilă, certificată în conformitate cu prevederile legale în vigoare, numai de către reprezentantul legal al solicitantului.

În cazul proiectelor implementate în parteneriat, declarațiile reprezentanților legali ai partenerilor vor fi semnate cu semnătură electronică extinsă, vizibilă, de către aceștia și se vor transmite sub semnătură electronică extinsă, certificată în conformitate cu prevederile legale în vigoare, a reprezentantului legal al liderului de parteneriat.

74

7.6. Anexele și documentele obligatorii la momentul contractării

1. Documentele statutare ale solicitantului și, dacă este cazul, ale partenerilor:

i. Solicitant UAT:

- a) Hotărârea judecătorească de validare a mandatului reprezentantului legal (UAT comune);
- b) Ordinul prefectului privind constituirea Consiliului Local (UAT comune).
- c) Hotărârea judecătorească de validare a mandatului președintelui Consiliului Județean (UAT județ).
- d) Ordinul prefectului privind constituirea Consiliului Județean (UAT județ).

ii. Membru în parteneriat unitate de cult:

- a) statutul sau codul canonic și
- b) actul de înființare a unității de cult sau adeverință de funcționare și
- c) documentul de numire sau documentul de constatare a alegerii reprezentantului legal (toate documentele sunt conforme cu reglementările specifice fiecărui cult recunoscut în România).

iii. Membru în parteneriat ONG (persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial):

- a) actul constitutiv actualizat, statutul, certificatul de înscriere în Registrul asociațiilor și fundațiilor, respectiv Hotărârea judecătorească de înființare; și
- b) extras din Registrul asociațiilor și fundațiilor cu ultimele modificări statutare.

iv. Membru în parteneriat – structură de administrare special constituită, cu personalitate juridică, aflată în coordonarea/subordinea, după caz, a unor regii autonome, companii sau societăți naționale și aflată în relație contractuală cu Agenția Națională pentru Mediu și Arie Protejate, în conformitate cu prevederile art. 18 alin. (1) lit. b) din OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare:

- a) actul normativ, administrativ sau constitutiv în baza căruia a fost înființată și funcționează structura, precum și documentele din care rezultă personalitatea juridică a acesteia, după caz;
- b) documentul din care rezultă desemnarea reprezentantului legal, aflat în vigoare la data depunerii cererii de finanțare;
- c) contractul de administrare sau alt document juridic valabil, încheiat cu Agenția Națională pentru Mediu și Arie Protejate, din care rezultă dreptul de administrare a ariei naturale protejate.

2. Documente privind identificarea reprezentantului legal al solicitantului/ partenerilor, dacă este cazul a partenerilor

Pentru reprezentantul legal al solicitantului individual/ membrii parteneriatului se va anexa o copie a documentului de identificare.

3. Documente privind constituirea parteneriatului, respectiv Acordul de parteneriat, inclusiv Hotărârile de aprobare a acordului de parteneriat (dacă este cazul)

În cazul proiectelor implementate în parteneriat se va anexa în mod obligatoriu acordul privind implementarea proiectului în parteneriat, încheiat între parteneri, conform modelului anexat ghidului solicitantului (**Anexa 10** Acord de parteneriat (model orientativ)).

Acordul de parteneriat este în vigoare la momentul depunerii cererii de finanțare și își păstrează valabilitatea pe perioada de implementare a proiectului și cel puțin 5 ani de la data estimată pentru efectuarea plății finale.

Se vor anexa inclusiv hotărârile de aprobare a constituirii parteneriatului emise de parteneri pentru acordul de parteneriat.

4. Documente privind dreptul solicitantului asupra imobilului (teren și/sau clădiri):

Pentru dovedirea dreptului de proprietate (publică/ privată)/ administrare/ concesiune asupra imobilelor, începând cu data depunerii cererii de finanțare, se vor anexa următoarele documente:

- 1) Extras de carte funciară, emis cu maximum 30 de zile înaintea depunerii, din care să rezulte intabularea imobilului (teren și/ sau construcții)/ înscrierea dreptului de administrare sau concesiune și absența sarcinilor incompatibile cu investiția.
- 2) Planul de amplasament vizat de OCPI.
- 3) Tabelul centralizator asupra numerelor cadastrale aferente obiectivelor asupra cărora se realizează investiția, precum și suprafețele aferente – conform modelului anexat Ghidului solicitantului (**Anexa 14** Tabel centralizator numere cadastrale).

4) Actul prin care se conferă dreptul de administrare/concesiune:

- pentru dreptul de administrare - Actul juridic prin care se demonstrează că solicitantul este administratorul legal al imobilului obiect al investiției/ proiectului, conform prevederilor legale în vigoare. Menținerea acestui drept va acoperi inclusiv perioada de durabilitate a contractului de finanțare.
- pentru dreptul de concesiune - Actul juridic prin care se transmite/se asigură dreptul de concesiune, conform prevederilor legale în vigoare. Menținerea acestui drept va acoperi inclusiv perioada de durabilitate a contractului de finanțare.

Documentele care atestă proprietatea /dreptul de administrare /concesiune asupra infrastructurii pe care se propune a se realiza investiția trebuie să fie atotcuprinzătoare pentru datele menționate în cadrul documentației tehnico-economice cu privire la localizarea/ poziționarea / suprafața investiției.

5. Hotărârea/Decizia de aprobare a proiectului și cheltuielilor legate de proiect în conformitate cu ultima formă a bugetului

În conformitate cu Declarația unică, precum și cu ultima formă a bugetului, se va transmite hotărârea/ decizia de aprobare a proiectului și a cheltuielilor aferente.

(se va avea în vedere **Anexa 9 Model orientativ hotărâre de aprobare a proiectului**)

În cazul parteneriatelor, toți partenerii vor depune aceste documente.

6. Certificat de atestare fiscală, referitor la obligațiile de plată la bugetul local și bugetul de stat, al solicitantului/ partenerilor, dacă este cazul, din care să reiasă că solicitantul/partenerii și-a/și-au achitat obligațiile de plată nete la bugetul de stat și respectiv, bugetul local, în ultimul an calendaristic/ în ultimele 6 luni în cuantumul stabilit de legislația în vigoare.

Certificatele de atestare fiscală trebuie să fie în termen de valabilitate.

În cazul parteneriatelor, toți membrii parteneriatului vor prezenta acest document.

În cazul în care solicitantul are debite, va solicita detalierea acestora în certificatul de atestare fiscală.

7. Certificatul de Cazier fiscal al solicitantului/ partenerilor, dacă este cazul.

Certificatul de cazier fiscal trebuie să fie în termen de valabilitate, și din cuprinsul acestora rezultă respectarea de către solicitant a normelor financiare, contabile și de ordin fiscal.

În cazul parteneriatelor toți membrii parteneriatului vor prezenta acest document.

8. Formularul bugetar „Fișa proiectului finanțat/propus la finanțare în cadrul programelor aferente Politicii de coeziune a Uniunii Europene” în conformitate cu HOTĂRÂREA nr. 829 din 27 iunie 2022 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 133/2021.

9. Formularul nr. 1 - Fișă de fundamentare în conformitate cu Ordonanța de Urgență nr. 133 din 17 decembrie 2021.

10. Planul de monitorizare întocmit în corelare cu prevederile din ghidul solicitantului, fiind incluși indicatorii de etapă stabiliți pentru perioada de implementare a proiectului și documentele justificative prin care se poate demonstra realizarea acestora în etapa de implementare a proiectului, în vederea atingerii obiectivelor și țințelor finale ale indicatorilor de realizare și de rezultat prevăzuți în cadrul cererii de finanțare.

11. Orice alt document din lista celor anexate la formularul cererii de finanțare, actualizat, dacă au intervenit modificări.

Netransmiterea, în etapa contractuală, a oricărui document obligatoriu, în termenul de 15 zile lucrătoare calculat de la data primirii solicitării AM, conduce la respingerea cererii de finanțare.

În situația asigurării interoperabilității cu bazele de date administrate de alte instituții publice în conformitate cu prevederile OUG 23/2023, cu modificările și completările ulterioare sau în situația asigurării accesului la respectivele sisteme, date sau registre, inclusiv prin interogarea sistemelor, bazelor de date și după caz, a registrelor, prin intermediul unor servicii online pentru furnizarea de date actualizate sau de validare a datelor din respectivele registre/baze de date sau prin alte mecanisme, AM nu va mai cere solicitantului să prezinte documentele și informațiile necesare în vederea confirmării realității informațiilor din declarația unică, pe care le poate obține în mod direct în baza consimțământului solicitantului (se vor avea în vedere prevederile Declarației unice), cu respectarea prevederilor legale privind protecția datelor cu caracter personal.

De asemenea, în scopul efectuării verificărilor de management /auditului, AM va utiliza informațiile disponibile în sistemul ARACHNE, iar datele disponibile în sistemul informatic vor fi exportate în ARACHNE. În acest scop, datele disponibile în bazele de date vor fi prelucrate în vederea identificării indicatorilor de risc, în etapele de verificare și pe parcursul derulării proiectelor în cadrul verificărilor de management, în scopul îndeplinirii activităților specifice, cu respectarea prevederilor legale.

7.7. Renunțarea la cererea de finanțare

77

Pe tot parcursul procesului de evaluare, selecție și contractare un solicitant are dreptul de a renunța la cererea de finanțare depusă, prin transmiterea unei notificări în acest sens prin intermediul MySMIS2021 /SMIS2021+.

Renunțarea poate fi făcută doar de reprezentantul legal al solicitantului, prin completarea unei adrese/ cereri de renunțare care trebuie să conțină, cel puțin, următoarele elemente:

- denumirea solicitantului,
- numele reprezentantului legal,
- codul SMIS alocat, titlul proiectului.

Cererea de renunțare va fi înregistrată la registratura AM și pe baza acesteia cererea de finanțare va fi exclusă din procesul de evaluare sau contractare.

Totodată, renunțarea la finanțare se va opera de către reprezentantul solicitantului și în MYSMIS.

8. PROCESUL DE EVALUARE, SELECȚIE ȘI CONTRACTARE A PROIECTELOR

8.1. Principalele etape ale procesului de evaluare, selecție și contractare

Evaluarea, selecția și contractarea proiectelor depuse se realizează strict în baza documentelor și informațiilor transmise de solicitantul de finanțare prin sistemul informatic MySMIS2021/SMIS2021+, cu excepția situațiilor de nefuncționalitate a sistemului sau în alte situații prevăzute în ghidul solicitantului de finanțare sau detaliate de către AM prin Instrucțiuni.

Nu se vor analiza documente transmise sau comunicate în afara sistemului informatic MySMIS2021/SMIS2021+, de exemplu pe email, fax, poștă etc.

Proiectele depuse de către solicitanți după data și ora de închidere a apelului, conform secțiunii 4.3 din prezentul ghid vor fi respinse din procesul de evaluare, selecție și contractare, acestea nu vor mai parcurge etapa de evaluare.

Solicitantul va fi exclus din procesul de evaluare, cererea de finanțare fiind respinsă, în cazul în care acesta:

- a indus grav în eroare Autoritatea de Management, prin furnizarea de informații incorecte, ce sunt luate în considerare în procesul de evaluare sau dacă a omis furnizarea acestor informații;
- a încercat să obțină informații confidențiale sau să influențeze experții Autorității de Management în timpul procesului de evaluare.

Etapele procesului de evaluare, selecție și contractare:

1. Verificarea conformității administrative și a eligibilității
2. Evaluarea tehnică și financiară
3. Contractarea proiectelor

78

8.2. Conformitate administrativă – DECLARAȚIA UNICĂ

Respectarea cerințelor de ordin administrativ și îndeplinirea condițiilor de eligibilitate, așa cum sunt prevăzute în Ghidul solicitantului, sunt asumate prin declarația unică a solicitantului, care se depune odată cu cererea de finanțare, urmând ca, în situația în care, după evaluarea tehnică și financiară, proiectul este propus pentru contractare, solicitantul să facă dovada îndeplinirii condițiilor de eligibilitate prevăzute de Ghidul solicitantului, în etapa de contractare, prin documente justificative.

Prin declarația unică, emisă pe propria răspundere, sub incidența prevederilor legale în vigoare privind falsul intelectual și falsul în declarații, solicitantul, liderul de parteneriat și partenerul/partenerii, după caz, declară îndeplinirea tuturor condițiilor de eligibilitate, așa cum au fost prevăzute în Ghidul solicitantului, și că va/vor face dovada îndeplinirii acestor condiții, la cererea autorității de management, în condițiile prevăzute în Ghidul solicitantului, sub sancțiunea respingerii cererii de finanțare.

Aplicația MySMIS2021/SMIS2021+ generează declarația unică care este completată de solicitant și se semnează cu semnătură electronică extinsă de către reprezentantul legal al solicitantului.

În cazul proiectelor implementate în parteneriat, atât liderul de parteneriat, cât și fiecare partener individual completează declarația unică, care este semnată cu semnătură electronică extinsă de către reprezentantul legal al liderului, partenerului.

Odată cu generarea și semnarea declarației unice, solicitantului/liderului de parteneriat și partenerului /partenerilor, după caz, i/li se aduce la cunoștință, în mod automat, prin sistemul informatic MySMIS2021 /SMIS2021+, că în etapa de contractare are/au obligația de a face dovada celor declarate.

Solicitantul care, în etapa de contractare până la termenul stabilit de către autoritatea de management, nu face dovada îndeplinirii condițiilor de eligibilitate conform declarației unice prezentate în etapa de depunere a cererii de finanțare, este declarat respins, iar contractul de finanțare nu este semnat.

Verificarea conformității administrative este complet digitalizată, respectiv este realizată în mod automat prin sistemul informatic MySMIS2021/SMIS2021+, pe baza declarației unice generate de sistemul informatic MySMIS2021/ SMIS2021+.

După verificarea conformității administrative, realizată conform celor de mai sus, solicitantul sau, după caz, liderul de parteneriat este informat, prin emiterea unei notificări prin intermediul aplicației MySMIS2021/SMIS2021+, cu privire la trecerea proiectului în etapa de evaluare tehnică și financiară sau, după caz, cu privire la nerespectarea cerințelor de conformitate administrativă, situație în care nu este demarată etapa de evaluare tehnică și financiară.

Admiterea cererii de finanțare, în această etapă, nu exclude posibilitatea ca proiectul să fie respins în etapa de verificare contractuală, dacă, în urma analizei de către AM, se constată nerespectarea oricărei condiții de acordare a finanțării.

8.3. Etapa de evaluare preliminară – dacă este cazul (specific pentru intervențiile FSE+)

Nu este cazul.

8.4. Evaluarea tehnică și financiară. Criterii de evaluare tehnică și financiară

Proiectele depuse în cadrul prezentului apel vor fi evaluate din punct de vedere tehnic și financiar în ordinea depunerii acestora în sistemul MySMIS2021/SMIS2021+.

Evaluarea tehnică și financiară permite aprecierea gradului în care proiectul răspunde obiectivelor priorității de investiție/ operațiunii, a coerenței și clarității metodologiei propuse, a fezabilității și eficienței financiare, a sustenabilității, durabilității proiectului, etc. Modalitatea de punctare a criteriilor de evaluare tehnică și financiară este detaliată în cadrul grilei de evaluare tehnică și financiară, anexă a prezentului ghid.

Evaluatorii vor justifica acordarea punctajelor/ depunctarea, după caz, la fiecare din criteriile/ subcriteriile analizate. Justificările trebuie să fie clare, succinte, cu referințe precise la CF analizată, iar fiecare evaluator va verifica criteriile de evaluare specifice competențelor pentru care a fost cooptat în comisia de evaluare.

Grilele de evaluare tehnică și financiară se completează și se generează în sistemul informatic MySMIS2021/SMIS2021+.

Evaluatorii din cadrul comisiei de evaluare vor analiza cererea de finanțare și anexele aferente acesteia prin parcurgerea întregului set de documente disponibile până la momentul respectiv, pe baza grilelor de evaluare atașate ghidului solicitantului aplicabil fiecărui apel.

După parcurgerea integrală a grilei de evaluare ETF, experții evaluatori (prin secretariatul asigurat de AM PR Centru) pot solicita clarificări privind cererea de finanțare. Termenul de răspuns la solicitarea de clarificări este de **maxim 5 zile lucrătoare** de la data transmiterii acesteia.

Pentru a răspunde la clarificările aferente etapei de evaluare tehnică și financiară solicitantul de finanțare are la dispoziție, cumulativ, un termen maxim de 15 zile lucrătoare, termen calculat de la data transmiterii primei solicitări de clarificări, în caz contrar proiectul fiind respins din procesul de evaluare și selecție.

Răspunsul la solicitarea de clarificări se va depune în mod similar depunerii proiectului și nu trebuie să introducă elemente/îmbunătățiri/documente noi de natură să modifice proiectul inițial, în sensul în care acesta ar putea obține un punctaj mai bun, mărindu-i șansele de a obține finanțare, ci trebuie să se refere la informațiile deja existente în cadrul cererii de finanțare și a anexelor acesteia.

Punctajele acordate vor putea fi modificate în cazul identificării de neconcordanțe în cele menționate în cererea de finanțare și cele constatate la vizita pe teren (dacă este cazul), cu justificarea și dovezile aferente. În cadrul grilelor de evaluare tehnică și financiară, anexate ghidului solicitantului, menționează expres criteriile care pot suferi modificări ale punctajelor acordate, în urma vizitei la fața locului.

Grilele de evaluare tehnică și financiară și instrucțiunile de completare (dacă e cazul) sunt anexe ale ghidurilor solicitantului aferent fiecărui apel de proiecte.

De asemenea, în această etapă, se va realiza vizita la fața locului pentru toate proiectele. Vizita se va desfășura la locul de implementare propus în cererea de finanțare, cu scopul de a confrunta informațiile prezentate în cererea de finanțare cu realitatea în teren. Nu se va prelua niciun document în etapa de vizită la fața locului. Cu ocazia acestei vizite nu trebuie să se aducă clarificări suplimentare ori informații care nu se regăsesc în cererea de finanțare depusă.

Orice constatări și observații sesizate cu ocazia vizitei la fața locului vor fi consemnate în cadrul grilelor de evaluare tehnică și financiară. În urma efectuării vizitei la fața locului evaluatorii independenți vor putea finaliza punctajul acordat pentru criteriile ce țin de coerența documentației menționând neconcordanțele din cererea de finanțare și cele constatate la vizita pe teren, cu justificarea și dovezile aferente.

Criteriile de evaluare tehnică și financiară sunt detaliate în cadrul grilei ETF, anexă la ghidul solicitantului, după cum urmează:

- 1. Contribuția proiectului la realizarea obiectivului specific al priorității de investiții a PR Centru** Criteriul evaluează modul în care proiectul propus spre finanțare răspunde realizării obiectivului specific căruia îi este subsumată intervenția și contribuie la realizarea indicatorilor și obiectivelor programului.
- 2. Calitatea, coerența, maturitatea și sustenabilitatea proiectului** Criteriul evaluează calitatea documentației tehnico-economice depuse, calitatea planului de valorificare turistică și impact în

cadrul ITI, calitatea și coerența bugetului, gradul de maturitate al proiectului, precum și sustenabilitatea financiară și sustenabilitatea operațională.

Pentru demonstrarea sustenabilității financiare, se examinează fluxul de numerar net cumulat, ale cărui valori pozitive probează că entitatea nu întâmpină riscul unui deficit de numerar (lichidități) care să pună în pericol realizarea sau operarea investiției.

3. Complementaritatea cu alte investiții realizate din alte programe, din alte priorități ale PR Centru, precum și alte surse de finanțare

4. Contribuția la principiile privind dezvoltarea durabilă, DNSH, egalitatea de șanse, de gen, nediscriminarea și accesibilitatea

Punctajele sunt alocate prin sistemul informatic MySMIS2021/SMIS2021+ și sunt selectate de către solicitantul de finanțare în conformitate cu opțiunea aplicabilă în urma autoevaluării efectuate de către acesta.

ATENȚIE! Toate criteriile de evaluare vor face obiectul verificării în etapa de evaluare tehnică și financiară de către evaluatorii independenți, punctajele acordate de solicitant putând fi modificate în cazul în care opțiunea selectată nu corespunde cu situația descrisă în cererea de finanțare și anexele sale.

În vederea verificării documentației tehnico-economice depuse ca și anexă la formularul cererii de finanțare evaluatorii vor utiliza 2 grile:

- Grila de evaluare tehnică și financiară;
- Grila de verificare a documentației tehnico economice faza SF mixt/ DALI/ PT

Completarea Grilei de evaluare tehnică și financiară

În cadrul grilei de evaluare tehnică și financiară, evaluatorii vor avea de punctat 2 criterii fundamentale referitoare la documentația tehnico-economică:

- Calitatea/coerența documentației tehnico-economice faza SF mixt/DALI/PT;
- Maturitatea proiectului.

Punctarea celor 2 criterii din Grila ETF se va face în baza grilei de evaluare a SF mixt/ DALI/ PT, care este structurată pe 2 capitole:

I. Criterii generale privind conținutul;

II. Criterii specifice privind aspectele calitative ale DALI/ SF mixt/ PT.

Evaluatorii independenți vor justifica detaliat acordarea punctajelor pentru cele 2 criterii, având ca și suport grila de verificare DALI/SF mixt/ PT.

Completarea grilei de verificare SF mixt/DALI /PT:

În cazul bifării cu NU la oricare din criteriile din grilele de verificare SF mixt /DALI /PT proiectul se respinge.

În cazul depunerii documentației tehnico-economice faza SF mixt /DALI /PT, se pot formula recomandări (cu precizarea explicită a momentului prevăzut pentru soluționarea acestora) cu excepția criteriilor specificate în grilele anexă la ghidul solicitantului.

Semnarea contractului de finanțare va fi condiționată de respectarea recomandărilor formulate de către evaluatorii independenți.

Mecanismul de selecție aplicabil acestui apel de proiecte

Prezenta acțiune include două apeluri de proiecte distincte, corespunzătoare celor două teritorii ITI din Regiunea Centru – ITI Microregiunea Țara Făgărașului și ITI Moții Țara de Piatră (județul Alba). Mecanismul de selecție descris mai jos se aplică în mod separat pentru fiecare apel, fiecare dintre acestea având propria alocare financiară și propria listă de proiecte evaluate, ierarhizate și contractate. Proiectele depuse într-un apel ITI nu concurează cu proiectele depuse în celălalt apel, iar contractarea se realizează exclusiv în limita alocării financiare aferente ITI respective.

În cadrul acestui apel competitiv de proiecte, proiectele vor fi ordonate descrescător, în funcție de punctajul obținut (care trebuie să fie cel puțin de **60 puncte** - prag de calitate) în urma evaluării ETF. Ordinea demarării etapei de contractare a proiectelor este ordinea descrescătoare a punctajelor obținute în urma evaluării tehnice și financiare și după soluționarea tuturor contestațiilor.

Departajarea proiectelor care au obținut același punctaj, în vederea încadrării în alocarea apelului de proiecte și demarării etapei de contractare, se va face în funcție de punctajele obținute la următoarele criterii, în ordinea enumerată, până la departajarea solicitanților: 1,2,4,3.

În cazul în care departajarea nu se poate realiza conform celor de mai sus având în vedere punctajele obținute, departajarea se va realiza în funcție de data și ora depunerii acestora.

Prin excepție, mecanismul descris mai sus nu se aplică în cazul în care apelul este deja închis, iar valoarea solicitată cumulată a tuturor proiectelor depuse nu acoperă alocarea financiară disponibilă. În acest caz, va putea fi demarată etapa de contractare pentru toate proiectele care întrunesc punctajul de calitate necesar pentru a fi acceptate, fără a mai aplica mecanismul descris mai sus, nemaexistând în acest caz premisele competiționale în cadrul apelului.

82

Proiectele declarate acceptate, respectiv cele care au obținut punctajul de calitate și care nu se încadrează în alocarea financiară disponibilă pentru apelul aferent ITI respective, se vor include în lista de rezervă a apelului respectiv. Fiecare apel ITI (ITI Microregiunea Țara Făgărașului și ITI Moții Țara de Piatră) va avea propria listă de rezervă, formată exclusiv din proiectele depuse în cadrul apelului respectiv.

În cazul în care, ulterior închiderii apelului de proiecte, se identifică sau se disponibilizează fonduri suplimentare pentru apelul respectiv, proiectele din lista de rezervă vor fi incluse în procesul de selecție și contractare în ordinea depunerii, cu respectarea punctajului minim de calitate.

Pentru a intra la finanțare, proiectul trebuie să îndeplinească toate condițiile de eligibilitate care vor fi verificate în etapa de contractare.

Proiectele respinse în etapa de evaluare tehnică și financiară nu pot fi redepuse.

8.5. Aplicarea pragului de calitate

Pragul de calitate reprezintă pragul minim de la care se consideră că un proiect îndeplinește condițiile minime necesare pentru a fi finanțat din fonduri externe nerambursabile; pragul de calitate este stabilit ca punctaj minim care trebuie obținut în urma evaluării tehnice și financiare.

În cadrul acestui apel de proiecte, pragul de calitate este de minim 60 puncte.

O cerere de finanțare care în urma evaluării tehnice și financiare a obținut mai puțin de 60 puncte și / sau a fost notată cu 0 la criteriile menționate în grila ETF (conform instrucțiunilor de completare) și/sau

care nu îndeplinește criteriile obligatorii menționate în grila de verificare a documentațiilor tehnico-economice este considerată respinsă din procesul de evaluare, selecție și contractare.

8.6. Aplicarea pragului de excelență

Nu este cazul aplicării unui prag de excelență în cadrul prezentului apel.

8.7. Notificarea rezultatului evaluării tehnice și financiare.

Rezultatul evaluării tehnice și financiare va fi comunicat solicitantului prin intermediul sistemului electronic MySMIS2021/SMIS2021+, indicându-se punctajul obținut și justificarea acordării respectivului punctaj, pentru fiecare criteriu/subcriteriu în parte, cu mențiunea că proiectul mai poate fi respins în etapele ulterioare și că AM PR Centru își rezervă acest drept pe întreg procesul de evaluare, selecție și contractare, precum și posibilitatea depunerii de contestații.

În cazul cererilor de finanțare acceptate, scrisoarea de notificare poate include eventuale recomandări formulate de experții evaluatori, atât pentru etapa contractuală cât și pentru etapa de monitorizare. Proiectele pentru care a fost finalizată această etapa procedurală, indiferent dacă proiectul este acceptat sau respins, nu pot fi retrase în vederea redeunerii în cadrul acestui apel de proiecte.

8.8. Contestații

Un solicitant de finanțare nerambursabilă care se consideră neîndreptățit de rezultatele procesului de evaluare, selecție și contractare, poate formula în scris o singură contestație care va fi trimisă spre soluționare AMPR Centru prin intermediul sistemului informatic MySMIS2021/SMIS2021+/-.

Contestația se formulează în scris, va fi însoțită de către reprezentantul legal și va cuprinde:

- Datele de identificare ale solicitantului și ale cererii de finanțare: titlu, cod unic SMIS
- Datele de identificare ale reprezentantului legal al solicitantului
- Obiectul contestației
- Motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază contestația
- Dovezile pe care se întemeiază contestația, dacă este cazul
- Semnătura reprezentantului legal al solicitantului

Nu se analizează contestațiile depuse de alte persoane decât reprezentantul legal. Contestațiile transmise de către alte persoane nu vor fi analizate și vor fi respinse.

În cazul în care contestatarul nu prezintă motivele de fapt și de drept, dovezile pe care se întemeiază contestația, aceasta nu are obiect de analiză și prin urmare AM PR Centru o va considera neîntemeiată. Contestațiile se depun în termen de maxim 30 zile calendaristice de la data înștiințării de către AM PR Centru a rezultatului asupra procesului de evaluare, selecție și contractare.

ATENȚIE! Contestațiile depuse după termenul anterior menționat de 30 de zile calendaristice vor fi respinse, rezultatul obținut în cadrul procesului de evaluare și contractare fiind menținut.

Contestatarul nu poate să depună documente noi în susținerea contestației și nu poate să modifice conținutul cererii de finanțare.

Contestațiile vor fi soluționate în termen de 30 zile calendaristice de la data înregistrării contestației la AM PR Centru.

Contestația poate fi retrasă de contestatar până la soluționarea acesteia, prin solicitarea în scris de retragere a contestației depusa la AMPR Centru. **Retragerea contestației se poate realiza doar de către reprezentantul legal.**

Prin retragerea contestației se pierde dreptul de a se înainta o nouă contestație în interiorul termenului general de depunere a acesteia.

Decizia AM PR Centru privind soluționarea contestațiilor este finală, iar contestatarul nu mai poate înainta la AM PR Centru o nouă contestație pe marginea aceluiași subiect. În cazul în care contestatarul este nemulțumit de modul de soluționare a contestației de către AM PR Centru, se poate adresa instanțelor de judecată abilitate în conformitate cu prevederile Legii 554/2004 privind contenciosul administrativ, cu modificările și completările ulterioare.

Termenele de 30 de zile calendaristice prevăzute în prezenta secțiune se vor socoti pe zile libere, fără a intra în calcul ziua când termenul începe să curgă și nici ziua când acesta se împlinește.

8.9. Contractarea proiectelor

După finalizarea evaluării tehnice și financiare a cererilor de finanțare, autoritatea de management, demarează etapa de contractare.

Intrarea în etapa de contractare este adusă la cunoștință solicitantului prin aplicația informatică MySMIS2021 /SMIS2021+. Urmare aplicării mecanismului de selecție descris mai sus, solicitanții ale căror rezultate confirmă îndeplinirea condițiilor pentru selecție sunt notificați cu privire la trecerea în etapa de contractare, în termen de 5 zile lucrătoare de la data finalizării etapei de evaluare tehnică și financiară, respectiv de la data soluționării contestațiilor.

8.9.1. Verificarea îndeplinirii condițiilor de eligibilitate

În etapa de contractare, în condițiile din Ghidul solicitantului, solicitanților li se solicită de către autoritatea de management, prin sistemul informatic MySMIS2021/SMIS2021+ să facă dovada celor declarate prin declarația unică, respectiv să prezinte documentele justificative prin care fac dovada îndeplinirii tuturor condițiilor de eligibilitate.

Solicitantul are obligația de a transmite documentele obligatorii solicitate în etapa de contractare, sub sancțiunea respingerii cererii de finanțare, în termen de 15 zile lucrătoare, calculat de la data primirii solicitării. Prin excepție, acest termen poate fi prelungit o singură dată de către AM PR Centru, în baza unei justificări fundamentate, cu un termen de maxim 5 zile lucrătoare.

În situația asigurării interoperabilității cu bazele de date administrate de alte instituții publice în conformitate cu prevederile OUG 23/2023, cu modificările și completările ulterioare sau în situația asigurării accesului la respectivele sisteme, date sau registre, inclusiv prin interogarea sistemelor, bazelor de date și după caz, a registrelor, prin intermediul unor servicii online pentru furnizarea de date actualizate sau de validare a datelor din respectivele registre/baze de date sau prin alte mecanisme,

AM nu va mai cere solicitantului să prezinte documentele și informațiile necesare în vederea confirmării realității informațiilor din declarația unică, pe care le poate obține în mod direct în baza consimțământului solicitantului (se vor avea în vedere prevederile Declarației unice), cu respectarea prevederilor legale privind protecția datelor cu caracter personal.

De asemenea, în scopul efectuării verificărilor de management /auditului, AM va utiliza informațiile disponibile în sistemul ARACHNE, iar datele disponibile în sistemul informatic vor fi exportate în ARACHNE. În acest scop, datele disponibile în bazele de date vor fi prelucrate în vederea identificării indicatorilor de risc, în etapele de verificare și pe parcursul derulării proiectelor în cadrul verificărilor de management, în scopul îndeplinirii activităților specifice, cu respectarea prevederilor legale.

Pentru avizele, autorizațiile emise, solicitanții au obligația să se asigure că la emiterea ordinului de începere a execuției lucrărilor sunt îndeplinite toate condițiile legale pentru executarea acestora.

După primirea tuturor documentelor obligatorii solicitate, AM PR Centru va verifica și poate solicita clarificări în etapa de contractare, în legătură cu documentele verificate, cu respectarea principiului tratamentului egal și nediscriminării. Termenele de răspuns la solicitările de clarificări nu pot depăși cumulativ 15 zile lucrătoare. În acest sens, solicitantul are obligația să răspundă la clarificări în termenul comunicat de AM PR Centru, cu respectarea termenului de maxim 15 zile lucrătoare de răspuns, calculat de la data primirii solicitării de clarificări, sub sancțiunea respingerii cererii de finanțare.

În cazuri excepționale și pentru motive independente de solicitant, la solicitarea acestora, procesul de contractare poate fi suspendat, sub condiția ca perioada de suspendare să nu afecteze proiectul, astfel încât să se asigure implementarea acestuia în condiții optime, în conformitate cu cererea de finanțare și cu încadrare în perioada de programare. Perioadele cumulate de suspendare nu pot depăși 45 de zile calendaristice.

Verificarea îndeplinirii condițiilor de eligibilitate se realizează pe baza informațiilor și documentelor prezentate de solicitant, inclusiv a răspunsurilor la solicitările de clarificări, a informațiilor și documentelor care pot fi accesate, obținute sau puse la dispoziția autorității de management, din bazele de date administrate de alte instituții publice, prin implementarea măsurilor de interoperabilitate /interogare a sistemelor/bazelor de date/rapoartelor precum și a informațiilor și a documentelor care au însoțit cererea de finanțare disponibile în sistemul informatic MySMIS2021/ SMIS2021+.

8.9.2. Decizia de acordare/respingere a finanțării

Ca urmare a verificării îndeplinirii condițiilor de eligibilitate, AM emite decizia de aprobare a finanțării, respectiv decizia de respingere a finanțării.

Pentru proiectele selectate, în baza deciziei de aprobare a finanțării, AM va proceda la încheierea contractului de finanțare.

AM PR Centru emite decizia de respingere a finanțării, în etapa de contractare, cu menționarea motivelor de respingere, dacă intervine cel puțin una dintre următoarele situații, fără ca enumerarea să excludă alte condiții specifice prevăzute în ghidul solicitantului:

- a) solicitantul nu face dovada că cele declarate prin Declarația unică sunt conforme cu realitatea și corespund cerințelor ghidului solicitantului;
- b) solicitantul nu transmite documentele obligatorii solicitate în etapa de contractare în termen de maxim 15 zile lucrătoare, calculat de la data primirii solicitării și/sau nu răspunde la clarificări în termenul de maxim 15 zile lucrătoare, calculat de la data primirii solicitării de clarificări.

Decizia de respingere a finanțării se aduce la cunoștință solicitantului prin sistemul informatic MySMIS2021 /SMIS2021+, iar împotriva deciziei de respingere a finanțării, solicitantul poate formula contestație pe cale administrativă, la autoritatea de management, în termen de 30 de zile calendaristice, calculat de la data primirii acesteia prin sistemul informatic MySMIS2021/SMIS2021+.

Proiectele respinse în această etapă procedurală pot fi redepuse în cadrul acestui apel de proiecte, cu respectarea termenului limita de depunere a cererilor de finanțare. Toate proiectele redepuse sunt considerate din punct de vedere procedural proiecte nou-depuse.

8.9.3. Definitivarea planului de monitorizare al proiectului

Pe baza informațiilor incluse în cererea de finanțare și, dacă este cazul, a informațiilor suplimentare solicitate beneficiarului, AM PR Centru verifică și validează indicatorii de etapă care sunt prevăzuți în Planul de monitorizare a proiectului.

Indicatorii de etapă se corelează cu activitatea de bază declarată de beneficiar în cererea de finanțare, precum și cu rezultatele așteptate ale proiectului. Primul indicator de etapă poate fi stabilit la un interval de o lună, dar nu mai mult de 6 luni, calculat din prima zi de începere a implementării proiectului, așa cum este prevăzută în contractul de finanțare.

Prin excepție, dacă data de începere a implementării proiectului este anterioară datei de semnare a contractului de finanțare, primul indicator de etapă va fi raportat la data semnării contractului de finanțare. În cazul proiectelor de investiții, indicatorii de etapă se raportează atât la stadiul pregătirii și derulării procedurilor de achiziții, cât și la progresul execuției lucrărilor, aferente activităților de bază.

Prevederi explicite referitoare la indicatorii de etapă, inclusiv informații privind indicatorii de etapă și a criteriilor și documentelor prin care se poate demonstra realizarea acestora în etapa de implementare a proiectului, se regăsesc în Planul de monitorizare, Anexa 19 a prezentului ghid.

8.9.4. Semnarea contractului de finanțare/emiterea deciziei de finanțare

Contractul de finanțare se generează de sistemul informatic MySMIS2021/ SMIS2021+ și se semnează numai în format electronic de către reprezentantul legal/persoanele împuternicite ale autorității de management și reprezentantul legal sau liderul de parteneriat în numele parteneriatului constituit.

Semnarea contractului de către beneficiar se va realiza în maxim 5 zile lucrătoare de la data notificării AM PR Centru. În cazul în care contractul de finanțare nu poate fi semnat în termenul de 5 zile lucrătoare (fără existența unei justificări rezonabile), se consideră drept refuz al beneficiarului de a semna contractul, cererea de finanțare urmând a fi exclusă din procesul de contractare și respinsă de la finanțare.

Semnarea contractului de finanțare trebuie să se încadreze în termenul maxim prevăzut la art 11 din OUG 23/2023 privind instituirea unor măsuri de simplificare și digitalizare pentru gestionarea fondurilor europene aferente Politicii de coeziune 2021-2027, cu modificările și completările ulterioare, calculate de la închiderea apelului de proiecte.

9. ASPECTE PRIVIND CONFLICTUL DE INTERESE

Pe parcursul derulării procesului de evaluare, selecție, contractare, implementare și pe perioada de durabilitate a proiectului, solicitanții de finanțare au obligația de a respecta toate prevederile legale naționale și europene în vigoare cu privire la conflictul de interese. Reprezentatul legal al solicitantului are obligația de a lua toate măsurile necesare pentru a evita apariția sau pentru a înlătura orice situație de natură să determine un conflict de interese, pe toată perioada menționată mai sus, începând cu data depunerii cereri de finanțare. Totodată, reprezentantul legal al solicitantului are obligația de a informa AM PR Centru despre orice situație are cunoștință și care este de natură să dea naștere unui conflict de interese.

Pe parcursul derulării procesului de evaluare, selecție, contractare, implementare și pe perioada de durabilitate a proiectului, AM PR Centru va lua toate măsurile necesare pentru a evita apariția sau pentru a înlătura orice situație de natură să determine un conflict de interese, în conformitate cu prevederile naționale și europene în vigoare aplicabile.

Persoanele implicate în elaborarea și implementarea proiectelor sunt obligate să evite crearea unei situații de conflict de interese. Acestea trebuie să-și exercite imparțial și obiectiv atribuțiile, funcțiile deținute/încăleșate și să se abțină de la orice acte sau fapte care implică familia, viața afectivă, afinitățile politice/naționale, interesul economic sau orice alt interes personal sau direct. Astfel, persoanele implicate vor lua decizii numai pe criterii obiective de natură juridică/tehnică/economică și altele asemenea, întemeindu-se pe dovezi suficiente și adecvate.

10. ASPECTE PRIVIND PRELUCRAREA DATELOR CU CARACTER PERSONAL

Conform prevederilor Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 (GDPR) privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE, datele personale ale reprezentanților legali ai solicitanților/beneficiarilor, împuterniciților, persoanelor nominalizate în echipa de proiect/evidențiate în documentele proiectului vor fi prelucrate ca urmare a procesului de încărcare a informațiilor în sistemul informatic.

Datele cu caracter personal evidențiate în cererea de finanțare și anexele sale, în documentele transmise de beneficiar ulterior semnării contractului de finanțare, vor fi prelucrate în cadrul activității de evaluare, selecție, contractare și implementare a proiectului depus spre finanțare sau contractat în cadrul PR Centru, precum și pe perioada de durabilitate, în baza Regulamentului UE 679/2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95 / 46 / CE (Regulamentul general privind protecția datelor), precum și stocate/arhivate conform normelor legale incidente.

Prin intermediul Declarației unice, solicitanții își vor exprima acordul cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal de către AM PR Centru în cadrul procesului de evaluare și contractare și în cadrul verificărilor de management/audit/control, în scopul îndeplinirii activităților specifice, cu respectarea prevederilor legale.

O informare cu privire la politica de confidențialitate a datelor utilizată în cadrul ADR Centru se regăsește la adresa <http://www.adrcentru.ro/politica-confidentialitate-date/>.

11. ASPECTE PRIVIND MONITORIZAREA TEHNICĂ ȘI RAPOARTELE DE PROGRES

Procesul de monitorizare se realizează pe baza contractului de finanțare și a anexelor la acesta, instrumentul principal utilizat în activitățile de monitorizare a proiectelor fiind reprezentant de Planul de monitorizare a proiectului.

Activitatea de monitorizare reprezintă un mecanism de colectare și analiză sistematică a informațiilor privind activitățile, indicatorii și rezultatele proiectului, de urmărire a respectării planului de monitorizare a proiectului și realizării indicatorilor de etapă prevăzuți în planul de monitorizare, precum și comunicarea și utilizarea informațiilor obținute despre progresul proiectului.

11.1. Rapoartele de progres

În procesul de monitorizare a proiectelor se elaborează rapoarte de progres, documente care vor fi întocmite și transmise în baza prevederilor contractului de finanțare și Manualului Beneficiarului disponibil pe www.regiocentru.ro, utilizând modelul standard cuprins în anexele Ordinului MIPE nr. 1777/2023.

Raportul de progres se generează prin sistemul informatic MySMIS2021 de către beneficiar și se transmite trimestrial, în termen de 30 de zile de la finalizarea perioadei de raportare. Autoritatea de management poate să aplice măsurile corective prevăzute în contractul de finanțare pentru cheltuielile aferente perioadei de raportare solicitate la rambursare în cazul nerespectării repetate a termenului de depunere a raportului, care conduce la apariția de decalaje între progresul fizic la nivelul țăintelor asumate și stadiul din rapoartele de progres și pe care are obligația de a le prevedea în contractul de finanțare.

Rapoartele de progres sunt întocmite de beneficiari și transmise cu scopul de a prezenta în mod regulat informații referitoare la stadiul derulării proiectului, în scopul urmăririi progresului proiectelor și stadiul îndeplinirii indicatorilor de realizare și rezultat, a respectării planului de monitorizare a proiectului și a realizării indicatorilor de etapă din plan.

Rapoartele de progres și documentele justificative care le însoțesc, conțin informații privind stadiul implementării proiectului, modul de desfășurare a activităților prevăzute în cererea de finanțare, rezultatele obținute, indicatorii realizați până în momentul raportării și problemele întâmpinate pe parcursul derulării proiectului.

Pentru perioada post-implementare, anual, beneficiarii vor întocmi și transmite prin sistemul informatic MYSMIS2021/SMIS2021 rapoarte privind caracterul durabil al proiectului/investiției. Acest raport va prezenta situația investitei și va cuprinde informații privind atingerea indicatorilor de rezultat, precum și privitoare la sustenabilitatea proiectului/investiției.

11.2. Vizitele de monitorizare

În procesul de monitorizare a proiectelor se efectuează vizite de monitorizare și se elaborează rapoarte de vizită, întocmite utilizând modelul standard cuprins în anexele Ordinului MIPE nr. 1777/2023, vizite efectuate în conformitate cu prevederile contractului de finanțare și Manualului Beneficiarului disponibil pe www.regiocentru.ro,

Vizitele de monitorizare pot fi vizite la fața locului, speciale de tip ad-hoc, încrucișate și ex-post, vizite pe teren la beneficiarii proiectelor, atât în perioada de implementare, cât și post-implementare, pe perioada în care beneficiarul/liderul de parteneriat au obligația de a asigura caracterul durabil al operațiunilor potrivit prevederilor art. 65 din Regulamentul (UE) 2021/1060, cu modificările și completările ulterioare.

11.3. Mecanismul specific indicatorilor de etapă. Planul de monitorizare

Beneficiarul este responsabil pentru implementarea proiectului în condițiile specificate în contractul de finanțare, instrumentul principal utilizat în activitățile de monitorizare a proiectelor fiind reprezentat de Planul de monitorizare a proiectului, anexă a contractului de finanțare.

Planul de monitorizare a proiectului cuprinde indicatorii de etapă stabiliți pentru perioada de implementare a proiectului pe baza cărora se monitorizează și se evaluează progresul implementării proiectului, precum și condițiile și documentele justificative pe baza cărora se evaluează și se probează îndeplinirea acestora, în vederea atingerii obiectivelor și ȋntelilor finale ale indicatorilor de realizare și de rezultat prevăzuți în cererea de finanțare și asumați în contractul de finanțare. Planul de monitorizare include, de asemenea, valorile ȋntelilor finale ale indicatorilor de realizare și de rezultat care trebuie atinse ca urmare a implementării proiectului, precum și valorile de bază/de referință ale acestora.

Autoritatea de management are obligația de a monitoriza îndeplinirea indicatorilor de etapă și va sprijini beneficiarul pentru a identifica soluții adecvate pentru îndeplinirea indicatorilor de etapă și pentru buna implementare a proiectelor care fac obiectul contractului de finanțare.

În termen de 5 zile lucrătoare de la termenul prevăzut pentru un indicator de etapă, beneficiarul încarcă documentele justificative care probează îndeplinirea acestuia, iar autoritatea de management verifică și confirmă îndeplinirea sau, după caz, neîndeplinirea acestuia în termen de 5 zile lucrătoare de la data la care documentele trebuiau/au fost încărcate de către beneficiar.

Dacă indicatorii de etapă sunt definiți în strictă corelare cu activitățile planificate în perioadele care fac obiectul rapoartelor de progres, îndeplinirea indicatorului de etapă la finalul perioadei pentru care se face raportarea se probează prin raportul de progres și prin documentele justificative care îl însoțesc, la termenul stabilit pentru depunerea raportului de progres. Pentru confirmarea îndeplinirii indicatorului de etapă, autoritatea de management poate solicita clarificări sau iniția o vizită de monitorizare, caz în care se suspendă termenul de validare.

Prin sistemul informatic MySMIS2021/SMIS2021+ se emit atenționări automate către beneficiar și autoritatea de management cu cel puțin 10 zile calendaristice înaintea termenului prevăzut la aliniatul anterior și se notifică beneficiarul și autoritatea de management cu privire la respectarea termenului stabilit pentru încărcarea documentelor justificative aferente unui indicator de etapă.

În cazul nerespectării termenului prevăzut, prin sistemul informatic MySMIS2021/ SMIS2021+ se blochează posibilitatea de încărcare a documentelor, ulterior beneficiarul putând solicita, motivat, autorității de management deblocarea aplicației pentru încărcarea documentelor justificative care probează realizarea indicatorului de etapă.

În situația îndeplinirii cu întârziere a unui indicator de etapă, beneficiarul poate face dovada îndeplinirii acestuia, ulterior, și prin rapoartele de progres sau cu ocazia vizitelor de monitorizare, iar autoritatea de management înregistrează în sistemul informatic MySMIS2021/SMIS2021+ îndeplinirea cu întârziere a unui indicator de etapă.

În cazul neîndeplinirii unui indicator de etapă, autoritatea de management sprijină beneficiarul pentru identificarea și stabilirea de posibile măsuri de remediere și urmărește atingerea indicatorilor de etapă prin activitățile curente de monitorizare, în funcție de riscurile identificate.

Neîndeplinirea unui indicator de etapă nu are implicațiile unei nereguli sau unei fraude, așa cum sunt acestea definite la art. 2 alin. (1) lit. a) și b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 142/2012, cu modificările și completările ulterioare.

Cu excepția primului indicator de etapă, în cazul neîndeplinirii celorlalți indicatori de etapă la termenele prevăzute în planul de monitorizare, actualizat prin actele adiționale aprobate, autoritatea de management poate aplica, în funcție de analiza obiectivă și riscurile identificate, în condițiile prevăzute în contractul de finanțare, următoarele măsuri suplimentare:

- a) întreruperea termenului de plată pentru cererile de plată/cererile de prefinanțare/cererile de rambursare până la îndeplinirea indicatorului de etapă, cu condiția ca îndeplinirea indicatorului să survină în perioada prevăzută la art. 74, alin (1) lit. b din Regulamentul (UE) 2021/1060, cu modificările și completările ulterioare;
- b) respingerea, în tot sau în parte, a cererii de plată/cererii de prefinanțare/cererii de rambursare, în condițiile art. 25 alin. (5) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 133/2021, dacă nu au fost transmise dovezile privind îndeplinirea indicatorului de etapă în termenul specificat la lit. a); Sumele respinse pot fi incluse de beneficiar și resolicitate la plată, în condițiile îndeplinirii indicatorului de etapă, în prima cerere de rambursare depusă după îndeplinirea respectivului indicator de etapă.
- c) aplicarea unor penalități de întârziere, stabilite ca procent din valoarea cererii de plată/cererii de prefinanțare/cererii de rambursare, în funcție de valoarea resurselor financiare prevăzute pentru îndeplinirea indicatorului de etapă raportat la valoarea respectivei cererii sau ca procent în limita a 5% din valoarea eligibilă a contractului de finanțare, în situația neîndeplinirii a 3 indicatori de etapă consecutivi din motive imputabile beneficiarului/liderului de parteneriat și/sau partenerilor;
- d) suspendarea implementării proiectului, până la încetarea cauzelor obiective care afectează derularea activităților și atingerea indicatorilor de etapă;
- e) rezilierea contractului de către autoritatea de management
- f) alte măsuri specifice prevăzute în contractul de finanțare, cu respectarea prevederilor naționale și regulamentelor europene aplicabile.

În cazul nerealizării indicatorilor de etapă din primul an de implementare, în decurs de 6 luni de la finalizarea primului an de implementare, din motive imputabile beneficiarului/liderului de parteneriat și/sau partenerilor acestuia, precum și în situația unor întârzieri semnificative în îndeplinirea indicatorilor de etapă care afectează substanțial sau fac imposibilă realizarea obiectivelor și atingerea rezultatelor proiectului asumate prin contractul de finanțare, AM PR Centru poate proceda la rezilierea contractului de finanțare potrivit prevederilor art. 37 și 38 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 133/2021 și recuperarea sumelor deja plătite beneficiarului.

Măsurile pentru neîndeplinirea indicatorilor de etapă se vor aplica gradual.

Planul de monitorizare al proiectului poate face obiectul unor modificări prin act adițional la contractul de finanțare.

12. ASPECTE PRIVIND MANAGEMENTUL FINANCIAR

În procesul de implementare a proiectelor, Autoritatea de Management utilizează atât mecanismul cererilor de plată, cât și cel al rambursării cheltuielilor efectuate, precum și posibilitatea de acordare a unei prefinanțării Beneficiarilor, la solicitarea acestora.

Mecanismul cererilor de prefinanțare/plată/rambursare are în vedere verificarea de către AM PR Centru a eligibilității cheltuielilor aferente implementării unui proiect, urmând ca plățile să se efectueze numai dacă sunt îndeplinite cumulativ condițiile de eligibilitate prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 873/2022 pentru stabilirea cadrului legal privind eligibilitatea cheltuielilor efectuate de beneficiari în cadrul operațiunilor finanțate în perioada de programare 2021-2027 prin Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune și Fondul pentru o tranziție justă, în termenele și condițiile prevăzute în Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 133/2021. Aceste termene sunt respectate pentru toate etapele proceselor de verificare și autorizare realizate la nivelul Autorității de Management.

Detalii privitoare la cele menționate mai sus, precum și documentele obligatorii necesare a fi depuse se regăsesc în Manualul Beneficiarului, disponibil pe www.regiocentru.ro/documente-utile, precum și în Contractul de finanțare.

12.1. Mecanismul cererilor de prefinanțare

Cererea de prefinanțare reprezintă cererea depusă de către un beneficiar/lider de parteneriat prin care se solicită Autorității de Management virarea sumelor necesare pentru plata cheltuielilor necesare implementării proiectelor finanțate din fonduri europene, fără depășirea valorii totale eligibile a contractului de finanțare, așa cum sunt prevăzute în bugetele contractelor.

Beneficiarii vor întreprinde măsurile necesare deschiderii unui cont de disponibil la unitățile teritoriale ale Trezoreriei statului / instituții financiar bancare, în vederea încasării, după verificarea Cererilor de prefinanțare, a sumelor solicitate.

Pentru verificarea cererii de prefinanțare, experții din cadrul AM PR Centru au la dispoziție un termen de maxim **15 zile lucrătoare** de la data depunerii cererii de către beneficiar. În cazul în care sunt necesare clarificări, termenul anterior menționat se întrerupe pe perioada clarificărilor, fără ca durata cumulată de întrerupere a acestora să poată depăși 10 zile lucrătoare.

Condițiile acordării prefinanțării, termenele procedurale aplicabile, precum și conținutul dosarului cererii de prefinanțare se regăsesc în Manualul beneficiarului disponibil pe www.regiocentru.ro.

12.2. Mecanismul cererilor de plată

Cererea de plată reprezintă cererea depusă de către un beneficiar/lider al unui parteneriat prin care se solicită Autorității de Management virarea sumelor necesare pentru plata cheltuielilor eligibile, rambursabile, conform contractului de finanțare, în baza facturilor, facturilor de avans, statelor privind plata salariilor, a statelor/centralizatoarelor pentru acordarea burselor, subvențiilor, premiilor și onorariilor.

Beneficiarii vor întreprinde măsurile necesare deschiderii unui cont de disponibil la unitățile teritoriale ale Trezoreriei statului/ Instituții financiare bancare, în vederea încasării, după verificarea cererilor de plată, a cheltuielilor rambursabile și a contravalorii taxei pe valoarea adăugată (conform contractului de finanțare) aferentă cheltuielilor eligibile.

Pentru verificarea cererii de plata, experții din cadrul AM PR Centru au la dispoziție un termen de maxim **20 zile lucrătoare** de la data depunerii acesteia de către beneficiar. În cazul în care sunt necesare clarificări, termenul anterior menționat se întrerupe pe perioada clarificărilor, fără ca durata cumulată de întrerupere a acestora să poată depăși 10 zile lucrătoare.

Detalii privind mecanismul cererilor de plată, termenele procedurale aplicabile, precum și conținutul dosarului cererii de plată se regăsesc în Manualul beneficiarului disponibil pe www.regiocentru.ro.

12.3. Mecanismul cererilor de rambursare

Cererea de rambursare reprezintă cerere depusă de către un beneficiar/lider al unui parteneriat prin care se solicită Autorității de Management virarea sumelor aferente cheltuielilor eligibile efectuate conform contractului de finanțare sau prin care se justifică utilizarea prefinanțării.

Beneficiarii vor întreprinde măsurile necesare deschiderii unui cont de disponibil la unitățile teritoriale ale Trezoreriei statului/ instituții financiare bancare, în vederea încasării, după verificarea cererilor de rambursare, a cheltuielilor rambursabile și a contravalorii taxei pe valoarea adăugată (conform contractului de finanțare) aferentă cheltuielilor eligibile.

Pentru verificarea cererii de rambursare, experții din cadrul AM PR Centru au la dispoziție un termen de maxim **20 zile lucrătoare** de la data depunerii acesteia de către beneficiar. În cazul în care sunt necesare clarificări, termenul anterior menționat se întrerupe pe perioada clarificărilor, fără ca durata cumulată de întrerupere a acestora să poată depăși 10 zile lucrătoare.

Detalii privind mecanismul cererilor de rambursare, termenele procedurale aplicabile, precum și conținutul dosarului cererii de rambursare se regăsesc în Manualul beneficiarului disponibil pe www.regiocentru.ro.

12.4. Graficul cererilor de prefinanțare/plată/rambursare

Graficul cererilor de prefinanțare/plată/rambursare va fi atașat în etapa de contractare, reprezentând o anexa a contractului de finanțare, acesta urmând a fi generat de sistemul informatic MySMIS2021/ SMIS2021+ . Acesta va fi elaborat în baza informațiilor cuprinse în cererea de finanțare și anexele sale privitoare la calendarul activităților previzionate, planificarea achizițiilor necesar a fi derulate și bugetul proiectului.

În conformitate cu prevederile Contractului de finanțare, Graficul cererilor de prefinanțare/plată/rambursare a cheltuielilor va putea fi modificat prin Notificarea beneficiarului, care nu va face obiectul aprobării de către AM, cu respectarea condițiilor stabilite prin Ghidul Solicitantului și detaliate prin Condițiile specifice aferente contractului de finanțare.

12.5. Vizitele la fața locului

În perioada de implementare a proiectului, AM PR Centru va efectua cel puțin o vizită la fața locului pe an, precum și vizite mixte realizate pe baza metodologiei privind efectuarea controalelor de gestiune pe baza analizei de risc împreună cu ofițerii financiari sau vizite speciale, dacă este cazul, în conformitate cu prevederile Manualului Beneficiarului.

Efectuarea vizitei pe teren va avea drept scop:

- ✓ Verificarea existenței livrabilelor (format fizic sau electronic) / bunurilor obținute în cadrul proiectului și corespondența acestora din punct de vedere tehnic și financiar cu cele din factură/contract de achiziție publică/procese-verbale;

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

REGIO
Programul Regiunea Centru 2021-2027

- ✓ Verificarea corelării stadiului lucrărilor executate cu lucrările decontate pe parcursul implementării;
- ✓ Verificarea realizării activității de publicitate a proiectului, așa cum este prevăzut în contractul de finanțare;
- ✓ Verificarea stadiului de implementare, în conformitate cu Planul de monitorizare, respectiv dacă există întârzieri în implementarea proiectului.

13. MODIFICAREA GHIDULUI SOLICITANTULUI

13.1. Aspectele care pot face obiectul modificărilor prevederilor ghidului solicitantului

Aspectele prevăzute în cadrul prezentului Ghid se raportează la legislația în vigoare. Modificarea prevederilor legale în vigoare poate determina AM PR Centru să solicite documente suplimentare și/sau respectarea unor condiții suplimentare față de prevederile prezentului ghid, pentru conformarea cu modificările legislative intervenite.

Solicitanții la finanțare au obligația de a respecta legislația în vigoare la nivel național și european, inclusiv a modificărilor intervenite pe parcursul procesului de evaluare, selecție, contractare a proiectelor, modificări intervenite ulterior lansării prezentului ghid.

Identificarea unor aspecte ce pot îmbunătăți procesul de evaluare, selecție și contractare poate determina solicitări de documente suplimentare din partea AM PR Centru, solicitări la care potențialii beneficiari au obligația de a răspunde, în caz contrar cererea de finanțare putând fi respinsă din procesul de evaluare, selecție și contractare.

Pentru aplicarea celor menționate mai sus, AM PR Centru poate emite corrigendum-uri de modificare/completare a prevederilor prezentului ghid.

De asemenea, AM PR Centru poate emite instrucțiuni având ca obiect clarificări și interpretări ale prevederilor prezentului ghid, cu condiția ca acestea să nu modifice/să completeze prevederile acestuia.

În funcție de modificările intervenite, AM PR Centru se va asigura de respectarea principiului privind tratamentul egal și nediscriminatoriu aplicabil tuturor solicitanților la finanțare, asigurând totodată și transparența sistemului de evaluare și selecție prin publicarea tuturor modificărilor și condițiilor suplimentare intervenite ulterior publicării prezentului ghid.

13.2. Condiții privind aplicarea modificărilor pentru cererile de finanțare aflate în procesul de selecție (condiții tranzitorii)

În situația în care este necesară emiterea de corrigendum-uri de modificare/completare a prevederilor prezentului ghid sau de instrucțiuni privind clarificări și interpretări ale prevederilor prezentului ghid, în cuprinsul acestora vor fi precizate și dispozițiile tranzitorii cu privire la proiectele aflate în procesul de evaluare, selecție și contractare.

AM PR Centru se va asigura de respectarea principiului privind tratamentul egal și nediscriminatoriu aplicabil tuturor solicitanților la finanțare, asigurând totodată și transparența sistemului de evaluare și selecție prin publicarea tuturor modificărilor și condițiilor suplimentare intervenite ulterior publicării prezentului ghid.

14. ANEXE

Anexa 1	Formularul cererii de finanțare - instrucțiuni de completare
Anexa 2	Declarația unică
Anexa 3	Grila evaluare tehnică și financiară
Anexa 4	Grila de verificare eligibilitate și contractare
Anexa 5	Grila de analiză a conformității și calității documentației tehnico-economice - faza DALI
Anexa 6	Grila de analiză a conformității și calității documentației tehnico-economice – faza SF
Anexa 7	Grila de analiză a conformității și calității documentației tehnico-economice – faza SF mixt
Anexa 8	Grila de analiză a conformității și calității documentației tehnico-economice - faza PT
Anexa 9	Model orientativ Hotărâre de aprobare a proiectului
Anexa 10	Acord de parteneriat (model orientativ)
Anexa 11	Declarație privind eligibilitatea TVA
Anexa 12	Declarație privind conformitatea documentelor din MySmis
Anexa 13	Notă privind fundamentarea costurilor
Anexa 14	Lista de echipamente/ dotări/ lucrări/ servicii
Anexa 15	Tabel centralizator numere cadastrale
Anexa 16	Planul de valorificare turistică și impact în cadrul ITI
Anexa 17	Macheta financiară - Matrice corelare buget-deviz
Anexa 18	Raport privind stadiul fizic al investiției
Anexa 19	Planul de monitorizare
Anexa 20	Planul de întreținere
Anexa 21	Contract de finanțare - condiții generale și specifice

